

**DOĞU KARADENİZ BÖLGESİNDE
(TRABZON, GİRESUN VE BAYBURT İLLERİNDE)
GİRİŞİMCİ PROFİLİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

Abdulhamit KARAPIÇAK

Şubat 2017

TRABZON

**DOĞU KARADENİZ BÖLGESİNDE
(TRABZON, GİRESUN VE BAYBURT İLLERİNDE)
GİRİŞİMCİ PROFİLİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

Abdulhamit KARAPIÇAK

Avrasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

İŞletme Anabilim Dalı

İŞletme Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Prof. Dr. Hasan ÖZYURT

Şubat 2017

TRABZON

TEZ ONAY FORMU

İşletme Anabilim Dalı, İşletme Bilim Dalı yüksek lisans programı öğrencisi Abdulhamit KARAPIÇAK tarafından Prof. Dr. Hasan ÖZYURT yönetiminde hazırlanan “Doğu Karadeniz Bölgesinde (Trabzon, Giresun ve Bayburt İllerinde) Girişimci Profili Üzerine Bir Araştırma” başlıklı tez aşağıdaki jüri üyeleri tarafından 28/02/2017 tarihinde yapılan tez savunma sınavında başarılı bulunmuş ve Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Avrasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun .....tarih ve ..... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. M. Asif YOLDAŞ
Enstitü Müdürü

ETİK BEYANI

Bu tezin tasarımı, hazırlanması, yürütülmesi, araştırmalarının yapılması ve bulgularının analizlerinde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini; bu çalışmanın doğrudan birincil ürünü olmayan bulguların, verilerin ve materyallerin bilimsel etiğe uygun olarak kaynak gösterildiğini ve alıntı yapılan çalışmalara atıfta bulunulduğunu beyan ederim. (06/02/2017)

Abdulhamit KARAPIÇAK

ÖZET

KARAPIÇAK, Abdülhamit (2017). Doğu Karadeniz Bölgesinde (Trabzon, Giresun ve Bayburt İllerinde) Girişimci Profili Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Avrasya Üniversitesi, 2017.

Bu araştırmayla Doğu Karadeniz Bölgesinde yer alan Trabzon, Giresun ve Bayburt illerinde hizmet ve imalat sektöründe faaliyette bulunan girişimcilerin şirket kurmasında etkili olan faktörleri analiz edilip, bölgenin girişimci yapısının ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırma, genel tarama modeli kullanılarak yapılmıştır. Bu çalışmanın evrenini 2015 ve 2016 yıllarında Trabzon, Giresun ve Bayburt illerinde faaliyet gösteren işletmeler oluşturmuştur. Örneklemini ise bu işletmelerden rastlantısal olarak seçilmiş Trabzon'dan 125 işletme, Giresun'dan 85 işletme, Bayburt' tan 35 işletme, toplamda 245 işletme oluşturmuştur. Araştırmanın veri toplama aracı üç bölümden oluşmuştur. Birinci bölümünde, işletme kurma kararlarını etkileyen faktörleri belirlemek için 25 soru, ikinci bölümünde kişisel özellikleri ölçmek için 20 soru, üçüncü bölümünde ise demografik bilgilere ilişkin verileri tespit etmek için 25 soru sorulmuştur. Verilerin analizi SPSS 21.0 programı ile yapılmış ve sonuçlar %95 güven düzeyinde değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda hipotezlerin test edilmesinde kullanılacak analiz teknikleri, veri toplama aracı kullanılarak hesaplanan puanının normal dağılıma uygunluk gösterme durumuna göre belirlenmiştir. Puanın normal dağılıma uygunluk göstermediği durumlarda parametrik olmayan testlerden Kruskal- Wallis H ve Mann- Whitney U Spearman analiz tekniklerinden faydalanılmıştır.

Araştırmanın sonucunda girişimcilerin çok büyük çoğunluğunun erkek girişimcilerden olduğu ortaya çıkmıştır. Girişimcilerin kırsal bölge sayılabilecek köy, kasaba veya küçük ilçelerde doğdukları halde, köyden kente göç niteliği de diyebileceğimiz, il ve büyük kentlerde işlerini kurdukları ve yaşamlarını devam ettirdikleri görülmüştür. Girişimcilerin; genç yaşlarında ilk işletmelerini kurduğunu, çoğunluğunun işletme sahibi olduğu ve mevcut işlerini kurmadan önce başka işletmelerde çalışmadıklarını söyleyebiliriz. Ayrıca girişimcilerin kuruluşlarının şirket türlerinin çoğunluğunun limited şirket ve şahıs şirketi olduğu, bunun yanında profesyonel yönetim şeklinin işletmelerde yaygın olmadığı ve profesyonel yönetimden çok, aile içi yönetime

yöneldiği ortaya çıkmıştır. Girişimcilerin babalarının mesleklerine göre dağılımları ile işletme kurma kararlarını etkileyen faktörler arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Baba mesleği esnaflık olan katılımcı girişimcilerin puanlarının çiftçi olanların puanlarından ve işçi olanlardan anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir. Girişimcilerin girişimci kişilik özellikleri ile çocuk sayıları değişkeni arasında anlamlı bir farkın olduğu belirlenmiştir. Tek çocuğu olan katılımcıların puanlarının beş ve üzeri çocuğu olanların puanlarından anlamlı düzeyde yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Yine yüksek lisans-doktora mezunu girişimcilerin puanlarının ortaokul mezunu girişimci puanlarından anlamlı düzeyde yüksek olduğu görölmüştür.

Girişimcilerin hiçbirinin doğdukları yer olan köyde yaşamlarını devam ettirmemesi araştırılması gereken bir durumdur. Girişimcilerin doğup büyüdüğu yerde yatırımda bulunmalarının sağlanması bu sorunun çözümü için önemli bir aşamadır. Diğer bir taraftan kadın girişimcilerin sayısının artırılması için kamu kurumlarının kadınlara yönelik teknoloji eğitimi, mali destek ile birlikte kredi kolaylığı, finans yönetimi eğitimi, teknolojik eğitim alt yapı desteği, kredi kolaylığı, fırsatların belirlenmesi, faaliyette bulunulacak alan hakkında bilgilendirme, pazarlama ve e-ticaret gibi konularda bilgilendirme ve teşvik programları hazırlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Doğu Karadeniz, Girişimci, Girişimci Profili, Demografik Özellik.

ABSTRACT

KARAPIÇAK, Abdülhamit (2017). A Research on the Entrepreneur Profile in Eastern Black Sea Region (Trabzon, Giresun and Bayburt), Graduate Thesis, Eurasia University, 2017.

In this study, it is aimed to analyze the factors that are effective in the establishment of companies in the service and manufacturing sectors in Trabzon, Giresun and Bayburt in the Eastern Black Sea Region and to reveal the entrepreneurial structure of the region. The research was conducted using the general screening model. The universe of this work was created in 2015 and 2016 in the provinces of Trabzon, Giresun and Bayburt. The sample is composed of 125 enterprises from Trabzon, 85 enterprises from Giresun, 35 enterprises from Bayburt, 245 enterprises in total, randomly selected from these enterprises. The data collection tool of the study consists of three parts. In the first part, 25 questions were asked to determine the factors affecting the decision to establish a business, 20 questions to measure personal characteristics in the second part, and 25 questions in order to determine the data related to the demographic information in the third part. Analysis of the data was performed with the SPSS 21.0 program and the results were evaluated at 95% confidence level. The analytical techniques to be used in testing the hypotheses in the study are determined according to the normal distribution of the score calculated using the data collection tool. Non-parametric tests were performed using Kruskal-Wallis H and Mann-Whitney U Spearman analysis techniques where the score was not normally distributed.

As a result of the research, it is found that the vast majority of entrepreneurs are male entrepreneurs. In the villages, towns or small towns where the entrepreneurs can be counted as rural areas, it is seen that they have established their businesses and continued their lives in provinces and big cities. Entrepreneurs; We can say that they set up their first business at a young age, the majority owns the business, and they do not work in other businesses before establishing their current business. Moreover, it has been revealed that the majority of the enterprises of the entrepreneurs are limited liability companies and the private companies, besides the professional management style is not common in the enterprises and it is directed to the family management rather than the professional

management. It has been found that there is a significant difference between the distribution of the entrepreneurs according to their professions and the factors influencing their decision to establish a business. It was determined that participant entrepreneurs whose father occupation trades were significantly higher than farmers' scores and workers. It has been determined that there is a significant difference between the personality traits of the entrepreneurs and the number of children. Participants with a single child were found to have significantly higher scores than those with scores five and over. It is also seen that the scores of graduate and doctoral graduates are significantly higher than those of middle school graduates.

It is necessary to investigate if any of the entrepreneurs do not continue their lives in the village where they are born. Ensuring that entrepreneurs are invested where they are born and raised is an important step in the solution of this problem. In order to increase the number of female entrepreneurs from the other side, public institutions should be able to provide services such as technology education for women, lending support together with financial support, financial management education, technological education infrastructure support, credit facilitation, opportunity determination, marketing and e-commerce Information and incentive programs can be prepared.

Key words: Eastern Black Sea, Entrepreneur, Entrepreneur Profile, Demographic Feature.

TEŞEKKÜR

Tüm çalıőmalarım boyunca her zaman bilgi ve deneyimleriyle yolumu aan değerli hocam Prof. Dr. Hasan ÖZYURT' a içten teőekkürlerimi sunarım. Ayrıca tez yazım sürecinde bilgi ve birikimlerini esirgemeyen Sayın Doç. Dr. Töluy İlhan NAS hocama da teőekkürlerimi sunarım.

İstatistiksel analizlerin yapılması ve yorumlanması aőamasında değerli bilgilerinden faydalandığım Sayın Cemil KURT' a teşekkür ederim.

Hem bu zorlu ve uzun süreçte hem de hayatım boyunca yanımda olan ve ideallerimi gerçekleőtirmemi sağlayan değerli aileme yürekten teőekkürü bir borç bilirim.

Abdulhamit KARAPIÇAK

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY FORMU	ii
ETİK BEYANI	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
TEŞEKKÜR	viii
İÇİNDEKİLER	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ	xii
TABLolar DİZİNİ	xiii
SİMGE VE KISALTMALAR DİZİNİ	xix
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞİMCİLİK KAVRAMI VE GİRİŞİMCİ KİŞİLİĞE TEORİK YAKLAŞIM

1. 1. GİRİŞİMCİLİKLE İLGİLİ KAVRAMLAR	4
1.1.1. GİRİŞİM KAVRAMI	4
1.1.2. GİRİŞİMCİ KAVRAMI	5
1.1.3. GİRİŞİMCİLİK KAVRAMI	5
1.1.4. GİRİŞİMCİ-YÖNETİCİ- SERMAYEDAR KAVRAMI	7
1.1.4.1. Sermayedar Girişimci Ayrımı	7
1.1.4.2. Girişimci Yönetici Ayrımı	8
1.2. GİRİŞİMCİLİK TÜRLERİ	8
1.2.1. FIRSAT GİRİŞİMCİLİĞİ	8
1.2.2. YARATICI GİRİŞİMCİLİK	9
1.2.3. YENİLİKÇİ GİRİŞİMCİLİK	9
1.2.4. SOSYAL GİRİŞİMCİLİK	10
1.2.5. İÇ GİRİŞİMCİLİK	10
1.2.6. EKO GİRİŞİMCİLİK	11
1.2.7. SANAL GİRİŞİMCİLİK	11
1.3. GİRİŞİMCİLİĞİN ÖNEMİ VE TEMEL FONKSİYONLARI	11
1.3.1. GİRİŞİMCİLİĞİN ÖNEMİ	11
1.3.2. GİRİŞİMCİLİĞİN TEMEL FONKSİYONLARI	13
1.4. GİRİŞİMSSEL DÜŞÜNCE OKULLARI VE GİRİŞİMCİLİK YAKLAŞIMLARI	13
1.4.1. MAKRO GİRİŞİMCİLİK GÖRÜŞÜ	14
1.4.1.1. Çevresel Düşünce Okulu	14

1.4.1.2. Finansal/Sermaye Düşünce Okulu	15
1.4.1.3. Dışında Bırakma Düşünce Okulu	15
1.4.2. MİKRO GİRİŞİMCİLİK GÖRÜŞÜ	15
1.4.2.1. Girişim Fırsatı Düşünce Okulu	15
1.4.2.2. Stratejik Formülasyon Düşünce Okulu	16
1.4.2.3. Girişimsel Özellik Düşünce Okulu	16
1.5. KİŞİLİK VE GİRİŞİMCİLİK	16
1.5.1. GİRİŞİMCİLİKTE KİŞİLİĞİN ROLÜ	16
1.5.2. GİRİŞİMCİ KİŞİLİK	18
1.5.2.1. Girişimci Kişilik Özellikleri	19
1.5.2.1.1. Yaratıcılık	19
1.5.2.1.2. Yenilikçi Olma	21
1.6.2.1.3. Risk Alma	22
1.5.2.1.4. Yönetim Yeteneği	23
1.5.2.1.5. Dışadönüklülük	24
1.5.2.1.6. Öğrenme ve Başarma İsteği	24
1.5.2.1.7. Vizyon	25
1.5.2.1.8. Stratejik Planlama	25
1.5.2.1.10. Kendine Güven	27
1.5.2.1.11. Beşeri İlişkiler	27
1.6. GİRİŞİMCİ KİŞİLİĞİN OLUŞUMUNA ETKİ EDEN FAKTÖRLER	29
1.6.1. AİLENİN ETKİSİ	30
1.6.2. EĞİTİMİN ETKİSİ	30
1.6.3. SOSYO-KÜLTÜRÜN ETKİSİ	31
1.6.4. DİĞER FAKTÖRLER	32
1.6.4.1. Yaş ve Cinsiyet	32
1.6.4.2. Rol Modeller	33
1.6.4.3. Kitle İletişim Araçları	33
1.6.4.4. İş Tecrübesi	33
1.7. GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ	33

İKİNCİ BÖLÜM

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. GİRİŞİMCİLİKLE İLGİLİ TEORİK ÇALIŞMALAR	35
2.2. GİRİŞİMCİLİK PROFİLİ İLE İLGİLİ UYGULAMALI ÇALIŞMALAR	36
2.3. DEĞERLENDİRME	44

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ	45
3.2. ARAŞTIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEMİ	45
3.3. ARAŞTIRMANIN VERİ TOPLAMA ARACI	46
3.4. ARAŞTIRMADA VERİLERİN TOPLANMASI VE ÇÖZÜMLENMESİ	46

3.5. ARAŞTIRMANIN HİPOTEZLERİ	47
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	
BULGULAR VE ANALİZ	
4.1. DEMOGRAFİK GÖSTERGELERE AİT BULGULAR VE YORUM	48
4.2. İŞLETME KURMA KARARLARINI ETKİLEYEN DEĞİŞKENLERE AİT BULGULAR VE YORUM.....	57
4.3. KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM.....	66
SONUÇLAR.....	76
ÖNERİLER.....	78
KAYNAKÇA	80
EKLER	90
EK:1 ANKET FORMU	90
KİŞİSEL BİLGİLER ÖLÇEĞİ (DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ).....	90
ANKET 1 (İŞLETME KURMA KARARLARINI ETKİLEME ÖLÇEĞİ)	92
ANKET 2 (KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ ÖLÇEĞİ)	93
EK: 2. ANKET İZİN ONAYI	94
ÖZGEÇMİŞ	95

ŞEKİLLER DİZİNİ

SAYFA NO

Şekil 1. Girişimciliğe Yönelik Yaklaşımlar 14

TABLolar DİZİNİ

SAYFA NO

Tablo 1. Girişimcilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları.....	48
Tablo 2. Girişimcilerin Yaşlarına Göre Dağılımları.....	48
Tablo 3. Girişimcilerin Medeni Hallerine Göre Dağılımları	49
Tablo 4. Girişimcilerin Çocuk Sayılarına Göre Dağılımları.....	49
Tablo 5. Girişimcilerin Doğum Yerlerine Göre Dağılımları	50
Tablo 6. Girişimcilerin Büyüme Çağlarının (18 Yaşına Kadar) Geçtiği Yere Göre Dağılımları.....	50
Tablo 7. Girişimcilerin Yaşamlarının Büyük Bölümünün Geçtiği Yere Göre Dağılımları	51
Tablo 8. Girişimcilerin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımları.....	51
Tablo 9. Girişimcilerin Kardeş Sayılarına Göre Dağılımı.....	51
Tablo 10. Girişimcilerin Kardeş Sıralamalarına Göre Dağılımları.....	52
Tablo 11. Girişimcilerin İlk İşletme Kurma Yaşlarına Göre Dağılımları.....	52
Tablo 12. Girişimcilerin İlk İşletmelerini Kurduklarındaki Medeni Durumlarına Göre Dağılımları.....	52
Tablo 13. Girişimcilerin Şimdiki İşletmelerinin Kurulma Yıllarına Göre Dağılımları ..	53
Tablo 14. Girişimcilerin İşletmelerindeki Görevlerine Göre Dağılımları	53
Tablo 15. Girişimcilerin Mevcut İşletmelerini Kurmadan Önce Başka Bir İşletmede Çalışıp Çalışmadıklarına Göre Dağılımları	54
Tablo 16. Girişimcilerin Şirketlerinin Türüne Göre Dağılımları.....	54
Tablo 17. Girişimcilerin İşletmelerinin Yönetimine Göre Dağılımları	54
Tablo 18. Araştırmaya Katılan İşletmelerin Çalışan Sayılarına Göre Dağılımları.....	55
Tablo 19. Girişimcilerin İşletmelerin Faaliyet Alanlarına Göre Dağılımları	55

Tablo 20. Girişimcilerin Sermayelerinin %50'sinden Fazlasını Sağladıkları Kaynaklara Göre Dağılımları	55
Tablo 21. Girişimcilerin Babalarının Mesleklerine Göre Dağılımları.....	56
Tablo 22. Girişimcilerin Babalarının Eğitim Durumlarına Göre Dağılımları	56
Tablo 23. Girişimcilerin Annelerinin Mesleklerine Göre Dağılımları	56
Tablo 24. Girişimcilerin Annelerinin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımları	57
Tablo 25. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Cinsiyet Arasındaki İlişkiye Yönelik t-Testi Sonuçları.....	57
Tablo 26. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Yaş Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları	57
Tablo 27. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Medeni Hal Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları.....	58
Tablo 28. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Çocuk Sayıları Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları.....	58
Tablo 29. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Doğum Yerleri Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları.....	58
Tablo 30. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Büyüme Çağlarının (18 Yaşına Kadar) Geçtiği Yer Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları	59
Tablo 31. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Yaşamlarının Büyük Bölümünün Geçtiği Yer Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları	59
Tablo 32. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Eğitim Durumları Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları.....	60
Tablo 33. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Kardeş Sayıları Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları.....	60
Tablo 34. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Girişimcilerin Kardeş Sıralamalarına Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları	60

Tablo 35. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Girişimcilerin İlk İşletme Kurma Yaşları Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları	61
Tablo 36. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Girişimcilerin İlk İşletmelerini Kurduklarındaki Medeni Durumları Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik t-Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları	61
Tablo 37. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Girişimcilerin Şimdiki İşletmelerinin Kurulma Yılları Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları	61
Tablo 38. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Girişimcilerin İşletmelerindeki Görevleri Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları	62
Tablo 39. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Girişimcilerin Mevcut İşletmelerini Kurmadan Önce Başka Bir İşletmede Çalışıp Çalışmadıkları Değişkenine Yönelik t-Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları.....	62
Tablo 40. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Girişimcilerin Şirketlerinin Türü Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları.....	62
Tablo 41. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve İşletme Yönetimine Göre Dağılımı Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları.....	63
Tablo 42. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Çalışan Sayılarına Göre Dağılımı Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları.....	63
Tablo 43. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Faaliyet Alanlarına Göre Dağılımı Arasındaki İlişkiye Yönelik t-Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları.....	63
Tablo 44. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Girişimcilerin Sermayelerinin %50'sinden Fazlasını Sağladıkları Kaynaklara Göre Dağılımı Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları	64
Tablo 45. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Girişimcilerin Babalarının Mesleklerine Göre Dağılımı Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları	64

Tablo 46. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Girişimcilerin Babalarının Eğitim Durumuna Göre Dağılımı Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları	65
Tablo 47. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Girişimcilerin Annelerinin Mesleklerine Göre Dağılımı Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları	65
Tablo 48. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Girişimcilerin Annelerinin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları	65
Tablo 49. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile Cinsiyet Arasındaki İlişkiye Yönelik t-Testi Sonuçları	66
Tablo 50. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile Yaş Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları	66
Tablo 51. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile Medeni Hal Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları	66
Tablo 52. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile Çocuk Sayıları Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları	67
Tablo 53. Katılımcıların Kişilik Özellikleri İle Doğum Yerleri Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları	67
Tablo 54. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile Büyüme Çağlarının (18 Yaşına Kadar) Geçtiği Yer Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları	68
Tablo 55. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile Yaşamlarının Büyük Bölümünün Geçtiği Yer Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları	68
Tablo 56. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile Eğitim Durumları Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları	69
Tablo 57. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile Kardeş Sayıları Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları	69

Tablo 58. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile Kardeş Sıralamalarına Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları.....	69
Tablo 59. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile İlk İşletme Kurma Yaşları Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları.....	70
Tablo 60. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile İlk İşletmelerini Kurduklarındaki Medeni Durumları Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik t-Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları	70
Tablo 61. Katılımcıların Kişilik Özellikleri İle Şimdiki İşletmelerinin Kurulma Yılları Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları.....	70
Tablo 62. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile İşletmelerindeki Görevleri Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları	71
Tablo 63. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile Girişimcilerin Mevcut İşletmelerini Kurmadan Önce Başka Bir İşletmede Çalışıp Çalışmadıkları Değişkenine Yönelik t- Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları	71
Tablo 64. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile Şirketlerinin Türü Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları	71
Tablo 65. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile Yönetimine Göre Dağılımı Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları	72
Tablo 66. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile Çalışan Sayılarına Göre Dağılımı Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları	72
Tablo 67. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile Faaliyet Alanlarına Göre Dağılımı Arasındaki İlişkiye Yönelik t-Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları	72
Tablo 68. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile Girişimcilerin Sermayelerinin %50'sinden Fazlasını Sağladıkları Kaynaklara Göre Dağılımı Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları.....	73
Tablo 69. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile Girişimcilerin Babalarının Mesleklerine Göre Dağılımı Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları.....	73
Tablo 70. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile Babalarının Eğitim Durumuna Göre Dağılımı Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları.....	73

Tablo 71. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile Girişimcilerin Annelerinin Mesleklerine Göre Dağılımı Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları.....	74
Tablo 72. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile Girişimcilerin Annelerinin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları.	74
Tablo 73. Hipotezlerin Red – Kabul Tablosu	75

SİMGE VE KISALTMALAR DİZİNİ

OECD	Avrupa Ekonomik İşbirliği Örgütü
Ar-Ge	Araştırma Geliştirme
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
SAÜ	Sakarya Üniversitesi
İİBF	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
SDÜ	Süleyman Demirel Üniversitesi
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
KOSGEB	Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme İdaresi Başkanlığı
SEGE	Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması

GİRİŞ

Girişimcilik kavramı günümüz ekonomi dünyasında üzerinde önemle durulan bir konu haline gelmiştir. Bilgi çağını yaşadığımız bu dönemde ekonomik eylemlerde meydana gelen değişimler ve dünyanın küresel bir ekonomik yapıya ulaşması girişimciliğin önemini artırmıştır. Ekonomik hareketlerin ulusal boyuttan küresel alana taşınması, rekabet alanının genişlemesi ve teknolojik gelişmelerle birlikte hızlı bir yaşam hareketliliğinin oluşması girişimcilerin niteliğini de etkilemiştir. Dolayısıyla yenilikçi, gelişmelere entegre olmuş girişimciler ülkeler için önemli birer ekonomik değer olmuşlardır.

Girişimciliğin ekonomik sistem içerisinde ne kadar önemli olduğu tüm kesimler tarafından kabul edilmektedir. Mevcut ekonomik kaynakları dinamik hale getirme, yeni ekonomik değerler oluşturma ve istihdam olanaklarını genişletme düşünceleri girişimciliğin hayati bir önem taşımalarını sağlamıştır. Ayrıca geri kalmış ülkelerin ekonomik hareketlilik kazanmalarında, gelişmekte olan ülkelerin gelişmelerini hızlandırmada, gelişmiş ülkelerin zenginliğinin devamını sağlamada ve yeni ekonomik alanlar oluşturmada temel kaynak girişimcilerdir.

Ekonomik yapının geliştirilmesi, ekonomik kalkınmanın sağlanması artık verimlilik, kalite, yenilik unsurlarının dinamik bir halde var olmasıyla mümkün olabileceği bir gerçektir. Tüm bunların sağlanması da girişimciliğin varlığı ile mümkündür. Bir ülkede girişimcilerin varlığı ve niteliği o ülkenin ekonomik anlamda gelişmesinin temellerini oluşturan en önemli etmenlerden biridir. Çağımız ekonomi ortamında var olan kaynakların verimli bir şekilde kullanılmasının yanında, kaliteli, yeniliklere uygun, rekabet standartlarına uyumlu, istihdam olanaklarının yaratılması nitelikli girişimciler sayesinde mümkün olmaktadır. Bundan dolayı girişimcilerin bir ülkenin en önemli ekonomik değerlerinden biri olduğunu söyleyebiliriz.

Girişimci sayısındaki artışın ekonomik gelişmenin sağlanmasına ve işsizliğin azalmasına büyük bir katkı sağladığını ifade etmek mümkündür. Ülkelerin çoğunun temel sorunu olan işsizlik, mevcut kaynakların en iyi şekilde kullanılması ve yeni kaynaklar oluşturarak, yeni iş sahaları açmakla çözümlenebilmektedir. Bu da genelde girişimcilerin

varlığı ile mümkün olmaktadır. Dolayısıyla girişimciler bir ülkenin ekonomik kalkınmada en önemli beşeri sermayesi konumundadır.

Ülkelerin ekonomik anlamda gelişmesinde ve refah seviyesinin artmasında önemli bir konumu bulunan girişimcilik birçok çalışmanın konusu olmuş ve değişik tanımlamalarla açıklanmaya çalışılmıştır. Sosyal bilimlerin birçoğunun konu edindiği girişimcilik net biçimde tanımlanabilmiş değildir. Literatürdeki çalışmalara baktığımızda da girişimcilik, değişik tanımlamalarla açıklanmaya çalışılmıştır.

Ekonomik ve sosyal kalkınmanın lokomotifi olan girişimcilerin sayısının artırılması ve desteklenmesi ülkelerin ekonomik refaha ulaşmalarında önemli bir faktördür. Girişimciliği etkileyen etmenlerin belirlenmesi, başarılı girişimcilerin özelliklerinin tespit edilmesi yeni girişimciler oluşturmada ve mevcut girişimcilerin başarılı bir yol almalarında teşvik edici çalışmalar yapmak için önemli bir aşamadır. Girişimcilerin kişilik özelliklerinin saptanması, girişimde bulunma nedenleri ve demografik özelliklerinin bilinmesi bu alanda yapılacak çalışmaların başarıya ulaşması için büyük önem arz etmektedir.

Bu çalışmanın amacı, Doğu Karadeniz Bölgesinde yer alan Trabzon, Giresun ve Bayburt illerinde hizmet ve imalat sektöründe faaliyette bulunan girişimcilerin şirket kurmasında etkili olan faktörleri analiz edip bölgenin girişimci yapısını ortaya koymaktır. Bu amacı gerçekleştirmek için 245 firmada, girişimcilerin kişisel özelliklerini ve demografik bilgilerini belirlemeye yönelik üç bölümden oluşan 70 soruluk Bilgi Toplama Ölçeğinden yararlanılmış ve uygulanmıştır. Birinci bölümde girişimcilik kavramı ve girişimci kişiliğe teorik yaklaşıma ait kavramsal çerçeve araştırılmıştır. Çalışmanın ikinci bölümünde girişimcilik kavramı ve girişimci kişiliğe teorik yaklaşımla ilgili yapılmış araştırmalar ve literatür taraması yapılmış, bilimsel verilere ulaşılmıştır. Araştırmanın üçüncü bölümünde çalışmanın yöntemi ele alınmıştır. Çalışmanın dördüncü bölümünde Trabzon, Giresun ve Bayburt illerinde hizmet ve imalat sektöründe faaliyette bulunan girişimcilerin Bilgi Toplama Ölçeği ile durum değerlendirmesi yapılmıştır. Girişimcilerin demografik göstergeleri, kişilik özellikleri ve işletme kurma karar vermedeki faktörler araştırılarak analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarından elde ettiğimiz bulgular yorumlanarak sonuçlara ulaşılmıştır. Bulgu ve yorumlardan yararlanılarak öneriler sunulmuştur.

Literatürde, girişimcilerin demografik göstergeleri, kişilik özellikleri ve işletme kurmada karar verme faktörleri konusunda çalışmalar bulunmaktadır. Trabzon, Giresun ve Bayburt'ta girişimcilerin demografik göstergeleri, kişilik özellikleri ve işletme kurmada karar verme faktörleri konusunu inceleyen bir çalışma yapılmamıştır. Bu açılarından bu çalışma Trabzon, Giresun ve Bayburt'ta ilk olmasından dolayı önem arz etmektedir.

Girişimcilik ve girişimcilerin işletme kurma konusunda birçok sorun yaşanmasına rağmen girişimcilerin demografik göstergeleri, kişilik özellikleri ve işletme kurmada karar verme faktörleri sorunlarına değinilerek çalışma sınırlandırılacaktır. Ayrıca araştırma Trabzon, Giresun ve Bayburt'taki girişimcilerin görüşleriyle sınırlıdır.

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞİMCİLİK KAVRAMI VE GİRİŞİMCİ KİŞİLİĞE TEORİK YAKLAŞIM

Araştırmanın teorik kapsamı “Tarama Modeli” esas alınarak, birincil ve ikincil veri kaynaklarının incelenmesi sonucu oluşturulmuştur.

1. 1. GİRİŞİMCİLİKLE İLGİLİ KAVRAMLAR

1.1.1. Girişim Kavramı

Kişilerin, başkalarına bağımlı olmadan yaratıcılıklarını ortaya koymayı veya yeteneklerini kanıtlamayı ya da hayallerini gerçekleştirmeyi amaçlamaları ve bu amaçları gerçekleştirmek için de işletme kurmaları bir girişimde bulunmayı zorunlu kılar. Böylece kurulan her küçük işletme bir girişimin sonucudur ve girişim (teşebbüs) niteliklerini taşır (Yıldız, 2007: 4).

Başkalarının ihtiyacını karşılamak üzere, pazarı olan ve pazarda fiyat oluşan, hizmetleri ortaya koymak ve ekonomik mal ve sahibine kar sağlamak amacı güden işletmeye girişim denir (Özdemir, 2015: 8).

Girişim, kişi ya da kişilerin bir araya gelerek ve bir sermaye koyarak çeşitli amaçları gerçekleştirmek için oluşturdukları yasal ve ekonomik bir birimdir. Tanımdan hareketle girişimin belli başlı özellikleri; girişimi kişi ya da kişiler oluştururlar. Kişilerin gerçek ya da tüzel kişi olması girişimin girişimlik niteliğinin değiştirmez. Kişilerin girişim üzerindeki haklarını sermaye temsil eder. Bu nedenle kişiler koydukları sermaye ölçüsünde girişim üzerinde hak sahibidirler (Haftacı, 2015: 1).

Girişim, çeşitli amaçları gerçekleştirmek için kurulur. Bu amaçların belli başlıları şunlardır:

- Uzun dönemde kâr etmek,
- Topluma hizmet,
- İşletmenin yaşamını sürekli kılmak,
- Büyüme ve toplumsal sorumluluk sayılabilir.

Bu amaçlara erişme çeşitli üretim öğelerinin elde edilmesi, bunların mal ya da hizmet üretiminde kullanılması, elde edilen mal ya da hizmetlerin satılması şeklinde gerçekleştirilir (Haftacı, 2015: 1).

1.1.2. Girişimci Kavramı

Günümüzde girişimciliğe ilişkin tatmin edici bir tanım yapmak güçtür. Bazı gözlemciler bu kavramı her türlü küçük örgütü, bazıları da her türlü yeni şirketi ifade etmek için kullanmaktadır. Oysa bu kavram bir örgütün faaliyet türünü ortaya koymaktadır. Girişimciliğin temelinde yenilikçilik olduğu düşüncesi ağırlık kazanmaktadır. Girişimci hayallerini inşa edebilen kişidir. Hayal kırıklıklarına, kaybetmeye ve başarısızlığa uzun vadeli karşı koyan düşüncenin sahibidir (Yeniçeri ve İnce, 2005: 441).

Girişimci, kendi bilgi ve yetenekleri ile birlikte emek, sermaye ve doğal kaynakları bir araya getirerek bir ekonomik faaliyeti gerçekleştirmeye girişen ve bunun sonucunda da başarı veya başarısızlık şeklinde bir risk üstlenmeye hazır olan kimsedir (Arslan, 2007: 12).

Girişimci, risk alarak yenilik veya geliştirme yapan kişidir. Başka bir ifadeyle, girişimci fırsatları gözetleyen ve onları bulduğunda her türlü riski alarak gerçekleştirmeye çalışan kişidir. Dolayısıyla girişimciler fikir üretir, yenilik yaparlar. Girişimci dendiği zaman; arayan, yenilik yapan, fikir üreten, farklı düşünen ve cesaretle yeni işler yapmak isteyen bireyler akla gelir. Girişimciyi karakterize eden kabul görmüş nitelikler olarak şunlar ifade edilmektedir: Kontrol odağı (denetim alanı), başarı gereksinimi, bağımsızlık, risk alabilme, özgüven, yenilik yapabilme, yaratıcı düşünebilme, sebatkârlık, esneklik ve iş deneyim ve becerilere sahip olma (Ağca ve Yörük. 2006: 159). Bu çalışmada Ağca ve Yörük'ün yapmış olduğu girişimci tanımlaması esas alınmıştır.

1.1.3. Girişimcilik Kavramı

Girişimcilik günümüzün en büyük sosyal ve ekonomik güçlerinden biridir. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde, girişimcilik çok önemli bir konudur. Girişimcilik günümüze kadar farklı şekillerde tanımlanmıştır. Ancak; girişimciliğin çok yönlü bir kavram olması nedeni ile girişimciliği net bir tanım ile belirli sınırların içine yerleştirmek

zordur. Bunun nedeni girişimci faaliyetler ile ilgili kullanılan kavramların çok yönlü tanımlanmasıdır. Genel olarak bu tanımlamalar ekonomik ve yönetsel açıdan farklı konulara odaklanmaktadır(Tulunay, 2010: 4).

Girişimcilik, Risk ve belirsizlik koşulları altında kazanç ve büyüme amacıyla kaynakların kontrolünü ve dağıtımını sağlayarak yenilikçi bir ekonomik organizasyon oluşturmaktır (Dollinger, 2008: 9).

Latince’de intare kökünden gelen girişim kavramı, İngilizce’de enter (giriş) ve pre (ilk) kelime kökenlerinden gelir ve entrepreneur yani ilk girişen, başlayan anlamına gelmektedir. Girişimcilik; “değer yaratmak için, kar amacı güden yeni bir işletme kurma veya büyütmeyle birlikte yeni bir mal veya hizmet yaratma sürecidir (Özkara, 2010: 2).

Günümüzde girişimcilik kavramı daha çok risk alma, yenilikleri yakalama, fırsatları değerlendirme ve tüm bunların hayata geçirilme süreci olarak anlamlandırılmaya başlanmıştır. Bu beyanda hem şirket açma süreci, hem de yenilikler yapma süreci girişimcilik kapsamına girmektedir. Dolayısıyla yenilik yapmakla birlikte şirket kuruluşlarının bir girişimcilik göstergesi olarak kabul edilebileceği düşünülmektedir. Sonuç olarak girişimcilik yeni düşüncelere ve yenilikle açık ve gelecekte olabilecek değişimleri öngörebilecek kapasitede ki kişilerin vizyonu ile şekillenir (Öztürk, 2008: 2).

Girişimcilik en dar tanımıyla, yaratıcı insan faaliyeti olup, bir örgütü kurma ve bu örgütü faaliyete geçirme sürecidir. Miller’e göre de girişimciliğin ana unsuru, risk alma, proaktif davranma ve yenilik yapmaktır. Bir başka tanıma göre ise girişimcilik, işle ilgili fırsatları tanıma, bu fırsatları değerlendirmek için uygun bir risk yönetimini gerçekleştirme, iletişim ve yönetim becerilerini kullanarak sonuçta değer yaratma sürecidir(İrmiş ve Özdemir, 2011: 139).

Kavramsal açıdan ise girişimcilik yeni bir işletmenin kurulması ve işletilmesi olarak tanımlanmaktadır. Geleneksel boyutta daha çok bir kişinin çabası ve yeteneklerinin gereği olarak düşünülen girişimcilik kavramı, yeni bir iş fikrinin hayata geçirilip, bu işin sürdürülebilmesi için gerekli bütün organizasyonun bir ekip dinamiği ile hayata geçirilmesini ifade eder (Er, 2012: 3).Girişimcilik kavramına Er birçok açıdan

tanımlama yapmıştır. Girişimciliğe yaptığı bu tanımlamalar bu çalışmada esas alınmıştır. Girişimcilik, girişimcilerin risk alma, fırsatları kovalama, hayata geçirme ve yenilik yapma süreçlerinin tümüne verilen addır diyebiliriz (TUSİAD, 2002: 17).

1.1.4. Girişimci-Yönetici- Sermayedar Kavramı

Yönetim biliminde bazı kavramlar, kimi zamanlar eş anlamlı kullanılmakla birlikte; bunların kesin ayrımlarını yapmak mümkündür. Örneğin “girişimci” ve “yönetici” gibi kavramlar bazı eserlerde aynı anlamda kullanılmakla beraber aralarında önemli sayılabilecek farklar vardır (Tulunay, 2010: 13). Yönetim biliminde önemli yer tutan ve girişimciliğe benzer olan yönetici ve sermayedar kavramlarının tanımı ve girişimcilikle aralarındaki farklar şu şekilde açıklanabilir:

1.1.4.1. Sermayedar Girişimci Ayrımı

Sermayedar-girişimci ayrımına tarihte ilk defa 18. yy’da rastlanmaktadır. 18.yy’da sermaye sahibi girişimciler sermayeye ihtiyaç duyan girişimci kavramından ayrılmıştır. Say’a göre sermaye sahibi yaptığı finansal destek konusunda risk alırken, girişimci üretim faktörlerinden de sorumlu olmaktadır. Dolayısıyla girişimci sadece kar veya zararı üstlenmez, ortaya koyduğu yapının tümünden sorumludur (Temeltaş, 2011: 15).

Kapitalist veya sermayedar kavramı, bir işletmeyi kurmak adına gerekli olan sermayeye, yani mal ve hizmet üretmek için gerekli olan üretim araçlarına sahip olmayı ifade etmektedir. Bu kavramlar girişimci ile aynı anlamda kullanılmakta ve girişimci olabilmek için para sahipliği gerekli ve yeterli tek şart olarak görülmektedir. Sonuç olarak da parasal imkâna sahip olan her kişi kendisini girişimci olarak görmekte ve bir yatırıma girişmektedir. Fakat çoğu başarısız olmaktadır. Oysa girişimci başkasının ya da başkalarının parasını değerlendirebilen kişidir. Girişimcinin toplumsal fonksiyonu da burada yatmaktadır. Sermayesi olan her kişi mutlaka girişimcilik özelliğine sahip olacaktır şeklinde bir zorunluluk yoktur. Genellikle sermayedarlar, ellerindeki sermayeyi borç olarak girişimcilik niteliklerine sahip olan kişilere vermek ve bu sayede onlarla ortaklık kurma yoluyla ekonomide girişimi harekete geçirme fonksiyonunu oynamaktadır (Özkul, 2008: 9).

1.1.4.2. Girişimci Yönetici Ayrımı

Yönetici; idareci, tekrarcı, devam ettirici, sistem ve yapılar üzerinde odaklanan denetime güvenen, kısa vadeli görüşe sahip olan, nasıl ve ne zaman biçiminde soru soran, her zaman gözlerini tabanda gezdiren, düşünceleri daima doğru olan, mevcut durumu daima kabul eden bir yapıya sahiptir. Beşeri bir tanıma göre yönetici, emrine verilmiş bir grup insanı belirli bir takım amaçlara ulaştırmak için ahenk ve işbirliği içinde çalıştıran bir kimsedir. Teknik, beşeri ve kavramsal boyutlar yöneticilik kavramı için ayırt edicidir. Teknik boyut yöneticinin fonksiyonel uzmanlık alanını, beşeri boyut insan unsurunu, kavramsal boyut ise yöneticinin organizasyonun tamamını bir bütün olarak görebilmesini ifade etmektedir (Kutunis ve Alpaslan, 2006: 141).

Yönetici ile girişimci arasındaki temel farkları irdelediğimizde girişimcinin daha bağımsız ve aktif hareket etmesi, fırsatları değerlendirmesi, değişime olumlu bakması, risk ve yeniliğe açık olması, sorgulayıcı olması gibi temel özelliklerinin farklılık gösterdiği görülmektedir. Yöneticiler ise mevcut düzeni koruyan belirli ilke ve politikalarla hareket eden, risk ve belirsizliklerden uzak durmaktadırlar. Dolayısıyla her yöneticinin aynı zamanda bir girişimci olarak düşünülmemesi gerekir (Yıldırım vd., 2011: 192).

1.2. GİRİŞİMCİLİK TÜRLERİ

Girişimcilik genel olarak fırsat girişimciliği ve yaratıcı girişimcilik olarak ikiye ayrılmaktadır. Fakat girişimciliği içinde bulunduğu işletme çevresi boyutuna, sermayeyi kimin sahiplendiğine ve faaliyet şekline göre de sınıflandırmak mümkündür (Temeltaş, 2011: 12). Bunun yanında fırsat girişimciliği, yaratıcı girişimcilik, yenilikçi girişimcilik, sosyal girişimcilik, iç girişimcilik, eko girişimcilik ve sanal girişimcilikte önemli girişimcilik türlerindedir.

1.2.1.Fırsat Girişimciliği

Mevcut ve potansiyel pazardaki değişimin getirdiği fırsatları görerek veya potansiyel fırsatları sezinleyerek mevcut veya hedef pazara mal satmak amacıyla yapılan girişimciliktir. Fırsat girişimciliği, pazarda meydana gelen genişleme veya kriz ile birlikte pazara yeterince mal sunulamaması veya pazarın isteğine uygun fiyat ve kalitede mal

sunulmaması nedeniyle ortaya çıkan fırsatları değerlendirmeyi öngörmektedir. Fırsat girişimciliğinden gerekli şekilde yararlanabilmek için girişimcinin pazardaki fırsatları değerlendirebilecek ve kâr edebilecek bir bilgi birikimi ve yeteneğe sahip olması gerekir (Güleç, 2011: 10).

1.2.2. Yaratıcı Girişimcilik

Yeni bir fikir ve buluşu ya da mevcut bir mal veya hizmeti dizayn ederek ve fiyat, kalite gibi özellikleri iyileştirerek kar edebilecek şekilde pazara sunulmasıdır. Sanayileşmenin gelişmesiyle birlikte işbölümü ve uzmanlaşmaya gereksinim artmıştır. Finansman, üretim, pazarlama, araştırma vs. gibi işlevler gündeme gelmiştir. Bu durumda girişimci söz konusu dallarla ilgili görev ve yetkileri yöneticilere bırakırken, kendisi uzun dönemli stratejik kararların alınması görevini üstlenmiştir. Yatırımcı girişimcilikte sermaye sahibinin egemenliği ve yönetimde son sözü söyleme hakkı girişimcidedir (Tekin, 1999: 2).

1.2.3. Yenilikçi Girişimcilik

Yenilik, sosyal, kültürel ve idari ortamlarda yeni yöntemlerin kullanılmaya başlanması anlamına gelirken en basit anlamıyla bilginin faydaya dönüştürülmesi olarak ifade edilmektedir. Bu kavram aynı zamanda durumlara ve sorunlara farklı bakış açısıyla yaklaşarak farklı ve etkili çözümler bulmak olarak da tanımlanmaktadır. Avrupa Ekonomik İşbirliği Örgütü (OECD)'ye göre yenilik, "fikri uygulanabilir bir sürece çevirebilme" anlamında kullanılmaktadır. Yenilikçilik ise bilgi ve fikirleri faydalı sonuçlar yaratacak şekilde kullanma sürecini ifade etmektedir. Bu çerçevede, faaliyetlerinde yenilik yapan girişimciler yenilikçi girişimci olarak tanımlanabilir. Bu çalışma kapsamında yenilik kavramı girişimcilerin inovasyon ve Araştırma Geliştirme (Ar-Ge) faaliyetlerini de içerecek şekilde geniş anlamda kullanılmıştır (Cansız, 2013: 16).

Girişimcinin çağdaş toplumlardaki temel işlevi, ardı arkası kesilmeyen yenilikleri gerçekleştirmek şeklinde ortaya çıkmaktadır. Bu açıdan, modern girişimcinin gücü; yenilik yapma ve yaptığı yenilikleri iş dünyasında somut ticarî ürünlere dönüştürebilme kapasitesine dayanır. Bu bağlamda girişimci kavramı, sürekli yenilik yapan kişi veya kişiler anlamında kullanılmaktadır. Girişimciye atfedilen "yenilikçi" nitelemesi ise;

piyasaya yeni ürünlerin sunulması, yeni bir üretim tekniğinden yararlanma, yeni pazarlar elde etme, yeni hammadde ya da yan mamul madde kaynağının bulunması ve nihayet yeni bir organizasyon biçiminin gerçekleştirilmesi hususlarını kapsar (Türkmen, 2007: 14).

1.2.4. Sosyal Girişimcilik

Dünyada ve genellikle az gelişmiş ülkelerde, devlet ve özel sektörün ilgi göstermediği ya da yetersiz kaldığı pek çok sosyal sorun bulunmaktadır. Bir sivil inisiyatif ve gönüllülük hareketi olarak değerlendirilmesi mümkün olan sosyal girişimcilik, sorunların çözümünün sadece devlet veya özel sektörden beklenilmesinin bir yararı olmadığı düşüncesi üzerine kuruludur. Çoğunlukla üçüncü sektör ya da kâr amacı gütmeyen sektör olarak da ifade edilebilecek sektörde gelişen sosyal girişimcilik faaliyetleri, toplumsal, çevresel ve insani olan söz konusu sorunların giderilmesi yolunda önemli adımlar atmaktadır (Marangoz, 2012: 84).

Girişimcilik kârla sonuçlanacak fırsatların tanımlanması, değerlendirilmesi ve kullanılması iken, sosyal girişimcilik, sosyal değerle sonuçlanacak fırsatların tanımlanması, değerlendirilmesi ve kullanılması anlamına gelir. Sosyal girişimciler sosyal ihtiyaçları derhal algılar ve bu ihtiyaçları giderecek yaratıcı organizasyonlar oluştururlar (Güney, 2015: 366).

1.2.5. İç Girişimcilik

Genel olarak iç girişimcilik (intrapreneurship), örgüt içinde çalışmakta olan bireylerin işyerlerinde ürün, hizmet ve süreç inovasyonu ile sonuçlanan faaliyetlerde bulunması olarak tanımlanmaktadır. İç girişimcilik mevcut kaynakların kontrol edilmesinin dışında, fırsatların takip edilmesi, işletmenin her hangi bir sürecinde gönüllü olarak risk alınması sürecidir. İç girişimcilik çoğu kez, daha fazla değer sağlamak ve örgütün pazardaki rekabetçi pozisyonunu sağlamlaştırmak amacıyla, işletmenin asıl faaliyetlerinin dışındaki aktivitelere odaklanmaktır (İbrahimoglu ve Uğurlu, 2013: 105).

1.2.6. Eko Girişimcilik

Günümüz global pazarında girişimciler yeni strateji olarak, atık minimizasyonu, yeşil ürün tasarımı ve gelişen dünyanın yeşil odaklı teknoloji ortaklıkları gibi faaliyetlere yönelmek durumunda kalmışlardır. Müşteri beklentileri doğrultusunda şekillenen girişimcilik çalışmaları son yirmi yılda kalite arayışından çevre odaklı bir yaklaşıma doğru kaymıştır. Dolayısı ile girişimcilik kavramı yeni bir boyut kazanarak eko girişimcilik kavramı ile sonuçlanmıştır (Aykan, 2012: 197).

Eko-girişimcilik terimi İngilizce karşılığında da olduğu gibi ekolojik ve girişimcilik kelimelerinin bir araya gelmesinden türemiştir. Buradan hareketle eko girişimcilik genel anlamda çevreyi dikkate alan, çevreye duyarlı girişimcilik olarak tanımlanabilir. Eko-girişimcilik, çevreci ilkelere dayanan yeni iş tanımları oluşturmak amacıyla sunduğu yeni fırsatlarla bu amacı gerçekleştirmeye çalışır. Bir taraftan da eko-girişimcilik kavramı çevre duyarlılığına artan talebin yeni iş fırsatları yaratabileceği ve sanayileşmenin neden olduğu bazı çevresel zararların telafi edilebileceği görüşüne de dayanmaktadır (Efeoğlu, 2014: 106).

1.2.7. Sanal Girişimcilik

Geçmişleri çok yeni olan Yahoo, Microsoft, Apple, Google, EBay vb. pek çok şirket, onlarca yıldır varlıklarını sürdüren ve binlerce kişiyi istihdam eden geride bıraktığımız yüzyıla damgalarını vuran kimi dev sanayi ve finans şirketlerini geride bırakarak zirveye oturmuşlardır. İnternet, girişimlerin büyüme sürecini klasik girişimlere kıyasla çok daha hızlı olabilmelerini sağlamaktadır. Bu hızlı gelişmenin sırrı, klasik bir girişime kıyasla internet ortamında var olan bir şirketin ekstra yatırımlara gereksinim duymaksızın dünyanın diğer bir ucunda dahi ulaşabiliyor olmalarında yatmaktadır (Müsiad, 2014: 142).

1.3. GİRİŞİMCİLİĞİN ÖNEMİ VE TEMEL FONKSİYONLARI

1.3.1. Girişimciliğın Önemi

Bilindiğı üzere toplumu oluşturan bireyler yaşamlarını sürdürebilmek için değışik mal ve hizmetlere ihtiyaç duyarlar ve bu mal ve hizmetlerin bireysel olarak üretemedikleri

için işletme adı verilen organizasyon kurarlar. Ekonomik uğraşlar sonucu ortaya çıkarılan ve tatmin sağlayan mal ve hizmetlere "ekonomik mal ve hizmet" adı verilirken, bunların ortaya konması, yaratılması için yapılan faaliyetlerin tümüne "üretim" denir. Üretim yapabilmek için üretim faktörlerine gerek duyulur. Üretim faktörleri doğal kaynaklar, emek ve sermaye üçlüsünden oluşur. Bu üç temel üretim faktörünü bir araya getirip uyumlu bir şekilde üretime yönelten "girişimci" ise dördüncü bir üretim faktörü olarak kabul edilir (Güney, 2015: 70).

Girişimcilik, gelişmekte olan ekonomilerde kalkınmanın, geri kalmış ekonomilerde yapılanmanın, gelişmiş ekonomilerde ise dinamizmin, yeni zenginlik ve refah yaratmanın yapı taşıdır. Çünkü yeni işletmeler kurarak, yeni işler yaratarak ve sosyal iyileşmeler yaparak gayri safi milli hasılaya katkıda bulunmak, ekonomik değer yaratmanın sürükleyici gücüdür. Bu anlamda ekonomik değer yaratılmasının kaynağı da girişimsel işletmelerdir (Kurt vd., 2006: 103).

Girişimciler ekonomik büyüme ve kalkınmanın başlıca sebeplerindedir. Üretim ve ürün geliştirmede, teknolojik yeniliklerin uygulanmasında ekonomik dönüşüm ve uluslararası ticarete girişimciler büyük bir sorumluluk sahibidirler. Girişimciler organizasyon yönetiminde, iş ve işçi yönetiminde yeni metotlar geliştirenlerdir. Girişimciler modern ekonomide merkezi rol oynarlar, çünkü girişimciler firmayı oluşturan ana kuvvet, ekonomik denge içinde temeldirler. Genelde ekonomik hareketliliği girişimciler ayarlarlar (Spulber, 2008: 2).

İnsanların ihtiyaçlarını kendi başlarına karşılayabildikleri dönemde farklı bir kişilik olan girişimciye ihtiyaçları yoktu. Girişimcilik, bir ülkede var olan ekonomik hayatın ruhu gibidir. İleri ki dönemlerde istek ve ihtiyaç çeşitliliği arttıkça ve uzmanlaşmaya başlandııkça, insanoğlu kendi ihtiyaçlarını kendisi karşılayamaz duruma gelmiştir. Geçmiş dönemlerde kervanlarla yapılmakta olan ticaret bir nevi girişimciliğin başlangıcı olarak nitelendirilebilir. Daha sonra girişimcilik, ticari teşebbüslerden sanayi teşebbüslerine kadar uzanmış ve bugünkü halini almıştır. Ekonomik canlılığın toplum içerisinde artırılması ve yaygınlaştırılmasında girişimciliğe önemli görevler düşmektedir. Ekonomik kalkınma sürecinin elde edilebilmesi ve toplumsal refah düzeyinin artırılması için, toplumsal ihtiyaçlara cevap verebilecek gelişmeye açık, başarılı girişimcilerin faaliyete geçirilmesine gerek duyulmaktadır (Perktaş, 2014: 474).

1.3.2. Girişimciliğin Temel Fonksiyonları

Girişimci kişiler her alanda yeniliği başlattıkları gibi, yeniliklerin sürdürülmesi ve geliştirilmesi de onun karar ve uygulamaları sonucunda gerekleēebilir. Bu karar ve uygulamaları yönlendiren girişimci kùltür ve zihniyetinin oluşumunda bu kişilerin, iş adamı olmadan önceki uğraşları, eğitim düzeyleri gibi toplumsal ve ekonomik nitelikleri ile bireysel özellik ve davranış boyutları etkili olacaktır (Aktan,1996: 245).

Toplumda girişimci rolü oynayan kimselerin yüklendikleri işlerin bütünü müteşebbisin fonksiyonları olarak adlandırılır. Çağdaş bir girişimcinin yerine getirmesi gereken fonksiyonlar şöyle sıralanabilir (Türkmen, 2007: 29).

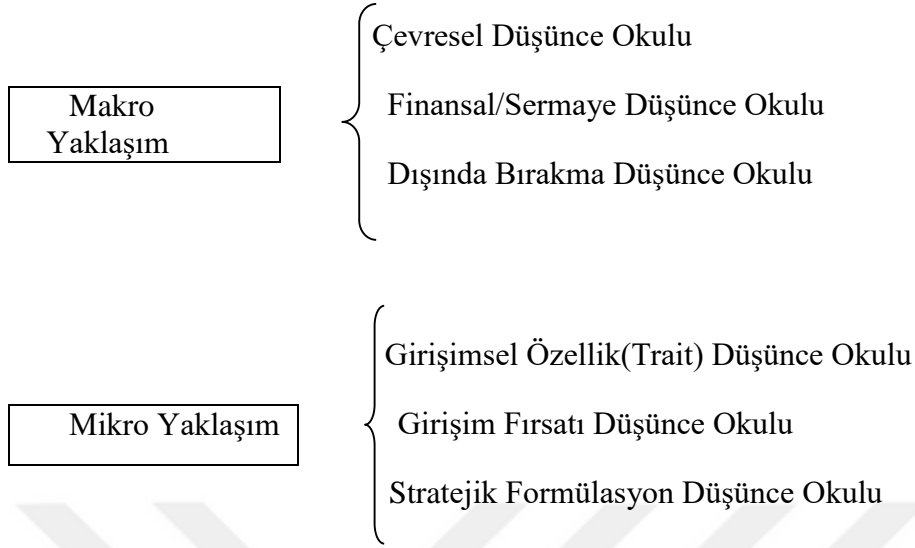
- Yeni mal ve hizmet üretmek veya bilinen mal ve hizmetlerin nitelik ve kalitelerini yükseltme.
- Yeni üretim yöntemleri geliştirme ve uygulayabilme yeteneği.
- Endüstride yeni organizasyonlar kurma.
- Yeni pazarlara ulaşma.
- Hammaddelerin ve benzeri maddelerin sağlanabileceği yeni kaynaklar bulma.
- İstihdam yaratma

1.4. GİRİŞİMSEL DÜŞÜNCE OKULLARI VE GİRİŞİMCİLİK YAKLAŞIMLARI

Girişimcilik kavramını ve kişinin girişimcilik anlayışı çerçevesinde nasıl bir konuma sahip olduğunu daha iyi anlamak için girişimcilikle ilgili kuramları sınıflandırmaya ihtiyaç duyulmuştur.

Girişimciliği bilimsel tanımlamasında girişimciyi ve girişimcilik kariyerini tanımlamaya ve açıklamaya çalışan çeşitli düşünce ve yaklaşımlar bulunmaktadır. Bunlar, makro ve mikro görüşler olarak iki ana başlıkta toplanabilir (Sezer, 2013: 68). Kuratho ve Hodgetts (2001) girişimciliğe yönelik bu yaklaşımları Şekil 1. belirtildiği gibi makro ve mikro "düşünce okulları" olarak incelemiştir (Topaloğlu, 2006: 81).

Şekil 1. Girişimcilğe Yönelik Yaklaşımlar (Topaloğlu, 2006: 81).

1.4.1. Makro Girişimcilik Görüşü

Makro girişimcilik görüşüne, genelde girişimcinin kontrolü dışında olan birçok dış faktörleri içermektedir. Bu faktörler girişimcinin başarılı yada başarısız olması konusunda güçlü bir etkiye sahiptir. Makro görüşe göre üç düşünce okulu bulunmaktadır: Çevresel, finansal/ sermaye ve dışında bırakma düşünce okulları (Bhat, Khan, 2014: 85). Makro girişimcilik yaklaşımı okullarının içerikleri şu şekilde özetlenebilir.

1.4.1.1.Çevresel Düşünce Okulu

Yeni sayılabacak bir makro yaklaşım diyebileceğimiz “Çevreci Düşünce Okulu”, potansiyel girişimcinin yaşam biçimini etkileyen dışsal faktörlerle ilgilenir. Bunlar girişimsel arzuların biçimlenmesinde pozitif ya da negatif etkide bulunabilirler. Burada vurgu, girişimcilerin gelişmelerini güçlü biçimde etkileyen bir sosyo-politik çevresel yapıyı oluşturan kurumlar, değerler ve adetler üzerinedir. Girişimcilerin potansiyel gelişmelerini sıkça etkileyen bir başka çevresel faktör de mensup oldukları toplumsal gruplarıdır. Akrabalar ve arkadaşların oluşturduğu atmosfer, girişimci olma arzusunu etkileyebilmektedir (İlhan, 2003: 64). Dış faktörlerden oluşan çevreci düşünce okulu girişimcinin bir nevi yaşam stilidir.

1.4.1.2. Finansal/Sermaye Düşünce Okulu

Bu anlayış sermaye oluşturma sürecine dayanır. Sermayenin bulunması, geliştirilmesi bu okulun odak noktasıdır. Sermaye, girişimde bulunma sürecinde ve bu sürecin geliştirilmesinde hayati öneme sahiptir. Bu düşünce okulu girişimde bulunmada finansal yönetim bakış açısıdır (Bhat, Khan, 2014: 85). Sermayenin bulunması ve girişimsel süreçte uygun bir şekilde kullanılması, geliştirilmesi bu düşünce okulunun kapsamındadır.

1.4.1.3. Dışında Bırakma Düşünce Okulu

Buna göre, grup fenomeni girişimsel kariyerde önemli bir etki göstermektedir. Gruplar bireyin girişimsel bir faaliyet içine girmesini sağlayacak belirli faktörleri etkilemekte ya da yok etmektedir. Bu faktörlere etki eden gruplar olarak: Politik rejimler, kültürel etkiler (cinsiyet ve etnik ayrımlar), ekonomik değişimler sayılabilmektedir (Topaloğlu, 2006: 81). İçinde bulunulan grubun faktörleri girişimci olmayı, girişimsel süreçte ilerlemeyi olumlu yönde etkileyebileceği gibi girişimci özelliklerin yok olmasına da neden olduğu görülmektedir.

1.4.2. Mikro Girişimcilik Görüşü

Mikro bakış, girişimciliğe özgü içsel faktörlere odaklanır. Sahip olunan girişimci yeteneğinin kontrolü, girişim fırsatları ve strateji üzerinde durmaktadır. Kuratko ve Hodgetts (2001)'e bu görüşte, potansiyel girişimci her büyük etkinin sonucunu ayarlama ve yönetme becerisine ve kontrolüne sahiptir. Olaylara dışarıdan bir gözle bakan makro yaklaşımın tersine, mikro yaklaşım, içten gelen bir bakış açısına sahiptir. Mikro boyuttaki düşünce okulları ve içerikleri şu şekilde özetlenebilir (Topaloğlu, 2006: 81).

1.4.2.1. Girişim Fırsatı Düşünce Okulu

Bu düşünce okulu girişim geliştirme fırsatları üzerinde durmaktadır. Fikir kaynaklar için araştırmalar yapmak, kavram geliştirme ve girişim fırsatlarına uygulanması önemli ilgi alanıdır. Yaratıcılık ve pazar bilinci temel alan oluşturur. Girişimciliğin temel anahtarı olarak doğru pazar için doğru zamanda doğru fikir oluşturmayı belirler (Bhat ve Khan, 2014: 85). Fırsatların belirlenmesi ve isabetli bir şekilde değerlendirilmesi bu düşünce okulunun temel hareketini oluşturmaktadır.

1.4.2.2. Stratejik Formülasyon Düşünce Okulu

Bu düşünce okulu, başarılı girişim meydana getirmede planlamaya ve planlama sürecinin önemine vurgu yapmaktadır. Strateji formülasyon yaklaşımı etkili bir girişim oluşturmada ve yeni kaynakların, yeni pazarların, yeni ürünlerin tespitinde ve kullanılmasında kaldıraç etkisine sahiptir (Bhat ve Khan, 2014: 85).

1.4.2.3. Girişimsel Özellik Düşünce Okulu

Benzer özelliklere sahip başarılı girişimciler üzerine çalışmalar yapan bir düşünce yaklaşımıdır. Bu insanlara benzemeye çalışanların imkânlarını artırır. Çoğunlukla başarılı olmak, yaratıcılık ve teknik bilgiye sahip olma faktörleri başarılı insanların sergilediği özelliklerdendir. Girişimcilerin yaşam deneyimleri ve kişilik özellikleri bu yaklaşımın ilgi alanındadır ((Bhat ve Khan, 2014: 84).

Bütün bu yaklaşımlar girişimciliğin gelişmesine ve girişimsel süreçte başarı için katkı sağlamaktadır. Girişimciliğe etki eden içsel ve dışsal faktörlerin bilinmesi ve tanımlanabilmesi bu yaklaşımların katkılarındanadır.

1.5. KİŞİLİK VE GİRİŞİMCİLİK

Girişimcilikte ortaya çıkma sebeplerine ait temel faktörlerin neler olabileceği önemli bir tartışma konusu olmuştur. Girişimciliğin incelenmesinde, kişilerin girişimci olarak niteliklerinin öncelikli olarak ele alınması gerekmektedir. Yapılan araştırmalar da, başarılı olan girişimcilere atfedilen bazı temel özellikler ortaya çıkarılmıştır (Kuvan, 2007: 30). İnsanları diğerlerinden ayırt eden unsurları ifade eden kişilik kavramı girişimci olmanın ayırt edici özelliklerini de içermektedir. Girişimcilik eğilimi ile kişilik arasında bir bağlantı bulunmaktadır. Bazı kişilik özelliklerinin diğerlerinden daha farklı olması ve bu özelliklerin daha baskın olması girişimci olmayı sağlamaktadır.

1.5.1. Girişimcilikte Kişiliğin Rolü

Kişiliğe ait temel kavramı, bir kişinin bütün özelliklerini yansıtan bir yaklaşım olarak belirtebiliriz. Bu açıdan psikolojik olarak kişilik söz konusu olduğu zaman, belirli bir ferdin bütün özellikleri anlatılmak istenir. Fakat davranışsal açıdan esas olarak kişilik, belirli bir ferdin zihinsel, bedensel ve ruhsal özelliklerinde görülen farklılıklardır. İnsanlar

arası birtakım benzerlikler olsa bile, kişilik kavramı, insanlar üzerindeki farklılıklar üzerine kurulmuş bir olgudur (Özkara, 2010: 71).

Girişim ruhu başkalarıyla olan ilişkilerde, teşebbüsü ele alma ve duruma hâkim olma eğilimi anlamına gelir. Yöneticiler arasındaki birçok farklar bu nitelikler bakımından ortaya çıkmaktadır. Bütçelerini artırmak veya ilave faaliyetlerde bulunmak için mali kaynaklar araştırarak girişimlerde bulunan bazı yöneticiler, sadece mevcut durumun yürütülmesi ile meşgul olanlar veya normal usul ve işlemlerinin sürdüren yöneticiler arasında belirli bir kişilik farkından söz edilebilir. Girişimde bulunmak kişisel farklılıkların ortaya koyduğu bir olay olduğu gibi içinde yaşanılan olayları da bir kimsenin daha aktif ve girişimci olmasına veya olmamasına neden olabilir (Tulunay, 2010: 29).

Araştırmacılar girişimciyi kendi bakış açıları ile tanımlasalar da bunların hemen hepsinde ortak noktalar vardır. Bu noktaları girişimcinin daima “başkalarının baktığı ama göremediği fırsatları görüp, bunları bir iş fikrine dönüştürebilmesi” ve “risk alamaya yatkınlığı” olarak belirtebiliriz. Bu iki özellik dünya girişimcilerinin ortak özelliğidir. Çeşitli araştırmacılar başarılı girişimcilerin profilini çizmeye çalışan çok sayıda araştırma yapmıştır. Gerçekten de iş hayatına yeni başlayan bazı girişimcilerin büyük başarıları elde ederken diğer bazılarının başarısız olması ve işletmelerini kuruluş tarihinden kısa bir süre içerisinde kapatmalarının nedenlerini açıklamaya çalışan çeşitli yazılar mevcuttur (Tulunay, 2010: 29).

Bireyin bütün özelliklerini içeren kişilik kavramı girişimcilik için de ayırt edici bir unsurdur. Yapılan araştırmalara bakıldığında girişimcilik ile kişilik arasında önemli bir ilişki olduğu görülmektedir. Örneğin birçok araştırmada motivasyonun başarılı girişimcilerin ortak özelliği olduğu vurgulanmıştır. Kişilerin karakter ve psikolojik özellikleri motivasyonunu ve davranışlarını önemli oranda belirlemektedir. Stephan vd. (2015), harekete geçmek ve iş oluşturmak işlemini başlatmak için motivasyon tetikleyici bir durum olduğunu belirtmiştir. Dolayısıyla başarılı bir girişimsel süreçle girişimcilerin kişilik özellikleri arasında önemli bir ilişki mevcuttur. Girişimci profilini belirlemeye dönük çalışmalara bakıldığında başarılı girişimcilerin, yüksek motivasyon, risk alma gibi bir çok ortak, ayırt edici kişilik özelliğine sahip olduğu belirlenmiştir. Tüm bunlar girişimde bulunmada kişiliğin tetikleyici bir güç olduğunu göstermektedir.

1.5.2. Girişimci Kişilik

Kavram olarak kişilik, insanın sosyal yaşantısının bir parçası olarak yüzyıllar boyunca ilgi görmesine rağmen bilimsel gelişimine 1930'lu yıllarda kişilik psikolojisinin diğer sosyal bilim alanlarından ayrı bir bilimsel disiplin olarak ortaya çıkmasıyla başlamıştır. Kişilik, bir bireyin davranış, ilgi ve becerilerini, tutum, giyim ve fiziksel görünümünü, iletişim yeteneklerini, konuşma tarzını, alışkanlıklarını ve diğer bireylerle olan etkileşimini kapsayan ve böylelikle bireyin tüm özelliklerini açıklayan bir kavramdır (Bozkurt ve Erdurur, 2013: 59).

Girişimcilik üzerine yapılan çalışmalarda girişimci kişilik özellikleri ile ilgili ortak sonuçlara varıldığı görülmüştür. Bu özellikleri aşağıdaki gibi sıralayabiliriz (Demirel ve Yıldırım, 2011: 193).

- Yenilikçi düşünme yeteneğine sahip olmak,
- Yüksek düzeyde çalışma motivasyonuna sahip olmak,
- Kararlarında tutarlı olma ve kararlılık yeteneğine sahip olmak,
- Devamlı, kalıcı sosyal ilişkiler ve iletişim kurmak,
- İş ve özel hayatında yazılı ve sözlü iletişim kurabilme,
- İnsanlarla birlikte olma ve takım çalışmasına yatkın olmak,
- Zamanı etkin ve verimli bir şekilde kullanma,
- Değişime açık olmak veya değişimi kabullenmek,
- Söz verdiği ve başladığı işi zamanında bitirmek,
- İnsanları ikna edebilme ve güvenilir bir kişiliğe sahip olmak.

Girişimci kişiliği oluşturan başlıca unsurlar incelendiğinde, yapılan birçok çalışma başarılı girişimci karakterinin ana unsurunun yaratıcılık olduğunu önemle vurgulanmaktadır. Schumpeter'in de ifade ettiği gibi girişimci "yıkıcı yaratıcılık" görevini üstlenmiştir. Yaratıcılık girişimcilik ile beraber kullanıldığında, fark yaratan fikirleri ve buluşları değerlendirerek, pazara sunmayı ifade eder ve bu şekliyle yenilikçi özelliğe sahip organizasyonlar, kendilerini hızla değişen şartlara uyarlama ve rekabet üstünlüğünü elde etme şansına sahiptirler. Fark yaratan fikirleri yeni bir şekilde ileri sürdükten sonra girişimci, yeterli riski üstlenebilmelidir (Başol vd., 2011:10).

Girişimci olabilmek için temelde; risk ve sorumluluk üstlenebilme, dinamik bir kişiliğe sahip olma, yeniliklere açık olma, büyüme tutkusu gibi belirli özelliklere sahip olması gerekir. Bunun yanında başarılı girişimcilerde; çalışkanlık, organizasyon yeteneği, denetim yeteneği, bilgi, kendisiyle barışık olma, çevresiyle iyi iletişim kurabilme, azim, basiret (stratejik bakış), akılcılık, kararlılık, kendine güven ve sürekli kendini yenileme gibi özelliklerin bulunduğu görülmektedir (Soylu vd., 2015: 315).

1.5.2.1.Girişimci Kişilik Özellikleri

Literatürde girişimcilik üzerine yapılan farklı tanımlamalarda girişimci başarı güdüsü yüksek, risk almaya hazır, belirsizliğe tolerans gösteren, bağımsız, azimli ve diğerlerini iyi motive eden kişiler olarak ifade edilir. Literatürde girişimciliğe atfedilen diğer özellikler girişimcileri çok yönlülük, ikna etme gücü, yaratıcı olma, organize etme, rekabetçi olma ve çalışkanlıktır. Schumpeter (1934) girişimciyi ekonominin itici gücü olarak görmüş ve özellikle de girişimcilerin yenilikçi doğaları üzerinde durmuştur(Güney, 2014: 60). Tüm bu özelliklerle birlikte daha birçok ayırt edici kişilik özellikleri bulunmaktadır. Girişimcilerin sahip olduğu bazı kişilik özellikleri şöyle sıralanabilir:

1.5.2.1.1. Yaratıcılık

Son zamanlarda ekonominin tanımlaması yapılırken, yaratıcılığa dayalı bilimsel aktiviteler, yenilik, hayal gücü ve girişimcilik kavramlarının kullanıldığı tespit edilmiştir. Küreselleşme ve teknolojik gelişmelerin artması iş fırsatlarını artırırken pazarı da kalabalıklaştırmış, rekabeti artırmıştır. Yaratıcılık girişimciler için fırsatlar oluşturarak organizasyonlara rekabet imkânı sağlar. Yaratıcılık, yenilikler için, işletmelerin gelişmesi için hem de toplum için olumlu yönde birçok etkiye sahiptir. Yeni ürünler, fikirler, potansiyeller inşa etmek anlamına gelen yaratıcılık girişimcilere sosyal ve parasal anlamda da karlılık sağlar (Fillis, 2009: 7).

Yaratıcılığın birçok tanımı vardır. Genel anlamda yaratıcılık yeni bir fikir hayal etme, var olan bir probleme radikal yeniliklerle çözüm geliştirme yada problemlerin çözümü için radikal formüller bulmaktır. Genel olarak yaratıcılık, var olan elementleri yeniden düzenleyerek yeni fikirler geliştirip, problemlere yeni çözümler getirmektir(Sefertzi, 2000: 2).Yaratıcılık yeni bir iş fırsatı keşfetmesi için girişimciliğin

temel unsurlarındandır. Başarılı bir girişimciliğin kökenlerinde yaratıcılık vardır. Yaratıcılık sadece girişimde bulunmak için önemli değildir, girişimcilerin stratejik kararlar almalarında, girişim süresince yeni iş fikirler bulmalarında başarılı olmak için ana faktördür(Tu ve Yang, 2013: 286).

Yaratıcılığın tanımlanmasında iki kavram önemli paya sahiptir: Yeni ve uygun. Yaratıcı kişilik karşı karşıya kaldığı bir soruna yeni ve isabetli bir çözüm getirir. Burada önemli iki konu vardır, birincisi problemi çözmek, ikincisi yenilikçi bir çözüm geliştirmek. Yaratıcı düşünce yeteneği dört şekilde geliştirilebilir (Fadaee ve Alzahrh, 2014: 2).

- a. Problemlere çok farklı çözümler geliştirmek için geniş açılı, çok boyutlu düşünce yeteneği oluşturulmalı,
- b. Yaratıcılık alanıyla ilgili tecrübe ve bilgi birikimi olmalı,
- c. Deneyim ve bilgi alışverişi için iletişim yeteneğine sahip olunmalı,
- d. Kritik analizi yapabilme yeteneğine sahip olunmalı. Çünkü çalışma esnasında birçok çözüm elde edilebilir, burada önemli olan doğru çözümü seçebilmektir.

İnsanların motivasyonu, kimsenin çözemediği bir problemi çözmeye arzusu onları daha yaratıcı olmaya iter. Yaratıcılık kişilerde üç birleşenin işlevselliğiyle oluşur: Uzmanlık, yaratıcı düşünme becerisi, motivasyon. Uzmanlık kişinin bilgi ve teknik anlamda çalıştığı alandaki kabiliyetidir. Yaratıcı düşünme becerisi ise problemlere yeni bakış açısı ve çözümler getirerek yeni kombinasyonlar oluşturmaktır. Motivasyon bir şeyler yapmaya iten bir içsel tutku ve arzudur (Okpara, 2007: 3).

Girişimcilik ve yaratıcılık, yenilik yapabilmek için sahip olunması gerekli iki önemli ve tamamlayıcı niteliklerdir. Girişimci, yaratıcı olduğu dönemlerde katlandığı riskin ayarını yapabilmelidir. Riskin azaltılması, zamanının ve ayarının yapılması başarılı girişimcilerin ayırt edici bir özelliğidir. Yaratıcılık ile girişimcilik arasındaki ilişki; riskin olduğu dönemlerde girişimcinin yaratıcılığını kullanarak oluşabilecek olumsuz durumları en aza indirebilmesidir. Her ikisi de, yeni bilgilerin toplanması ve uygulanması ile düşünce ve hareket açısından yeni değerlerin ortaya çıkarılabilmesi için gereklidir (Arslantaş, 2001: 18).

Dolayısıyla girişimci yaratıcılık fikrinin yeni riskleri de beraberinde getirdiğinin bilincinde olup bu duruma göre stratejiler geliştirmelidir.

1.5.2.1.2.Yenilikçi Olma

Yenilikçilik, gerçeklik içerisinde en iyi fikirleri oluşturma, yeni fikirlerin ortaya çıkmasını tetikleme sürecidir. Yenilikçilik yeni değerler yaratmaktır. Yenilikçilik yeni fikirlerin yeni değerlere dönüşmesi sürecidir. Yaratıcılık olmadan yenilik yapamazsınız. Yenilikçilik, fikirler ile bilgiyi yeni bir değer oluşturacak şekilde birleştirme sürecidir. Ulusal İnovasyon Girişimi (NII) 'nin tanımlamasına göre, yenilikçilik buluş ve fikir arasında bir bölüm, sosyal ve ekonomik değer oluşumuna öncülük etmektir. Yenilikçilik müşteri memnuniyetine, mutluluğuna değer katmaktır. Yenilikler rekabet avantajı sağlamanın da temelidir. Yani teknolojinin imkanlarını kullanarak müşterinin memnuniyetine, ihtiyaçlarına karşılık çözümler geliştirme yöntemidir (Babu vd., 2013: 113).

Girişimcilerin fırsatları görerek yeni bir iş geliştirmelerinde yenilikçi kişilikleri önemli bir araçtır. Girişimcilik ve yenilikçilik iki şekilde ilişkiye sahiptir. Bir kişinin karşısına çıkan bir şeyi ticari duruma çevirmede yenilikçi kişiliğe sahip olması öne çıkar. Yenilikçilik, kaynakların yeniden kullanılmasında, ortaya çıkarılmasında girişimciliğin bir aracıdır. Girişimci bir kişilik, yenilik icat etmeye isteklidir ve bu kapasiteye sahiptir. Yenilikçilik yeni kavramlar ortaya çıkarır, bu kavramları canlı tutar ve girişimci iş başarısını belirleyecek olan bu kavramları canlı tutma sürecinde risk sahibidir (El-Annan, 2013: 151).

Yenilikçilik, çalışma için özgün yollar aramaya istekli, azimli olma olarak tarif edilebilir. Bu meydana getirilen yeniliklerin kavramlarının açıklanması veya tanımlanması değil, daha çok yaratıcılık ve deneyimlerle uğraşmayı tercih etmektir. Yenilikçilik, fırsatların değerlendirilmesinde, yeni yolların bulunmasında girişimcilere yardımcı olur (Lukes, 2013: 73).

Yenilik başarılı bir rekabet avantajı elde etmede girişimciler için anahtar bir konuma sahiptir. Girişimcilerin yenilik yaratma sorumluluklarını hayalperestlik olarak ele alanlarda vardır. Girişimcileri diğerlerinden ayırt eden unsur yenilikçi olmalarıdır. Organizasyonların yenilenmesi, gençleşmesi ve rekabet gücünün artırılması, pazar ve endüstrilerinin tanımlanmasında yenilikçilik girişimcilerde olmak zorundadır (Rathore, 2012: 4).

Yaratıcılık ve yenilik arasında önemli bir ilişki vardır. Oldham ve Cummings bu ilişkiyi yeniliğin genel olarak yaratıcı fikirlerin organizasyonlarda başarılı bir şekilde uygulanması olarak açıklamışlardır. Yaratıcılık yenilik için gerekli olmasına rağmen bir ön koşul değildir (Duxbury, 2012: 12).

1.6.2.1.3. Risk Alma

Girişimciliğin doğası üzerine yapılan çalışmaların temel ilgi alanı girişimcileri diğerlerinden ayıran özelliklerin neler olduğudur. Literatürde, girişimcilerin farklı bir kişilik özelliğine sahip olduğunu ve bu farklı kişilik yapısının riske ve belirsizliğe katlanabilme yeteneğiyle tanımlanabileceğini öne sürmektedir. Buradaki risk tanımı geleneksel olarak, bir eylemin ortaya çıkardığı sonuçların değişkenliği anlamına gelir (Bozkurt ve Baştürk, 2009 :46).

Risk, insan zihninde tehlikeye işaret eden endişe, korku içeren bir kavram olarak yer edinmekte ve ileride ortaya çıkması beklenen, kesinlik taşımaya bile gerçekleşmesi muhtemel olayları belirtmektedir. Dolayısıyla risk, arzulanmayan bir olayın meydana gelebilmesinin yanı sıra hem oluşma biçimi hem de sonuçları ile olaylara ait belirsizlik olarak açıklanmaktadır (Timuroğlu ve Çakır, 2014: 122).

Risk alma eğilimi, bir durum karşısında oluşacak başarının getirdiği ödülleri kabul etmenin yanında, bir durum karşısında oluşacak hataların getirdiklerini de kabul etmek olup, daha az ödül getiren ama daha çok risk içeren alternatifleri de önermektir. Girişimcilerin riski kontrol altına aldıklarında kar elde etme yeteneğine sahip olduklarına inanılır. Birçok iktisat ve girişimcilik literatüründe risk almak girişimciliğin ana karakteri olarak belirtilmiştir. Bu nedenlerden dolayı risk alma eğilimi girişimcilğe yönelmede pozitif bir etkiye sahiptir. Risk alma eğiliminin yüksek olması girişimcilik eğilimini de olumlu yönde etkiler (Yusof vd., 2007: 5).

Girişimde bulunmak riske dâhil olma durumudur. Bu yüzden risk almak girişimcilerin en ayırt edici özelliklerindedir. Bazı bilim adamları girişimcilerin tabiatlarında risk taşıdıklarını söylemişlerdir. Örneğin Leibenstein, girişimcilerin belirsizlik ve risk taşıyıcısı olduklarını savunmuştur. Gasse ise risk alma eğilimi temelde girişimciler ile yöneticileri ayıran bir özellik olduğunu belirtmiştir. Girişimde bulunan bireylerin hiçbir girişimde bulunmayanlardan riske daha çok meyilli olduğu tespit

edilmiştir (Xie, 2014: 26). Dolayısıyla risk alma eğilimi girişimci kişiliğin diğerlerinden ayrılmasını sağlayan önemli bir kişilik özelliğidir.

1.5.2.1.4. Yönetim Yeteneği

Girişimde bulunma aşamalarında başarılı bir sürecin olabilmesi için girişimcilerin yeterli seviyede yönetici yeteneğine sahip olması gerekmektedir. Girişimci kişilik özelliklerinden biri olan yöneticilik kabiliyeti, yöneticiliğin tanımını oluşturan değişik özelliklerin sahip olunmasından ve bu özelliklerin başarılı bir şekilde kullanılmasından oluşmaktadır. Yöneticilik kavramı değişik şekillerde tanımlanmaktadır. George R Terry yöneticilik kavramını, amaçlara ulaşabilmek için insanların ve kaynakların, planlı ve organize bir şekilde kontrol edilmesi, harekete geçirilmesi olarak tanımlamıştır. Ona göre yönetim dört bileşenden oluşmaktadır: Planlama, organize etme, harekete geçirme ve kontrol. Planlama, yöneticinin yapacaklarını önceden düşünmesi demektir. Yöneticilerin yapacakları bir önsezi yerine mantığa ve planlamaya dayanmaktadır. Organize etmek ise, makine, materyal ve insan kaynaklarının koordinasyonudur. Çalışanları, yönlendirmek ve motive etmek de yöneticilerin harekete geçirme özelliğidir (Havinal, 2009: 2).

Girişimci, bir bilgi veya karar mekanizması olarak çalışan, işletmelerde işi yöneten kişi olarak da tanımlanabilir. Girişimci işletmenin amaçlarıyla, amaçlara ulaşmak için kullanılacak araçların sevk ve idaresini yürütmekle görevlidir. Bu görevi ise planlama becerisi, organizasyon becerisi, koordinasyon becerisi ve kontrol becerisinin bir araya gelmesiyle oluşan yönetim becerisi ile yerine getirir. Belli bir işi yapmak için gerekli kaynakların (çalışan, sermaye, malzeme gibi) tespit edilmesi, bunların bir araya getirilmesi, etkili bir şekilde kullanılması, bu kaynakların nasıl kullanıldığının izlenmesi ve kontrolü ile daha etkili ve verimli olabilmenin yollarının araştırılması yönetim becerisi gerektiren faaliyetlerdir (Müsiad, 2014: 21).

Yönetim becerilerine sahip olan ve bu becerileri etkili bir şekilde kullanabilen girişimciler, girişimsel süreçte ve daha sonraki aşamalarda başarılı olabilirler. Yani yönetim becerilerine sahip olmanın yanında bunları yönetim sürecinde etkili bir şekilde kullanmak da önemlidir.

1.5.2.1.5. Dışadönüklülük

Girişimci bireylerin, iddialı olma, baskınlık, hırslı olma ve liderlik özellikleri dışa dönük karakter yapılarını tanımlar. Dışa dönük bir kişiliğe sahip bireyler sosyal olma eğilimindedirler. Bu kişiliğe sahip olanlar, müşterileriyle, tedarikçileriyle ve ortaklarıyla daha kolay iletişim ağları geliştirirler. Başarılı bir girişim kararının verilmesinde, girişimciliğin gelişmesinde dışadönüklülük faktörlerinin tümü ve iddialı liderlik, başarılı iletişim ağlarının kurulabilmesi pozitif bir ilişkiye sahiptir. Bu gerçek girişimcilerin farklı sorumlulukları içinde geçerlidir. İçerde, takım kurma ve sorumluluk belirlemede, dışarıda ise müşteri ve tedarikçilerle iletişim ağları geliştirme ve başarılı bir iletişim ağı kurmada dışadönüklülük faktörleri temel belirleyici kişilik özellikleridir (Caliendo vd., 2011: 5).

Dışadönüklülük karakteri, sosyal ve maddi çevre içerisinde enerjik olmayı ve sosyalliği, pozitif duygusallığı, atılganlığı içermektedir. Yöneticilerin performansı dışadönüklülük ile bağlantılıdır. Mesleki sorumlulukları yüksek olanların daha yüksek dışa dönüklülük özelliğine sahip olmaları başarılı olmalarını sağlar (Wilfling vd., 2011:4).Dışa dönüklülük karakteri baskın olan girişimciler, yüksek motivasyona sahip olup çevrelerini yönlendirme konusunda başarılı oldukları görülmektedir.

1.5.2.1.6. Öğrenme ve Başarma İsteği

İnsanların yaptığı şey ne olursa olsun, öğrenmeyi sürdürürlerse kendisini geliştirebilir. Girişimcide kendisini geliştirmeli, zamana ayak uydurmalıdır. Girişimciler bir işe başlamak için gerekli tüm deneyime sahip olmayabilirler fakat öğrenmeye istekli olmaları gerekir. Yaratıcı ve yenilikçi özellikler, ileri görüşlülük, analitik düşünebilme, işletmenin teknik yönleri hakkında bilgi sahibi olma ya da doğru düşünme, öğrenmeye istekli kavramının içeriklerindedir (Tulunay, 2010: 44). Değişimin süreklilik gösterdiği ekonomi piyasasında girişimcilerin bu sürece entegre olabilmesi öğrenme isteğini dinamik tutmakla mümkün olabilir. Girişimci kişiliğin olmazsa olmazlarından olan öğrenme isteği, yeniliklerin öğrenilmesi, uygulanması ve ayrıca yaratıcılık için önemli bir faktördür.

McClelland (1961) tarafından ileri sürülen *başarı ihtiyacı teorisi*, başarı ihtiyacının girişimcilik davranışlarını etkileyen önemli bir faktör olduğunu ileri sürmektedir.

1.5.2.1.7. Vizyon

Vizyon bir liderin hedeflerini başarmak için oluşturduğu zihinsel bir görüntüdür. Vizyon uzak ve genel hedeflerdir, bu hedeflere motive olmaktır. Bu organizasyonun hedeflerini, beklediği sonuçları ve değerleri yansıtır. Bu beklentiler resmi ya da gayri resmi hatta organizasyonun özel beklentileri de olabilir. Vizyon sahibi olmak organizasyonların performansını olumlu yönde etkilemektedir. Girişimciler şirketlerinin büyümesi, kendi kariyerlerini geliştirme gibi konularda vizyon sahibidir (Baum ve Locke, 2004:589). Bu vizyonu gerçekleştirmek içinde girişimcilerin gerekli enerjiye, bilgi ve birikime sahip olmaları gerekir. Ayrıca girişimcilerin sahip oldukları vizyon hayalperest değil gerçekçi bir içeriğe sahip olmalıdır.

Vizyon genellikle geleceğin resmi olarak görülür. Mükemmel olan bu resmi iyi bir gelecek oluşturmak için kişiler ve kuruluşlar gerçekleştirmek ister. Vizyon gelecekteki durumun zihinsel bir resmidir. Gelecek hakkında zorlayıcı görüntüler oluşturanlar vizyon sahibi kişilerdir. Stratejik açıdan vizyon geçmiş ve geleceği bilen herkes tarafında oluşturulan, geleceğin sıradan bir resmi olamaz. Vizyon şimdiki zamanın fikirlerine dayanarak yöneticileri de motive eden geleceğe dönük bir resimdir (Papulova, 2014: 13).

Vizyon girişimcilik mimarisinin temel taşıdır. Diğer bir deyişle lider girişimciler organizasyonlar için ortak bir iletişim vizyonu geliştirme yeteneğine sahip olmaları gerekir. Bu paylaşılan vizyon organizasyonu oluşturan insanların motivasyonunu artırarak, güçlü bir takım başına sahip olunmasını sağlar (Roomi ve Harrison, 2011:20). Girişimcilerin vizyon sahibi olmaları, sahip oldukları organizasyonun geleceğini etkilediği gibi organizasyon içi performansı da etkilediği görülmektedir. Vizyon sahibi olmak girişime şekil ve yön vermek için, strateji ve planlama yapmak için gerekli bir kişisel özelliktir.

1.5.2.1.8. Stratejik Planlama

Stratejik planlamayı kurumun geleceğine ve yapısal değişikliklerine yönelik, misyonunu ve topyekun hedeflerini belirleyip, bulunduğu çevrede ve faaliyet ortamındaki durumunu dikkate alarak, kurum için uygulanabilir olan alternatifler arasından birini seçerek uygulamaya koymak üzere yapılan plan (Demir ve Yılmaz, 2010: 72) olarak tanımlayabiliriz.

1.5.2.1.9. Proaktiflik

Proaktif davranış, kurumsal girişimcilik yöneliminin önemli bir boyutunu oluşturur. Kurum kültürünün bir yansıması olarak bireylerde fırsatları önceden görme, algılama ve peşinden koşma, yeni pazarlara katılım ve girişimsel niyet ile de tanımlanabilmektedir. O nedenle de proaktiflik, girişimsel faaliyetlerin uygulanmasında girişimciliğin hayati bir elemanı olarak tanımlanmaktadır. Proaktif bireyler, yeni fırsatların sermayeye dönüştürülmesinde, kazanç sağlamada ve ilerlemede neyin ve niçin gerekli olduğunu öncelikli algılayanlar olarak görülmektedir (Duygulu, 2008: 104). Diğer taraftan fırsatları yakalamak, rekabet düzenini ve çevresini şekillendirmek, değişim sürecinde ve sonucunda oluşacak talepleri karşılamak amacıyla, uygun stratejileri geliştirebilme, pazar değişimi sürecinde aktif rol oynayabilme ve yeni ürün/hizmetleri pazara ilk sunabilme, girişimci bir firmanın proaktif eğilimlerini ve davranışlarını betimlemektedir (Bulut vd., 2008: 509).

Proaktiflik sadece bir tahmin oluşturmak değil bir yenilik yaratmaktır. Bu geleceğin belirsizliğine karşı uyum ve motivasyon gibi önemli özellikleri içerdiği anlamına gelmez. Proaktif olmak iş geliştirme konusunda inisiyatif almaktır (Bateman ve Crant, 1999: 8).

Proaktif kişilik fırsatları ve yapılması gereken eylemleri belirleyerek bunlarla ilgili anlamlı değişiklikler yapmak, girişimde bulunmak için sabırlı bir şekilde inisiyatif gösterebilmektir. Aksine, proaktif kişiliğe sahip olmayanlar, fırsatları belirlemek bir yana, imkânları ele geçirmek için aceleci davranarak başarısız olurlar. Proaktiflik temelde duygusal özellikler ve bunların kontrolü gibi bilişsel özellikler konusunda farklı bir yapıya sahiptir (Crant, 1996: 3).

Kaygın'a göre proaktiflik boyutu öncü olmakla ilgilidir. Yeni fırsatlar kovalamayı veya yeni pazarlara girmeyi teşvik eder. Proaktiflik anlayışı "yeni ürünlerin ya da hizmetlerin, faaliyetteki teknolojilerin ve yönetim teknikleri gibi önemli işletme alanlarında rekabetçileri takip etmekten ziyade ileriye atılmada organizasyonların girişim derecelerini ifade eder ve pazar fırsatlarını fark etmede ve tepki vermede girişimcinin yeteneğidir (Kaygın, 2012: 98).

Altuntaş ve Dönmez'e göre proaktifliğin özünde, yeni fırsatların istekli bir biçimde öngörülmesi, izlenmesi ve gelişmekte olan pazarlara girilmesi açısından inisiyatif kullanılarak bilinçli bir değişim gerçekleştirilmesinin yattığı ifade edilebilir. Sözü edilen inisiyatif, işletme kaynaklarını kullanabilmek veya kaynakların kapsamını genişletebilmek amacıyla yeni ve uygun çözümlerin geliştirilmesine yönelik benzersiz girişimi belirtir (Altuntaş ve Dönmez, 2010: 55).

1.5.2.1.10. Kendine Güven

Kendine güveni yüksek olan girişimciler, sınırlı kaynaklarla, sınırlı bir sermayeyle ve kısıtlı bir zamanla yeni girişimler üstlenerek, zorlu işlerin üstesinden başarılı bir şekilde gelebilirler. Böylelikle, bir kişinin başarıya ulaşması için kendi yeteneklerine inanması gerekir. Girişimcinin iyi motive olmasını sağlayan kendine güven, performansı da büyük oranda etkiler. Girişimciler, işlerinde sayısız zorluklar ve belirsizliklerle karşı karşıya kalırlar, dolayısıyla kendilerine olan güvenleri, bu koşullarla başa çıkmak için girişimcinin yeteneklerini etkiler. Buda, girişimcilerin belirledikleri hedefleri doğrultusunda işlerini kurarak başarılı olmalarına yardımcı olur (Bozkurt ve Erdurur, 2013: 61).

Öz yeterlilik, sosyal öğrenme teorisinden türetilen ve belirli bir görevi yerine getirmek için kişinin inanç ve yetenekleridir. Daha geniş anlamda özgüven, karşılaşılan taleplerin karşılanması amacıyla yönelik sahip olunan yetenek ve inançların motive edici şekilde harekete geçirilmesidir (Mueller, 2008: 7).

Girişimcinin özgüvene yada kendine güvene sahip olması işletme oluşturmakta başarılı olabilmesi için gerekli bir yetenektir. Kariyerini geliştirmek isteyen bir girişimci içinde özgüven anahtar role sahiptir (Wilson vd., 2007: 388). Dolayısıyla özgüven girişimcilerin belirledikleri hedefler doğrultusunda girişimlerde bulunmalarına ve başarılı bir şekilde yol almalarına yardımcı olur.

1.5.2.1.11. Beşeri İlişkiler

İletişim bir organizasyonda önemli ve merkezi bir yer işgal etmektedir. Bir işletme kuruluşunun kapsamını ve toplumsal yerini doğal ve teknik iletişimi belirler. İletişim becerisi büyük girişimciliğin temelidir. İletişim yeteneği iki kişi arasındaki fikir, görüş ve

duygu alışverişi yöntemidir (Amesi, 2014: 16). Girişimcilerin karşısındakinin beklentilerini anlaması ve sorunlarını çözmeye yardımcı olması sahip olduğu beşeri ilişki bağını oluşturma yeteneğiyle ilgilidir. İyi bir iletişim yeteneğine sahip olan girişimci karşısındakinin beklentilerini daha iyi anlayıp karşısındakine daha kısa sürede cevap verebilecektir.

İletişim işletmenin kalbidir. İş hayatında sürekli olarak değişik insanlarla iletişim içinde olmanız gerekir(Kosgeb, 2000: 14).

Belli bir yanıt istediğimiz için iletişime gireriz. Eğer istediğimiz yanıt alamıyorsak, o zaman, bir şekilde, muhtemelen bir iletişim sorunumuz vardır. İletişimde şu unsurlar bulunur (Kosgeb, 2000: 14):

- İletmek istediğiniz mesajın ne olacağına karar vermek,
- Bu mesajı kimin alması gerektiğine karar vermek,
- Mesajı iletmenin en iyi yolunun ne olduğuna karar vermek,
- Mesajın alındığı ve anlaşıldığını kontrol etmek.

Bu görevleri ifa edebilmek için aşağıdaki beceriler gereklidir (Kosgeb, 2000):

Konuşma Becerisi: Düşünce ve fikirleri toparlayabilmek ve net bir şekilde konuşabilmektir.

Dinleme Becerisi: Başkalarının ne söylediğini gerçekten anlamayı hedeflemek, insanların gerçek ihtiyaçlarını anlamak, bazen insanların söyledikleri sözlerin arkasına bakmaktır.

Yazma Becerisi: Fikirleri büyük sözler kullanmaya gerek kalmadan açık, yalın bir biçimde ve imla ya da gramer hatası yapmadan kâğıda dökülebilmektir.

Telefon Becerileri: Telefona usulüne uygun şekilde yanıt verebilmek ve mesajları doğru olarak kayıt edebilmek, telefonda konuşurken rahat olabilmek ve telefonu kullanarak işletmenin iyi bir imajını verebilmektir.

İlişki Ağı (Networking) Becerileri:

- Geniş bir ilişkiler yelpazesi geliştirebilmek ve bu ilişkileri işletmenin yararına kullanabilmek, hareketli olmak ve yeni insanlarla tanışmaktır.
- Bireyler, beşeri ilişkileri geliştirmede üç temel amaç gütmelidir(Tulunay, 2010:46):
- İşletmeyi oluşturanların etkin ve verimli çalışabilmelerini sağlamak,
- İşletmenin çıkarlarını göz önünde bulundurarak işbirliği yapmak,
- Bu ilişkilerden, kişisel, örgütsel ve toplumsal tatmin sağlayabilmek.

1.6.GİRİŞİMCİ KİŞİLİĞİN OLUŞUMUNA ETKİ EDEN FAKTÖRLER

Gelişen ve değişen bir varlık olarak insan, hayatının farklı dönemlerinde farklı gruplar ile iletişim içinde olmaktadır. Girişimciliğin dışavurumunun gerçekleşebilmesi için çocukluktan gençliğe, yetişkinlikten yaşlılığa girişimci olmayı teşvik eden bir takım etkenler bulunmaktadır (Başol, 2010: 28).

Girişimci kişiliğin ortaya çıkmasına neden olan güdülerin neler olabileceği önemli tartışma konularından birisidir. Ekonomik fayda ve yüksek kazanç sağlama isteği en önemli girişimcilik nedeni olarak ifade edilmektedir. Girişimcilerin yenilikçi, yaratıcı risk alan, fırsatları görüp değerlendirebilen yönleri incelendiğinde ise sadece ekonomik çıkarlar için girişimde bulunamayacağı da göze çarpmaktadır. Bireyin kişilik özellikleri onu girişimci olmaya yönlendirmektedir (Kara, 2009: 472).

Girişimci kişilikte çevre faktörlerinin etkili olduğu savunulmaktadır. Kişilik üzerinde duran yaklaşımlar, girişimcinin sahip olduğu kişisel özellikleri ele almıştır. Girişimciliğe etki eden faktörleri Hisrich ve Peters (1985) aile, eğitim, kişisel değerler, iş tecrübesi, yaş ve rol modelleri olarak sıralamışlardır (Bozkurt, 2011: 21).

Girişimcilik doğuştan mıdır, yoksa sonradan mı oluşur?" tartışmaları yapılırken insanın girişimci olarak doğmadığı; var olan potansiyelin kültürel, sosyolojik, psikolojik, sosyo-psikolojik, politik ve ekonomik çevre faktörleri ile bireylere kazandırıldığı inancı yaygınlaşmıştır. İnsanda girişimciliğin etkileri genetik olarak var olabilir. Ancak ailenin, çevrenin ve eğitimin de girişimci kişiliğin oluşmasında çok önemli etkenler olduğunun bilinmesi gerekir (Bozkurt vd. 2012: 231).

1.6.1. Ailenin Etkisi

Ailenin demokratik veya otoriter olma düzeyi ile genel anlamda, aile içerisinde hüküm süren iklim, çocuklarda girişimcilik eğilimlerini artıran ve belki de törpüleyen bir faktör olarak belirmektedir. Çocuklar doğdukları andan itibaren ailelerinin ve özellikle anne ve babalarının etkisi altında kalarak büyür ve ebeveynlerinin davranışlarını taklit ederek davranış kalıplarını oluşturur. Bu anlamda ebeveynleri devlet memuru olan çocukların girişimcilik eğilimlerinin, ebeveynleri girişimci olanlardan farklı olduğunu ileri sürmek yanlış olmayacaktır (Güney, 2015: 218).

Kişilerin aile yapıları da girişimci bir kişiliğin oluşmasında önemli derecede etkili olmaktadır. Ailede alınan eğitim, görgü, etik vb. faktörler çocuğun girişimcilik istek ve yeteneği üzerinde üç farklı şekilde etkide bulunmaktadır. Teşvik edici etki: Bu durumda aile, çocuğu hayatını serbest kazanma ve kendi işini kurma konusunda teşvik eder. Aile reisi girişimci ise veya yakın akraba ile aile çevresinde girişimciler var ise, bu kişiler çocuğa örnek gösterilir. Kısıtlayıcı etki: Bu durumda aile içinde maddi imkânsızlıkların yarattığı etki veya tarıma dayalı yaşamını sürdürme çocuğun girişimci olmasını önlemektedir. Karasız (nötr) etki: Bu durumda ise aile, özellikle modern toplumlarda çocuğu toplumsallaştırmak yerine eğitim ve formel toplumsallaştırma rolünü üzerine alır (Marangoz, 2013: 18).

1.6.2. Eğitimin Etkisi

Girişimcilikte temel sorulardan biri “Girişimci doğulur mu, olunur mu?” sorusudur. Bunun nedeni girişimcilikte doğuştan gelen özelliklerin vurgulanması, ancak bu özelliklerin ortaya çıkarılmasında dışsal faktörlerin de etkili olabileceği ikilemidir. Kişilerin girişimci olma ve olmama konusundaki kararlarını etkileyen bu faktörler; aile desteği, finansman olanakları, devlet destekleri, yetiştirme ve eğitim gibi psikolojik, sosyal ve ekonomik faktörler olarak ifade edilebilir. Bu bağlamda eğitimin, özellikle de üniversitelerde verilen eğitimin gençlerin girişimciliğe bakış açılarını etkilemede önemli olduğu düşünülmektedir. Girişimcilik eğitimi, girişimciliğin bir kariyer olarak algılanmasına ve küçük işletmelerin sağlıklı gelişimine olumlu katkı sağlayacaktır (Balaban ve Özdemir, 2008: 136).

Eğitim girişimciliği etkileyen önemli bir faktör olarak kabul edilir. Girişimcilerin eğitim durumları ile ilgili çok fazla sayıda araştırma yapılmıştır. Genel olarak girişimcilerin, diğer insanlardan daha az eğitilmiş olduğu söylene de; araştırma sonuçları durumun böyle olmadığını göstermektedir. Eğitim seviyesi daha sonra karşılaşılan problemlerle uğraşma ve bunlara çözüm yolları bulmada oldukça etkilidir. Kendi işletmelerini kurmaları konusunda bireyleri cesaretlendirebilecek kişiler, girişimciliğin bir kariyer olanağı olduğu konusunda etki yapabilecek olan öğretmenlerdir (Tulunay, 2010: 59).

1.6.3.Sosyo-Kültürün Etkisi

Sosyo-kültürel çevre, sosyal sistem ve insanların kültüründen oluşur. Bu kavram öncelikle insanların yaşam davranışlarını, ilişki, algı, hayatta kalma ve varlıklarını etkileyen, insanların yarattıkları maddi olmayan unsurları ifade eder. Diğer bir deyişle sosyo -kültürel çevre, bir bireyin kişiliğini, potansiyel tutumunu, eğilimini, davranışını ve faaliyetlerini etkileyen tüm unsurlardan, şartlardan ve etkilerden meydana gelmektedir. Bu unsurlar, inançları, değerleri, tutumları, alışkanlıkları, davranışları ve insanların din, kültür, eğitim ve sosyal iklim üzerinden geliştirdikleri yaşam stillerini kapsar. Dolayısıyla sosyo-kültürel çevre ile girişimcilik arasında bir ilişki vardır. Sosyal sistemin ve kültürün bütün elementleri, girişimcilerin ortaya çıkmasını, gelişmesini ve girişimcinin performansını, davranışını olumlu ya da olumsuz bir şekilde etkiler. Girişimcilerin kültürel çevreleri onların girişimcilik eğilimlerini, davranışlarını, bakış açılarını etkiler. Girişimcilerin girişimle ilgili düşünce ve davranışları sosyo-kültürel çevrelerinin bütün faktörlerini kapsamaktadır (Akhter ve Sumi, 2014: 2).

Kültür, girişimcilikte bitkiler için gerekli olan toprak yapısına benzetilebilir. Her toprak yapısı nasıl ki, her bitkinin yetişmesine uygun olmazsa; her kültürel yapıda girişimcinin yetişmesine uygun koşulları sağlamayabilir ve engel oluşturabilir. Girişimcilerin belli özellikler taşıdığı ve bazı kültürlerin bu özelliklerin yeşermesine fırsat verdiği belirtilmesine rağmen, gerçekte kesin bir kural oluşturmak mümkün olamamaktadır (Avşar, 2007: 24).

Bir şahsın başarılı bir şekilde yeni bir işletme kurmasına değer veren bir kültür, bu önemi vermeyen bir kültürden daha fazla yeni, riskli kuruluşların kurulmasını

artıracaktır. Bir kültürde kişinin kendi patronu olmaya, bireysel fırsatlara sahip olmaya, başarılı olmaya ve para kazanmaya çok önem veriliyorsa, bu kültürde girişimciliğin tüm yönleri olan bu hususlar destekleniyor demektir. Böyle bir kültürün hüküm sürdüğü bir ortamda çok yüksek oranda işletmelerin kurulması söz konusu olmaktadır. Öte yandan, başarılı, yeni işletmeler kuruluyor olmasına rağmen buna hiç önem verilmezken başarısızlıkların çok büyük itibar kaybı olarak görüldüğü kültürlerde yüksek oranda yeni işletme kurma ve girişimcilik görülmez (Güney ve Nurmakhamatuly, 2007: 69).

Kültürel çevrede bireyselci olmanın risk almada büyük etkisi bulunmaktadır. Kolektivist ortamda kişiler daha az risk alırken, bireyselci kültürde kişiler kendilerini daha özgür ve bağımsız hissetmekte ve daha fazla risk almaktadır. Kültür örgütsel risk üstlenmelerde ve proaktif işletme davranışlarında doğrudan etki yapmaktadır (Ersoy, 2010: 75).

1.6.4. Diğer Faktörler

Girişimci kişiliğin oluşmasını etkileyen faktörlerden aile, eğitim ve kültürün yanında görülen görülemeyen, bilinen bilinemeyen birçok faktör daha vardır. Yaş ve cinsiyet, rol modeller, kitle iletişim araçları ve iş tecrübesi diğer öne çıkan faktörlerdir.

1.6.4.1. Yaş ve Cinsiyet

Yaşın dönemleri ile girişimcilik eğilimi arasında önemli bir ilişki bulunduğu yapılan çalışmalarla başarılı bir şekilde ortaya konmuştur. Çoğunlukla 22-55 yaş arası, girişimcilik kariyerine başlama dönemi olarak ortaya konmuştur. Bu yaşlar dışında da, kariyere başlamak mümkün olmasına rağmen, girişimcilikte başarı için yüksek enerji ve finansal destek gerekli olmaktadır (Kara, 2009: 469).

Cinsiyet dağılımı açısından bakıldığında dünyada olduğu gibi Türkiye’de de girişimcilerin çoğunluğunun erkek olduğu açıktır. Ancak Türkiye’de kadın girişimci oranı dünyadaki diğer ülkelerle kıyaslandığında oldukça düşük kalmaktadır. Kadın ve erkek girişimciler arasındaki benzer ve farklı noktalar pek çok araştırmanın konusu olmuştur. Kadın ve erkek girişimciler arasındaki ortak yönler en çok işe başlamada etkili olan motiflerde ortaya çıkmaktadır (Bozkurt, 2011: 23).

1.6.4.2. Rol Modeller

Rol modelleri girişimcilerin kariyerlerine etki eden önemli bir unsurdur. Rol modelleri; aile, kardeş veya diğer başarılı akrabalar hatta ulusal alanda çalışan diğer girişimciler olabilir. Rol modelleri, hem işe başlama sürecinde hem de işe başladıktan sonra bir destek sistemi oluşturur (Kara, 2009: 471).

1.6.4.3. Kitle İletişim Araçları

Kitle iletişim araçları kişiliğin şekillenmesinde belirgin bir yere sahiptir. Radyo, televizyon, gazete, dergi gibi belirli bir teknoloji kullanımıyla çok sayıda kişiye, bazı mesajların ulaştırılması esasına dayanan kitle iletişim araçları, günümüzde kişilerin yaygın olarak yararlandıkları birer eğitim, kültür ve eğlence vasıtasıdır (Özkara, 2010: 76).

1.6.4.4. İş Tecrübesi

Bazı alanlarda bilgi ve birikime sahip olmak girişimciliğe katkı sağlayan önemli bir unsurdur. Özellikle finans alanında, dağıtım ve pazarlama kanallarının geliştirilmesi ve ürün geliştirme, yeni hizmet alanları bulma konularında iş tecrübesine sahip olmak girişimcinin yeni bir işe girişmesinde önemli, kolaylaştırıcı bir etmendir. Girişimcilerin daha önceden edinmiş olduğu ticari tecrübeler yapacak oldukları işler sırasında güven ve cesaret sağlayan önemli bir faktördür.

1.7. GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ

Girişimci faaliyetlerin durgun ekonomileri harekete geçirmede önemli rol oynadığı ve yeni iş alanlarının oluşturulmasına ve istihdam sorunlarının çözümüne katkı sağladığı görülmektedir. Teknolojik gelişmenin ivmesini arttırmasında da girişimci faaliyetlerinin büyük rolü olduğu bilinmektedir. Küresel olarak yaşanmakta olan yeni ekonomik alt üst oluşlar sürecinde girişimcilik, çağımızın yükselen değerlerinin başında gelmektedir (Sirkeci, 2014: 19). Dolayısıyla ekonomik faaliyetler için bu derece önemli olan girişimciliğin geliştirilmesi her geçen gün önem kazanmaktadır. Bu nedenle girişimcilik özelliklerine sahip bireylerin sayısının artırılması, kişilerin girişimcilik niyetlerinin teşvik edilmesi kalkınmayı hedefleyen ülkelerin ekonomik politikaları içerisinde önemli yer tutmaktadır.

Girişimcilik eğilimi her Őeyden önce bireysel faktörlerle çevresel faktörlerin bir bileşimi olup, bireylerin kendi işini yapma konusundaki istek ve kararlılığını ifade etmektedir. Girişimcilik davranışının bir parçası olup, özerklik, yenilik yapma, risk alma, proaktiflik ve rekabetçi bir yapı gibi temel süreçler ile birlikte bütününü oluşurmaktadır (Börü, 2006: 28).

Girişimcilik eğilimi, genelde aileden devralınmaktadır. Ailenin etkisini ise, sosyal ve ekonomik süreçler belirlemektedir. Bu kapsamda; ailenin yapısı, babanın mesleği, eğitim ve gelir seviyesi girişimcilik eğiliminin oluşumunda etkin olmaktadır. Çünkü eğitilmiş, meslek sahibi ve yüksek gelir sahibi olan baba, çocuklarının da eğitilmiş olmasına imkân sağlayacak ve çocuk, girişimcilik için gerekli bilgi ve donanıma sahip olacaktır (Çetinkaya, 2011: 25). Parnell, Crandall ve Menefee (1995) girişimcilik eğiliminin her biri birbiri ile yakından ilişkili olan üç faktörün oluşturduğu bir fonksiyon olarak ifade etmektedirler. Bu faktörler (Börü, 2006: 28):

- Bireyin sahip olduğu girişimcilik eğitimi, bilgi düzeyi ve yeni riskler alma yönüne ilişkin yetkinliği,
- Bireyin ekonomik yapıdaki girişimcilik fırsatları ile ilgili (fırsatlara ilişkin) inançları,
- Bireyin mevcut fırsatları fark edip değerlendirebileceği konusunda kendine duyduğu özgüvendir.

Siyasi, ekonomik ve sosyal yapı, bölgesel ve çevresel faktörler, kişilik özellikleri, genel ve mesleki eğitim düzeyi faktörlerinin tamamı kişide girişimcilik eğilimini ortaya çıkartan ve geliştiren etkenlerdir. Üstelik bunların tamamı birbirini tamamlayan unsurlardır. Bu faktörler içerisinde özellikle genel ve mesleki eğitim yoluyla kişide girişimciliğin geliştirilmesi Türkiye gerçekleri ile yakından alakalıdır. Eğitim ve girişimciler sayesinde Türkiye'nin kaynaklarının daha verimli kullanılabileceği söylenebilir (Güreşçi, 2014: 26).

Girişimci bireylerin ortaya çıkarılmasında ve yönlendirilmesinde hiç Őüphesiz eğitimin önemi büyüktür. Üniversitelerin bu alanda sahip oldukları birikimleri öğrencileri ile ve ekonomik çevreyle paylaşmaları, bu alanda yeni perspektifler oluşturmaları girişimciliğin ivme kazanmasında önemli bir aşamadır.

İKİNCİ BÖLÜM

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. GİRİŞİMCİLİKLE İLGİLİ TEORİK ÇALIŞMALAR

Seyfi Top (2006), yazdığı "*Girişimcilik Keşif Süreci*" isimli kitap çalışmasında Türk girişimcileri, "sözlü şeylere inanan, önce telefon sonra faks, kısa vadeli düşünen, işi delege etmeyip kontrolü elde tutan, kişisel ilişkilerle iş yürüten, proje iyi gitmediği zaman başka proje bakan, patrona ses çıkarma, duygularıyla hareket eden, her yerde her zaman iş konuşan, şikayeti seven, uzlaşmaz" olarak tanımlarken; Avrupalı girişimcileri ise, "yazılı şeylere inanan, önce faks sonra telefon, uzun süreli düşünen, işi delege edip sorumluluk veren, kurumsal ilişkilerle iş yürüten, proje iyi gitmediği zaman iyileştiren, patron hata yaptığı zaman uyarıda bulunan, akıllarıyla hareket eden, acil durum hariç hafta sonu iş konuşmayan, çözümü seven, uzlaşmacı" olarak tanımlamıştır (Seyfullahoğulları, 2011: 160).

Sexton ve Bowman (1985), makalelerinde, girişimcilerin zayıf ve güçlü olarak nitelendirdikleri belirli özellikleri sıralamışlardır. Bu özellikler içinde; "yüksek bir enerji düzeyi, özgüven gösterme, kontrol gereksinimi, düşük bir sosyal uyum ve destek ihtiyacı" yer almaktadır. Ayrıca girişimciler "bağımsızlık arzusu, risk alma eğilimi, değişime uyum gösterme istekliliği ve ikna etme becerisi" açılarından ise yöneticilerden farklı düzeylerde psikolojik özelliklere sahiptirler (Topaloğlu, 2006: 94).

Bayrakdar (2011), "*Avrupa Birliği Mesleki Eğitim Programlarındaki Girişimcilik Eğitimlerinin Ekonomik Kalkınmadaki Önemi*" konulu çalışmasında yaptığı analizler sonucunda girişimciliğin yaygınlaşması yönünde verilen mesleki eğitimlerin ekonomik kalkınmaya yaptığı direk ve dolaylı etkilerin son derece önemli olduğu sonucuna varmıştır.

İlhan (2003), "*Sosyo-Ekonomik Bir Fenomen Olarak Girişimciliğin Oluşumunu Etkileyen Başlıca Faktörler*" konulu çalışmasında, yaptığı analiz sonucunda girişimciliğin oluşumunun içsel faktörü; sosyo-kültürel/politik ve diğer faktörler ise, dışsal/çevresel koşulları olarak adlandırarak girişimcilik, bu faktörler dizisinin interaktif ilişkisine dayalı olarak ortaya çıktığını saptamıştır.

Perktaş (2014), "*Bölgesel Kalkınma Özelinde Girişimciliğin Ekonomik Kalkınma Sürecindeki Rolü*" isimli çalışmasında yaptığı analizler ile kalkınmanın yerelin kaynaklarının akıl ve gönül birlikteliğine dayalı kararlı bağlılıklar ile harekete geçirilmesi ve değerlendirilmesinin önemi ve ayrıca, "girişimciliğin kalkınmanın lokomotif" olduğu sonucuna varmıştır.

Yıldız (2007), girişimciliği incelediği çalışmasında yaptığı analiz sonucunda sürekli olarak gelişen ve küreselleşen dünyamızda girişimciliği etkileyen en önemli faktörlerin yenilik ve teknoloji olduğu tespitinde bulunmuştur.

Littunen (2000), girişimcilik kararını etkileyen sebepleri; iş fırsatlarını değerlendirme, bağımsız bir iş ortamına sahip olma, kendi kendinin patronu olma, kendi geleceğini şekillendirme isteği, maddi ve manevi kazanımlar şeklinde beş boyutta ele alınabileceğine çalışmasında değinmiştir (İnce vd., 2016:116).

Hebert ve Link (1988), girişimcilik konusunda 12 ayrı tanımlama derlemiştir. Bu tanımlamalarda girişimciler; risk alan ve belirsizlik altında bulunan, sermaye sunan, kendi kararlarını veren, lider, yönetici, organizatör, koordinatör vb. özelliklerle ekonomik kaynakları yönlendiren kişiler olarak görülmektedirler (Avşar, 2007: 34)

Türkmen (2007), "*Girişimcilik ve Girişimcilik Kültürü*" isimli çalışmasında literatür tarama yöntemi kullanmıştır ve Dünyadaki hızlı değişime ayak uydurmak ve toplumsal refahı arttırmak ancak ve ancak girişimcilik olgusuna gereken önemin verilmesiyle mümkün olacağı sonucuna varmıştır.

2.2. GİRİŞİMCİLİK PROFİLİ İLE İLGİLİ UYGULAMALI ÇALIŞMALAR

Ülkemizde girişimcilik üzerine ilk kapsamlı çalışma, 1961 yılında Arif Payaslıoğlu tarafından yapılan "*Türkiye'de Özel Sanayi Alanında Müteşebbisler ve Teşebbüsler*" isimli araştırmadır. Araştırmanın ulaştığı bazı sonuçlara göre; girişimciler genellikle zengin ve ticaret alanında faaliyet gösteren ailelerden gelmekte, %30'u yükseköğrenim görmüş veya uzun süreli yurt dışında bulunmuş, % 97'si gerekli sermayeyi veya bunun önemli bir bölümünü kendileri sağlamıştır (Seyfullahoğulları, 2011: 158).

Başol (2010), "*Girişimci Kadın ve Erkeklerin Başarı Algısındaki Farklılıklar: Küçük Ölçekli İşletmelerde Bursa İli Örneği*" konulu çalışmasında Bursa ilinde faaliyet gösteren küçük ve orta ölçekli işletme sahibi toplam 106 kadın ve erkek girişimciyle Türkçe geçerlilik ve güvenilirliği yapılmış olan "Girişimci Öz Yeterlilik" ölçeğinden ve Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB)'nin hazırladığı girişimcilik anketinin ilgili sorularından yararlanarak girişimciler ile yüz yüze görüşmeler yapmıştır. Bunun sonucunda girişimciliğin, cinsiyet ayrımını ortadan kaldıran, her iki cinsten kişileri ve toplumun farklı kesimlerinden insanları birbirine yakınlaştıran, tahminlerin çok üstünde katma değer ve istihdam yaratan bir ekonomik değer niteliği taşıdığı, dolayısıyla cinsiyet ayrımı yapılmaksızın hazırlanacak girişimci teşvik planları, hem nüfusun yarısını oluşturan kadınları çalışan olarak ekonomik hayatta var olmaya teşvik edeceği hem de girişimci olarak kendine güvenen bireyler yetiştirilmesini sağlayacağını belirlemiştir.

Dirlik ve Uzun (2007), "*KOBİ Sahiplerinin Girişimcilik, Kişilik ve Liderlik Özelliklerinin Değerlendirilmesi: Muğla İlinde Ampirik bir Araştırma*" başlıklı çalışmalarında KOBİ sahiplerinin girişimcilik, kişilik ve liderlik özelliklerinin değerlendirilmesini amaçlamışlardır. Muğla ilinde faaliyet gösteren 326 KOBİ sahibiyle yüz yüze görüşerek anket uygulaması yapıp veri toplamışlardır. Yaptıkları analizler sonucunda KOBİ sahiplerinin girişimcilik, liderlik ve kişilik özelliklerinin işletmelerin faaliyet süresini etkilemediği, buna karşın işletmelerin çalışan sayısına göre büyüklükleri üzerinde ve çok küçük bir oranda da olsa işletmelerin öz sermayelerine göre büyüklükleri üzerinde etkili olduğu sonucuna varmışlardır. Eğitim durumunun dikkate alınmayacak kadar küçük bir oranda işletme sahibinin liderlik, girişimcilik ve kişilik profillerine etkisi olduğunu tespit etmişlerdir.

Başol ve diğerleri (2011), "*Kişiliğin Girişimcilik Niyeti Üzerine Etkisi: Üniversiteli Gençler Üzerine Bir Uygulama*" konulu çalışmalarında Uludağ Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencileri arasından tesadüfi (rassal) olarak seçtikleri 250 öğrenci üzerinde uyguladıkları anket ile üniversite öğrencilerinin girişimsel öz-yeterlilik özellikleri ile kişilikleri arasındaki ilişkileri araştırmışlar ve dışadönüklüğün girişimciliği etkileyen en önemli kişilik özelliği olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Balaban ve Özdemir (2008), "*Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerindeki Etkisi: Sakarya Üniversitesi İktisat ve İdari Bilimler Fakültesi (SAÜ İİBF)Örneği*" konulu çalışmalarında bu üniversitenin İşletme bölümünün 2005-2006 öğretim yılı 3. ve 4. sınıf öğrencileri üzerinde nicel ve nitel yöntemleri birlikte kullanarak yaptıkları çalışma ile eğitim ve özel anlamda girişimcilik eğitimi, girişimcilik eğiliminin ortaya çıkmasında gerek şart olmasına karşılık yeter şart olarak değerlendirilemeyeceği sonucuna ulaşmışlardır.

Avşar (2007), "*Yüksek Öğretimde Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Araştırılması, Çukurova Üniversitesinde Bir Uygulama*" başlıklı çalışmada üniversitenin 4 farklı fakültesinin son sınıf öğrencilerinden seçilen 265 kişilik guruba girişimcilik anketi uygulamış ve demografik değişkenlerin, kişilerdeki, her girişimcilik özelliğini etkilemediğini ve sadece birkaç özellik açısından etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır. Örneğin bu çalışmada Avşar, ailede ilk çocukların girişimcilik eğilimleri ile, diğer çocukların girişimcilik eğilimleri arasında önemli farklılık olmadığı sonucuna varmıştır. Ayrıca cinsiyet faktörü girişimciyi risk alma açısından etkilerken; aile gelir düzeyi, yaratıcılık açısından ve baba mesleği ise bağımsızlık ihtiyacı ve insanlarla ilişki özelliği açısından etkilemekte olduğu tespit edilmiştir.

Bozkurt ve Erdurur (2013), "*Girişimci Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimindeki Etkisi: Potansiyel Girişimciler Üzerinde Bir Araştırma*" konulu araştırmalarında Düzce Üniversitesi Akçakoca Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu'nda lisans eğitimi almakta olan öğrencilerden 200' ü ile anket çalışması yapmışlar ve girişimci kişilik özelliklerinden kendine güven faktörü hariç diğer girişimci kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimine etkisi olduğunu belirlemişlerdir.

Bozkurt ve diğerleri (2012), "*Türkiye'de Girişimciliğin Gelişimi: Girişimciler Üzerinde Nitel Bir Araştırma*" konulu çalışmasında, Antalya ilinde 58 girişimciye ulaşmışlar ve bu girişimcilerde nitel araştırma yöntemlerinden biri olan yarı yapılandırılmış mülakat yöntemini kullanmışlardır. Bir ülkenin ekonomik kalkınmasını hızlandırmak için girişimcilik potansiyeline sahip bireylerin sahaya çıkarılması, özellikle gençlerin bu yönde teşvik edilmesi ve ülkelerin eğitim sisteminin de bu konuya ağırlık vererek düzenlenmesi gerektiğinin sonucuna varmışlardır.

Scheinberg ve MacMillan (1988), 11 ülkeyi kapsayan çalışmalarında her ülkenin girişimcilerinin farklı sebeplerle harekete geçtiğini ortaya koyduğu araştırmalarında; bağımsız olma ve toplumu geliştirme isteği, kabul görme ihtiyacı, girişimciliğin gelir elde etme ve kendini geliştirme aracı olarak ve bir çıkış yolu olarak görülmesi şeklinde altı faktörle ele alınabileceğini ifade etmişlerdir(İnce vd., 2016: 116).

Kapu (2001), "*Orta ve Güneydoğu Anadolu'da Yaşayan Girişimcilerin Yaşam ve Girişimcilik Değerleri*" başlıklı doktora tezinde Orta ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde yaşayan 270 girişimciyle yapmış olduğu anket ve görüşmeler neticesinde, toplumsal statü, kendini gerçekleştirme, topluma katkı, sosyal kimliğin güçlendirilmesi, aile geleneğini sürdürme, ekonomik neden gibi 6 girişimcilik değeri, sekülerlik, değişim ve mücadele, konformistlik, cemaatçilik, iç uyum, egoizm, yetkecilik, Makyavelizm, diğergamlık ve evrensellik gibi 10 yaşam değeri bulmuştur.

Soylu ve diğerleri (2015), "*Girişimcilik Eğitimlerinin Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerine Olan Etkilerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Pamukkale Üniversitesi Honaz Meslek Yüksekokulu Örneği*" konulu çalışmalarında girişimcilik derslerinin öğrencilerin girişimcilik eğilimlerine olan etkilerini ortaya koymayı amaçlamışlardır. Bu amaçla Pamukkale Üniversitesi Honaz Meslek Yüksekokulunda girişimcilik dersi alan öğrencilerle bir alan çalışması yapılmıştır. Çalışmada ilk olarak girişimcilik ve girişimci kişilik özelliklerine yönelik kavramları açıklayıp, daha sonra girişimci kişilik özellikleri bağlamında öğrenciler arasındaki belirsizliğe tolerans, risk alma, yenilikçilik, yaratıcılık, bağımsızlık, başarı ihtiyacı, insanlarla ilişkiler, içsel kontrol odağı boyutları incelenerek, istatistiksel analizler yapmışlardır. Bu çalışma neticesinde Girişimcilik dersini alan öğrencilerin dersi almayan öğrencilere göre daha yaratıcı, yenilikçi fikirlere sahip olduğunu tespit etmişlerdir.

Parlak (2013), "*Girişimci Kişilik Özelliklerine Sahip Olmak ile Kendini ve Başkalarını Tanıma (İçsel ve Sosyal) Zekâları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*" konulu çalışmasında girişimci kişilik özellikleri ile içsel ve sosyal zekâ arasında bir ilişkinin varlığı test edilmesi amaçlanmıştır. Yapılan bu araştırmada 2011-2012 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili Kadıköy ilçesinde 4 büyük dershanedeki üniversiteye hazırlık kursuna devam eden lise son sınıf öğrencisi 448 kişinin girişimci kişilik özellikleri, içsel ve sosyal zekâ seviyeleri belirlenmiştir. Parlak bu çalışma sonucunda kendini ve başkalarını tanıma

becerisi (içsel ve sosyal zekâ) ile girişimci kişilik özellikleri arasında pozitif ve anlamlı bir ilişkinin var olduğunu tespit etmiştir.

Cansız (2007), "*Süleyman Demirel Üniversitesi (SDÜ)'nde öğrenim gören öğrencilerin girişimcilik özelliklerinin incelenmesi*" konulu çalışmasında İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Mühendislik Mimarlık Fakültesi ve Isparta Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin belirli bir kısmına anket uygulaması yapmış ve elde edilen sonuçlar doğrultusunda SDÜ öğrencilerinin potansiyel birer girişimci olabileceklerini ancak yönlendirme eksikliği nedeniyle bu potansiyellerini dışa vuramadıklarını belirlemiştir.

Ersoy (2010), "*Kültürel Çevrenin Girişimcilik Tercihine Etkisi*" çalışmasında, üniversite son sınıf öğrencilerini kapsayan bir anket çalışması yaparak, taşradaki sosyal yapının şehir merkezlerine oranla daha güçlü olması nedeni ile sosyal yapının ve dini inançların girişimcilik tercihlerinde daha etkin olduğu sonucuna varmıştır.

Güney ve Nurmakhmatuly (2007), "*Kültürün Girişimciliğe Etkisi: Kazakistan ve Türkiye Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesine Yönelik Kültürlerarası Araştırma*" konulu çalışmalarında Kazakistan'daki Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi ile Türkiye'deki Hacettepe Üniversitesinin İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü birinci ve son sınıfında okuyan toplam 353 (Kazakistan - 151, Türkiye - 202) öğrenciye anket çalışması yapmışlardır. Bu çalışma sonucunda Kazak gençlerinin Türk gençlerine nazaran yaratıcı olarak tanınmaktansa, kontrollü ve mantıklı kişiler olarak tanınmayı tercih ettiklerini, Türk gençlerinin ise Kazak gençlerine nazaran orijinal tanınmaktansa, güvenilir kişiler olarak tanınmayı ve yaratıcı kişilikleriyle ön plana çıkmayı tercih ettiklerini tespit etmişlerdir.

İrmiş ve Özdemir (2011), "*Girişimcilik ve Yenilik İlişkisi*" üzerine Kayseri, Malatya Gaziantep, Kahramanmaraş ve Denizli'de girişimcilerle yaptıkları anket çalışması sonucunda girişimcilere girişimcilik dersleri ve seminerleri verilmesinin ve genç girişimcilerin ve (KOBİ)'lerin Ar-Ge ve yenilik çalışmaları konusunda desteklenmelerinin gerektiğini tespit etmişlerdir.

Karagöz (2009), "*Girişimcilik Profili Araştırması: Isparta İli Örneği*" başlıklı çalışmasında Isparta ilinde 40 girişimciyle yüz yüze görüşerek yaptığı anket sonucunda girişimci olmayı etkileyen en baskın unsurun kişilik özellikleri olduğunu tespit etmiştir.

Ören ve Biçkes (2011), "*Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Potansiyeli Üzerindeki Etkileri (Nevşehir'deki Yüksek Öğrenim Öğrencileri Üzerinde Yapılan Bir Araştırma)*" konulu çalışmalarında öğrencilerden verilerin toplanmasında; anket tekniğinden yararlanmışlar ve bulgular çerçevesinde, kişilik özellikleri ile girişimcilik özellikleri arasında anlamlı bir bütünlük bulunduğu sonucuna varmışlardır.

Crant (1996), "*The Proactive Personality Scale As A Predictor Of Entrepreneurial Intentions*" başlıklı çalışmasında 181 üniversite öğrencisiyle yaptığı araştırma neticesinde girişimcilik niyetiyle cinsiyet, eğitim ve girişimci bir aileye sahip olma, proaktif bir kişiliğin olması arasında önemli bir ilişki olduğu sonucuna varmıştır.

Yüksel ve diğerleri (2015), "*Öğrencilerin Girişimci Kişilik Özellikleri İle Girişimcilik Eğilimleri*" başlıklı çalışmalarında, Isparta Meslek Yüksekokulu işletme yönetiminde öğrenim gören bölüm öğrencilerine araştırmada ileri sürülen hipotezleri test etmek amacıyla anket uygulanmışlardır ve araştırmaya katılan öğrencilerin girişimci kişilik özelliklerinin yenilikçilik, duyarlılık ve fırsatçılık şeklinde olduğunu saptamışlardır.

Yıldırım ve diğerleri (2011), "*İşletme Sahibi Durumunda Olan Yöneticilerin Girişimci Kişilik Özellikleri ile Girişimcilik Becerileri Arasındaki İlişkinin Tespiti*" çalışmalarında anket yöntemini kullanarak işletme sahibi yöneticilerin girişimci kişilik özellikleri ile girişimcilik becerileri (yönetim, kişisel gelişim ve teknik beceriler) arasında yüksek düzeyde pozitif bir ilişki olduğunu belirlemişlerdir.

Korkmaz (2012), "*Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi Örneği*" çalışmasında Bülent Ecevit Üniversitesi, işletme bölümü öğrencilerinin girişimci bir kişiliğe sahip olup olmadıklarını tespit etmek ve girişimcilik eğilimlerinde etkili olan psikolojik, demografik ve aile faktörlerinin neler olduğunu belirlemeyi amaçlamıştır. Anket çalışması sonucunda elde edilen veriler öğrencilerin kendilerini girişimci bir kişiliğe sahip görmelerinde ve

gelecekte iş kurma isteklerinde etkili olan psikolojik, demografik ve aile özellikleri arasında anlamlı ilişki olduğu Korkmaz tarafından tespit edilmiştir.

Duygulu (2008), "*Algılanan Kurumsal Görünüm, Proaktif Kişilik Özelliği ve İş Kurma (Girişimcilik) Tutumu: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Öğrencileri Üzerine Bir İnceleme*" başlıklı çalışmada kurumsal girişimcilik algısı, kişilik özelliğinin proaktif boyutu ile iş kurma (girişimcilik) tutumu arasındaki ilişkileri incelemiştir. Çalışmadan elde edilen bulgular ışığında iki önemli sonuç ortaya çıkarılmıştır. Birincisi iş kurma tutumu bir çok faktörün etkisi altındadır. Proaktif kişilik iş kurmada etkili olduğu gibi normatif faktörlerde önemli olduğu saptanmıştır. Toplum tarafından girişimcinin nasıl algılandığı ve genel kabul görme anlayışı kişilikle birlikte değerlendirildiğinde girişimci alt yapısını oluşturan bir sosyal olgu olarak karşımıza çıktığı bu çalışma ile belirlenmiştir. Ayrıca bu çalışmada ailenin tutumu, toplum tarafından kabul görmek ve bilişsel olarak engel algısı da önemli faktörler olarak saptanmıştır.

Özen Kutunis ve Alpaslan (2006), "*Girişimci ve Yönetici Kadınların Profilleri Farklı mıdır?*" konulu çalışmada Sakarya, Kocaeli, Düzce ve yakın çevresinde yaşayan 49 kadınla yüz yüze görüşülerek "yarı-yapılandırılmış mülakat"lar gerçekleştirmişler ve kadınların toplumdaki rolleri nedeniyle; girişimci ve yönetici kadınların aile ve iş konusunda benzer tutumlar sergilediklerini tespit etmişlerdir.

Özkara (2010), "*İş fikri Bulma Yöntemleri Üzerinde Kişiliğin ve Karar Verme Tarzlarının Etkisi*" başlıklı çalışmada Isparta ve Burdur İllerindeki Girişimciler Üzerinde anket yöntemi kullanarak veri toplama yapmıştır. Ani karar verme tarzına sahip olan girişimcilerin, devlet yönlendirmesiyle iş kurdukları, ailenin etkisinde kalarak iş kuranların, sezgisel karar verme ve bağımlı karar verme tarzına sahip olduklarını, akılcı karar verme tarzına sahip olanların pazar araştırmasına yönelik iş kurdukları, akılcı karar verme tarzına ve sezgisel karar verme tarzına sahip olanların da becerilerine yönelik iş kurdukları sonucuna varmıştır.

Özkul (2008), "*Girişimcilik Teorileri ve Girişimci Tipleri: Antalya-Burdur-Isparta İllerinde İmalat Sanayi Kobi'lerindeki Girişimciler*" üzerine yaptığı çalışmada, girişimcilerle yüz yüze görüşmeler yaparak bu esnada anket yöntemini uygulamıştır.

Çalışma sonucunda girişimci olmaya etki eden ekonomik, psikolojik ve sosyolojik faktörlerden psikolojik faktörlerin daha baskın olduğunu belirlemiştir.

Tulunay (2010), "*Girişimciliği Etkileyen Faktörler ve Girişimci Profili: İstanbul-Kayseri-Van Örnekleri*" üzerine yaptığı çalışmada 195 işletmeye anket uygulanmıştır ve farklı coğrafik yerlerde bulunan girişimcilerin, belirli kişilik özelliklerine sahip olduklarını ancak bu özelliklerin girişimcilerin yaşı, eğitim durumu, medeni durumuna göre değişiklik göstermediğini, buldukları bölgeye ve yaşantılarının büyük bölümünün geçtiği yerlere göre değişiklik gösterdiğini saptamıştır.

Uluköy ve diğerleri (2013), "*KOSGEB Girişimcilik Eğitimi Kurslarına Katılan Katılımcıların Girişimcilik Profiline Yönelik Bir Alan Araştırması*" isimli çalışmalarında KOSGEB girişimcilik kurslarına katılan katılımcılar üzerinde gerçekleştirdikleri anket çalışması ile KOSGEB tarafından verilen girişimcilik eğitiminin girişimcilik bilincini oluşturmada ciddi katkı sağladığını fakat uygulamada verilen girişimcilik eğitiminin başarı düzeyinin düşük olduğunu belirlemişlerdir.

Yelkikalan ve diğerleri (2010), "*Dünya ve Türkiye Üniversitelerinde Girişimcilik Eğitiminin Karşılaştırmalı Analizi*" isimli çalışmalarında girişimcilik kavramları üzerinde durarak Dünya'daki ilk 100 üniversite ve Türkiye'deki devlet, vakıf üniversitelerindeki girişimcilik eğitimi; üniversitelerin internet siteleri üzerinden; girişimcilik dersi ve ders içeriği, girişimcilik merkezi ve girişimcilik topluluğu/kulübü olup olmadığı başlıkları altında içerik analiziyle incelemeler yaparak Türkiye'de üniversite düzeyinde girişimcilik eğitiminin ön lisans düzeyinde yoğun olarak verildiği, dünyada ise durumun tam tersi olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Bozkurt ve Baştürk (2009), "*KOBİ Girişimcilerinde Risk ve Belirsizlik Alguları: Bursa Örneği*" başlıklı çalışmalarında öncelikle girişimciler ile özdeşleştirilen risk ve belirsizlik algılarının girişimci olmayanlardan (ücretli çalışanlardan) farklılaştığı yönlerine; daha sonra da bu algının KOBİ girişimcileri ve büyük işletme girişimcileri arasında ne tür bir ayrıştırma yarattığına değinmişlerdir. Girişimcilerin risk ve belirsizlik alguları, bu çalışmada bir alan araştırmasının sonuçlarına dayanılarak analiz edilmiştir. Bu analiz sonucunda da, girişimciliğin kültürel yargılardan önemli ölçüde etkilendiği yolundaki ön

kabule uygun olarak Türk girişimcileri arasında, risk alma ve belirsizlikle baş edebilme özelliklerinin düşük düzeyde kaldığını saptamışlardır.

Yılmaz ve diğerleri (2014), "*Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinde Ailesel Özelliklerin Etkisi: Ahmet Yesevi Uluslararası Türk- Kazak Üniversitesinde Bir Alan Araştırması*" isimli çalışmalarında kısa bir süre sonra iş hayatına atılacak olan üniversite son sınıf öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinde ailesel faktörlerin etkisini anket tekniği kullanılarak araştırmışlardır. Bu araştırma sonucunda üniversite son sınıf öğrencilerinin girişimci olma isteklerinde, babalarının eğitim durumlarına göre ve öğrencilerin girişimcilik özellikleri faktörlerine katılımları, bazı ailesel özelliklere göre farklılık gösterdiğini saptamışlardır.

2.3. DEĞERLENDİRME

Yapılan araştırmaların ortak sonuçlarına göre;

Girişimciliğin en baskın unsurunun kişilik özellikleri olduğunu söyleyebiliriz. Girişimcinin yetiştiği coğrafya, eğitim durumu, cinsiyeti gibi değişkenler kişiliğinin oluşumunda ve bunu girişimcilik ruhuna yansıtma önemli etkenlerden olduğu görülmektedir. Şehir merkezi dışındaki sosyal yapının daha güçlü olması nedeniyle dini inançlar ve sosyal yapının girişimcilik tercihlerinde etkili olduğu söylenebilir. Özellikle anne babanın mesleği girişimci bireyi etkilemektedir. Araştırmaların birçoğunda ebeveynlerin ticaret ile uğraşması girişimci kişileri etkilemekte ve onları girişimciliğe yöneltmektedir.

Eğitim durumu dikkate alınmasa da küçük bir oranda işletme sahibinin liderlik, girişimcilik ve kişilik profillerine etkisi olduğunu, öz-yeterlilik özellikleri ile girişimci kişilikleri arasındaki ilişki bulunduğunu, dışadönüklüğün de girişimci kişiliğin önemli etkenlerinden biri olduğunu söyleyebiliriz.

Yapılan araştırmaların ortak önerileri olarak; toplumu oluşturan nüfusun yarısını kadınların oluşturduğu düşünüldüğünde, kadınların girişimcilik ve iş hayatına girmeleri toplumun, ekonominin ve emek gücünün gelişmesinde yadsınamaz bir katkı sağlayacaktır. Bu nedenle girişimci bireylere yapılan cinsiyet ayrımının ortadan kaldırılması adına çalışmaların yapılması gerektiği önerilmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırmanın evreni ve örnekleme, araştırmada kullanılan veri toplama ve değerlendirme yöntemleri açıklanmıştır.

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu araştırmada 2016 yılında girişimcilerin şirket kurmasında etkili olan faktörleri analiz edip bölgenin girişimci yapısının ortaya konularak betimlendiği genel tarama modeli uygun bulunmuştur. Genel tarama modelleri, çok sayıda değişkenden oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir. Tarama modelinde, araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne kendi koşulları içerisinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2010: 56).

3.2. ARAŞTIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEMİ

Girişimcilik kavramının ve girişimci kişilik özelliklerinin açıklanması ve Trabzon, Giresun, Bayburt illerinde girişimci profilinin belirlenmesine yönelik yapılan bu çalışmada, daha önce girişimcilik profili konulu çalışmalardan farklı olarak Trabzon, Giresun ve Bayburt illeri seçilmiştir.

Doğu Karadeniz bölgesinde bulunan bu illerin seçilmesinde Kalkınma Bakanlığı'nın Sosyo-Ekonomik gelişmişlik sıralaması (SEGE) 2011 verileri dikkate alınmıştır. Bu verilere göre gelişmişlik sıralamasında Trabzon 31, Giresun 52, Bayburt 64. sırada yer almaktadır (SEGE, 2011). Ayrıca bu illerin seçiminde Trabzon ilinin doğu karadenizin en gelişmiş ili olması ve Bayburt'un en az gelişmiş il olması Giresun'un ise orta düzeyde gelişmişliğe sahip olması etkili olmuştur.

Evren büyüklüğü 10.000 olan ve ± 0.05 örnekleme hatası (d) için örneklem büyüklüğü 240 (Yazıcıoğlu ve Erdoğan 2004: 50) olarak alınmıştır. Ancak araştırma evreninden random (rastgele örneklem) usulü Trabzon'dan 125 işletme, Giresun'dan 85

işletme, Bayburt'tan 35 işletme seçilerek araştırmacı tarafından toplam 245 işletmeye anket uygulanmıştır. Bu 245 işletme, araştırmanın örneklemini oluşturmuştur.

3.3. ARAŞTIRMANIN VERİ TOPLAMA ARACI

Çalışmanın uygulama alanı Trabzon, Giresun ve Bayburt illerinde imalat ve hizmet sektöründe faaliyette bulunan işletme sahibi 245 girişimciyi kapsamaktadır.

Araştırma kapsamında olan illerde, imalat ve hizmet sektöründe faaliyette bulunan işletme sayısı yaklaşık olarak Trabzon'da 6350, Giresun'da 2500 ve Bayburt'ta 650' dir¹. Çalışma kapsamında Trabzon, Giresun ve Bayburt illerinde imalat ve hizmet sektöründe faaliyette bulunan 245 girişimciye üç bölümden oluşan anket uygulanmıştır. Trabzon'da 125 girişimci, Giresun'da 85 girişimci, Bayburt'da 35 girişimci bu anket uygulamasına katılmıştır.

Bu araştırmada Leyla Tulunay (2010)'ın çalışmasında uyguladığı anket soruları kullanılmıştır (Ek.1). Üç bölümden oluşan anketin birinci bölümünde, işletme kurma kararlarını etkileyen faktörleri belirlemek için 25 soru, ikinci bölümünde kişisel özellikleri ölçmek için 20 soru, üçüncü bölümünde ise demografik bilgilere ilişkin verileri tespit etmek için 25 soru sorulmuştur (Ek. 2).

3.4. ARAŞTIRMADA VERİLERİN TOPLANMASI VE ÇÖZÜMLENMESİ

Anket uygulamaları yüz yüze yapılmış, internet veya klasik posta araçları kullanılmamıştır.

Verilerin analizi SPSS 21.0 programı ile yapılmış ve sonuçlar %95 güven düzeyinde değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda hipotezlerin test edilmesinde kullanılacak analiz teknikleri, ölçme aracı kullanılarak hesaplanan puanının normal dağılıma uygunluk gösterme durumuna göre belirlenmiştir. Puanın normal dağılıma uygunluk göstermediği durumlar için parametrik olmayan testlerden Mann Whitney, Kruskal Wallis ve Spearman korelasyon testleri kullanılmıştır.

---

¹ Trabzon Ticaret Odası 2016 Verileri

3.5. ARAŞTIRMANIN HİPOTEZLERİ

Bu araştırma ile Doğu Karadeniz Bölgesinde yer alan Trabzon, Giresun ve Bayburt illerinde hizmet ve imalat sektöründe faaliyette bulunan girişimcilerin şirket kurmasında etkili olan faktörler analiz edilip, bölgenin girişimci yapısının ortaya konulması ile ilgili katılımcıların görüşleri alınmıştır. Bu görüşlerle aşağıdaki hipotezler test edilmiştir.

1. Girişimcilik eğilimlerinin oluşması ailesel faktörlere göre değişmektedir.
2. Aile büyüklerinin meslek seçimleri girişimci bireyleri de etkilediği kabul edilmiştir.
3. Bireylerin, ticaretle uğraşan aile bireyelerine benzemek isteğinin girişimci olmalarında etkili olduğu kabul edilmiştir.
4. Girişimcilik, yaşanan toplumda statüko eğilimi, sosyal anlamda etkinlik algısı ve yüksek ekonomik gelir elde etmek durumuna göre değişmektedir.
5. Girişimcilerin ayırt edici özelliği ile özgürlükçü, bağımsızlığa düşkün bir karakter yapısına sahip olmak durumuna göre değişmektedir.
6. Girişimci kişilik, girişimcilerin kendi hayatları ile ilgili kararları kendilerinin verebilmesi durumuna göre değişmektedir.
7. Risk alma eğiliminin yüksek olması girişimcilik eğiliminin de yüksek olması durumuna göre değişmektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE ANALİZ

Bu bölümde, yapılan anketler sonucu araştırmaya konu olan probleme ait bulgular sunulacak ve analiz edilecektir. Katılımcı girişimcilerden elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuş ve yorumlanmıştır.

4.1. DEMOGRAFİK GÖSTERGELERE AİT BULGULAR VE YORUM

Araştırma grubunun büyük çoğunluğunu erkek girişimciler oluşturmaktadır (Tablo 1). Nitekim erkek girişimcilerin oranı %90.2 iken kadın girişimcilerin oranı %9.8 dir.

Araştırmalara baktığımızda erkek girişimciler lehine benzer çalışmaların olduğu görülmüştür. Bu durumun nedeni olarak; araştırma yapılan çevrenin insan yaşayışındaki kabullerinin etkili olduğu, bir diğer ifade ile kültür, sosyo ekonomik yapı, kadının iş hayatına girmesinin önündeki ailesel ve sosyolojik etmenler olduğu söylenebilir.

Tablo 1. Girişimcilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

Cinsiyet	Frekans(f)	Yüzde(%)
Kadın	25	9.8
Erkek	220	90.2
Toplam	245	100

Tablo 2'ye göre araştırma grubuna katılan girişimcilerin 20-29 yaş oranı %7.3, 30-39 yaş oranı %29.8, 40-49 yaş oranı %23.7, 50-59 yaş oranı %27.8, 60 yaş ve üstü olanlar %11.9 olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 2. Girişimcilerin Yaşlarına Göre Dağılımları

Yaş	Frekans(f)	Yüzde(%)
20-29 Yaş	18	7.3
30-39 Yaş	73	29.8
40-49 Yaş	58	23.7
50-59 Yaş	68	27.8
60 Yaş Üstü	28	11.4
Toplam	245	100

Tablo 3'e göre araştırma grubuna katılan girişimcilerden evli olanların oranı %84.5, bekâr olanların oranı %14.7, diğer durumların oranı %0.8 olduğu görülmüştür. Araştırma grubunun büyük çoğunluğunu evli girişimciler oluşturmaktadır.

Tablo 3. Girişimcilerin Medeni Hallerine Göre Dağılımları

Medeni Hal	Frekans(f)	Yüzde(%)
Evli	207	84.5
Bekâr	36	14.7
Diğer	2	0.8
Toplam	245	100

Araştırma grubuna katılan girişimcilerden çocuğu olmayanların oranı %2.4, 1 çocuğu olanların oranı %15.0, 2 çocuğu olanların oranı %27.6, 3 çocuğu olanların oranı %30.4, 4 çocuğu olanların oranı %13.5, 5 çocuğu ve üstü olanların oranı %11.1 olduğu görülmüştür (Tablo 4). Araştırma grubunun büyük çoğunluğunu çocuk sahibi girişimciler oluşturmaktadır.

Tablo 4. Girişimcilerin Çocuk Sayılarına Göre Dağılımları

Çocuk Sayıları	Frekans(f)	Yüzde(%)
Çocuk olmayan	5	2.4
1 Çocuk	31	15.0
2 Çocuk	57	27.6
3 Çocuk	63	30.4
4 Çocuk	28	13.5
5 Çocuk ve Üstü	23	11.1
Toplam	207	100

Tablo 5'te araştırmaya katılan girişimcilerin doğum yerlerine göre dağılımları incelenmiştir. Buna göre doğum yeri köy olanların oranı %20.8, doğum yeri kasaba olanların oranı %11.2, doğum yeri ilçe olanların oranı %32.2, doğum yeri küçük il olanların oranı %23.3, doğum yeri büyük kent olanların oranı %22.0, olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan girişimcilerin çoğu ilçede doğmuştur. Ayrıca katılımcıların kasabada doğan oranının düşük çıkması, örnekleme oluşturan yerleşim bölgelerinde ki kasaba sayısının az olmasından kaynaklandığını söyleyebiliriz.

Tablo 5. Girişimcilerin Doğum Yerlerine Göre Dağılımları

Doğum Yerleri	Frekans(f)	Yüzde(%)
Köy	51	20.8
Kasaba	3	1.2
İlçe	79	32.2
Küçük İl	57	23.3
Büyük Kent	55	22.0
Toplam	245	100

Tablo 6’da göre girişimcilerin 18 yaşına kadar yaşadıkları yere göre dağılımları incelenmiştir. Buna göre; 18 yaşına kadar köyde yaşayanların oranı %2.0, 18 yaşına kadar kasabada yaşayanların oranı %0.8, 18 yaşına kadar ilçede yaşayanların oranı %31.8, 18 yaşına kadar küçük ilde yaşayanların oranı %30.6, 18 yaşına kadar büyük kentte yaşayanların oranı %34.7 olduğu tespit edilmiştir. Araştırma bulgularına göre, girişimcilerden köyde doğanların çok büyük çoğunluğunun köyde yaşamlarını devam ettirmedikleri, 18 yaşına kadar ilçe il veya büyük kentlere dağılıp yaşamlarını devam ettirdiklerini söyleyebiliriz.

Tablo 6. Girişimcilerin Büyüme Çağlarının (18 Yaşına Kadar) Geçtiği Yere Göre Dağılımları

Büyüme Yerleri<18	Frekans(f)	Yüzde(%)
Köy	5	2.0
Kasaba	2	0.8
İlçe	78	31.8
Küçük İl	75	30.6
Büyük Kent	85	34.7
Toplam	245	100

Tablo 7’de bulgular incelendiğinde; araştırmaya katılan girişimcilerin yaşamlarının büyük bölümünü geçirdikleri yere göre köyde yaşayanların oranı %0.0, kasabada yaşayanların oranı %0.4, ilçede yaşayanların oranı %24.1, küçük ilde yaşayanların oranı %35.1, büyük kentte yaşayanların oranı %40.4 olduğu tespit edilmiştir. Araştırma bulgularına göre köyde doğanların çok büyük çoğunluğunun köyde yaşamlarını devam ettirmediklerini, yaşamlarının büyük bölümünü küçük il ve özellikle büyük kentlerde geçirdikleri görülmüştür.

Tablo 7. Girişimcilerin Yaşamlarının Büyük Bölümünün Geçtiği Yere Göre Dağılımları

Yaşam Yerleri (Büyük Bölümü)	Frekans(f)	Yüzde(%)
Köy	0	0.0
Kasaba	1	0.4
İlçe	59	24.1
Küçük İl	86	35.1
Büyük Kent	99	40.4
Toplam	245	100

Araştırmaya katılan girişimcilerin %9.8 i ilkokul, %22.4 ü ortaokul, 40.4 ü lise, %5.7 si meslek yüksek okulu, %20.4 ü üniversite, %1.2 si yüksek lisans-doktora mezunu olduğu tespit edilmiştir (Tablo 8). Araştırmaya katılan girişimcilerin büyük çoğunluğunun lise mezunu olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 8. Girişimcilerin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımları

Eğitim Durumları	Frekans(f)	Yüzde(%)
İlkokul	24	9.8
Ortaokul	55	22.4
Lise	99	40.4
Meslek Yüksek Okulu	14	5.7
Üniversite	50	20.4
Yüksek Lisans/Doktora	3	1.2
Toplam	245	100

Araştırma grubuna katılan girişimcilerden kardeşi olmayanların oranı %2.0, 1 kardeşi olanların oranı %2.0, 2 kardeşi olanların oranı %9.8, 3 kardeşi olanların oranı %29.0, 4 kardeşi olanların oranı %19.2, 5 kardeşi olanların oranı %14.7, 6 kardeşi olanların oranı %8.6, 7 kardeş ve üstü olanların oranı %14.7 olduğu görülmüştür (Tablo 9). Araştırma grubunun çok büyük çoğunluğunu kardeş sahibi girişimcilerin oluşturduğu görülmüştür.

Tablo 9. Girişimcilerin Kardeş Sayılarına Göre Dağılımı

Kardeş Sayıları	Frekans(f)	Yüzde(%)
Kardeşi Yok	5	2.0
1 Kardeş	5	2.0
2 Kardeş	24	9.8
3 Kardeş	71	29.0
4 Kardeş	47	19.2
5 Kardeş	36	14.7
6 Kardeş	21	8.6
7 Kardeş Üstü	36	14.7
Toplam	245	100

Tablo 10’da araştırmaya katılan girişimcilerin kaçıncı kardeş olduğuna ait bulgular verilmiştir. Buna kardeşler sıralamasında; 1. sırada olan girişimci oranı %24.5, 2. sırada olan girişimci oranı %26.1, 3. sırada olan girişimci oranı %30.3, 4. sıra ve üstü olan girişimci oranı %19.2 olduğu görülmüştür. Girişimcilerin kardeş sıralamasında eşit dağılıma sahip olduğu söylenebilir.

Tablo 10. Girişimcilerin Kardeş Sıralamalarına Göre Dağılımları

Kardeş Sıralaması	Frekans(f)	Yüzde(%)
1	59	24.5
2	63	26.1
3	73	30.3
4 +	46	19.2
Toplam	245	100

Girişimcilerden; 20-29 yaş arasında ilk işletmesini kuranların oranının %31.1, 30-39 yaş arasında ilk işletmesini kuranların oranının %44.9, 40-49 yaş arasında ilk işletmesini kuranların oranının %11.0, 50-59 yaş arasında ilk işletmesini kuranların oranının %11.2, 20-29 yaş arasında ilk işletmesini kuranların oranının %2.0 olduğu görülmüştür (Tablo 11). Bulgulara göre girişimcilerin büyük çoğunluğunun genç yaşlarında ilk işletmelerini kurduğunu, orta yaşın üzerinde ilk işletmelerin kuranların oranlarının çok düşük olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 11. Girişimcilerin İlk İşletme Kurma Yaşlarına Göre Dağılımları

İşletme Kurma Yaşları	Frekans(f)	Yüzde(%)
20-29 Yaş	76	31.0
30-39 Yaş	110	44.9
40-49 Yaş	27	11.0
50-59 Yaş	27	11.0
60 Yaş Üstü	5	2.0
Toplam	245	100

Tablo 12’ye göre araştırma grubuna katılan girişimcilerden ilk işletmelerini kurduklarında evli olanların oranın %48.6, bekâr olanların oranının %51.4 olduğu görülmüştür.

Tablo 12. Girişimcilerin İlk İşletmelerini Kurduklarındaki Medeni Durumlarına Göre Dağılımları

Medeni hal	Frekans(f)	Yüzde(%)
Evli	119	48.6
Bekâr	126	51.4
Toplam	245	100

Girişimcilerin şimdiki işletmelerini kurma yıllarına baktığımızda; 1999 ve öncesi işletmelerini kuranların oranının %15.1, 1990-1999 yılları arasında işletmelerini kuranların oranının %22.9, 2000-2009 yılları arasında işletmelerini kuranların oranının 38.4, 2010 ve sonrası işletmelerini kuranların oranının %23.7 olduğu tespit edilmiştir (Tablo 13).

Tablo 13. Girişimcilerin Şimdiki İşletmelerinin Kurulma Yıllarına Göre Dağılımları

İşletmelerinin Kurulma Yılları	Frekans(f)	Yüzde(%)
1999 ve Öncesi	37	15.1
1990- 1999	56	22.9
2000-2009	94	38.4
2010 ve Sonrası	58	23.7
Toplam	245	100

Araştırmaya katılan girişimcilerin işletmedeki görevlerine ait bulgular Tablo 14'de verilmiştir. Buna göre; girişimcilerin %25.7 si işletmede çalışan, %35.5'i işletmenin sahibi, %20.0'ı işletmede yönetici, %18.4'ü işletmede satış sorumlusu, %0.4'ü işletmede öğretmen olarak görev almaktadır. Araştırma bulgularına göre girişimcilerin çoğunluğunun işletme sahibi olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 14. Girişimcilerin İşletmelerindeki Görevlerine Göre Dağılımları

Görevler	Frekans(f)	Yüzde(%)
Çalışan	63	25.7
Sahibi	87	35.5
Yönetici	49	20.0
Satış	45	18.4
Öğretmen	1	0.4
Toplam	245	100

Tablo 15'e göre, girişimcilerin mevcut işlerini kurmadan önce başka bir işletme çalışıp çalışmadıklarına ait bulgular verilmiştir. Buna göre girişimcilerin %29.4'ü başka bir işletmede çalışmış, %70.6'sı başka bir işletmede çalışmadıkları bulgusuna ulaşılmıştır. Girişimcilerin büyük çoğunluğunun mevcut işlerini kurmadan önce başka işletmede çalışmadıklarını söyleyebiliriz.

Tablo 15. Girişimcilerin Mevcut İşletmelerini Kurmadan Önce Başka Bir İşletmede Çalışıp Çalışmadıklarına Göre Dağılımları

Başka Bir İşletmede Çalışma Durumu	Frekans(f)	Yüzde(%)
Evet	72	29.4
Hayır	173	70.6
Toplam	245	100

Girişimcilerin kuruluşlarının şirket türlerine baktığımızda; %9.0'unun anonim şirket, %51.4'ünün limited şirket, %0.8'inin kolektif şirket, %1.2'sinin adi ortaklık ve %37.6'sının şahıs şirketi olduğu görülmüştür (Tablo 16). Girişimcilerin kuruluşlarının şirket türlerinin çoğunluğunun limited şirket ve şahıs şirketi olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 16. Girişimcilerin Şirketlerinin Türüne Göre Dağılımları

Şirketlerinin Türü	Frekans(f)	Yüzde(%)
Anonim Şirket	22	9.0
Limited Şirket	126	51.4
Kolektif Şirket	2	0.8
Adi Ortaklık	3	1.2
Şahıs Şirketi	92	37.6
Toplam	245	100

Tablo 17'e göre işletmelerin yönetim biçimleri verilmiştir. Buna göre işletmeleri; %81.6 sının aile bireyleri, %11.4 ünü aile bireyleri ile birlikte profesyonel yöneticiler ve % 6.1 ini profesyonel yöneticiler yönettiği görülmüştür. Buradan işletmelerin büyük çoğunluğunu aile bireylerinin yönettiğini söyleyebiliriz.

Tablo 17. Girişimcilerin İşletmelerinin Yönetimine Göre Dağılımları

Şirketlerinin Türü	Frekans(f)	Yüzde(%)
Aile bireyleri	200	81.6
Aile bireyleri ve profesyonel yöneticiler	28	11.4
Profesyonel yöneticiler	17	6.1
Toplam	245	100

Tablo 18'e göre araştırmaya katılan girişimcilerin işletmelerinin çalışan sayıları verilmiştir. Buna göre işletmelerde 0-5 kişi arasında çalışanların oranı %6.1, 6-10 kişi arasında çalışanların oranı %49.4, 10 kişi ve üzeri çalışanların oranı %44.5 olduğu tespit edilmiştir. Buna göre işletmelerin çok büyük çoğunluğunun 6 kişiden fazla çalışanı olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 18. Araştırmaya Katılan İşletmelerin Çalışan Sayılarına Göre Dağılımları

Çalışan Sayıları	Frekans(f)	Yüzde(%)
0-5 kişi	15	6.1
6-10 kişi	121	49.4
10 kişi ve üzeri	109	44.5
Toplam	245	100

Araştırmaya katılan girişimcilerin işletmelerinin %44.1'i üretim alanında, %55.9'u hizmet alanında faaliyet gösterdiği görülmüştür (Tablo 19).

Tablo 19. Girişimcilerin İşletmelerin Faaliyet Alanlarına Göre Dağılımları

Faaliyet Alanları	Frekans(f)	Yüzde(%)
Üretim	108	44,1
Hizmet	137	55.9
Toplam	245	100

Tablo 20'deki bulgulara göre; girişimcilerin sermayelerinin %50'nden fazlasını kendi kaynağından sağlayanların oranının %18.4, %50'nden fazlasını aile bireylerinden sağlayanların oranının %44.5, %50'nden fazlasını kredi kullanarak sağlayanların oranının %36.7 ve 3. şahıslardan borç alarak sağlayanların oranının %0.4 olduğu görülmüştür.

Tablo 20. Girişimcilerin Sermayelerinin %50'sinden Fazlasını Sağladıkları Kaynaklara Göre Dağılımları

Sermaye Fazlası > %50	Frekans(f)	Yüzde(%)
Kendim	45	18.4
Ailem	109	44.5
Kredi Aldım	90	36.7
3.Şahıslara borçlandım	1	0.4
Toplam	245	100

Araştırmaya katılan girişimcilerin babalarının meslekleri Tablo 21 de verilmiştir. Buna göre girişimcilerin babalarının; %58.2' sinin esnaf, %14.3' ünün çiftçi, %10.7' sinin memur, %14.8' inin işçi, %0.4 ünün çalışan, %0.8' inin şoför, %0.4' ünün serbest meslek sahibi olduğu görülmüştür. Araştırmaya katılan girişimcilerin babalarının çoğunluğunun mesleklerinin esnaf olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 21. Girişimcilerin Babalarının Mesleklerine Göre Dağılımları

Babaların Meslekleri	Frekans(f)	Yüzde(%)
Esnaş	142	58.2
Çiftçi	35	14.3
Memur	26	10.7
İşçi	36	14.8
alışan	1	0.4
şoför	2	0.8
Serbest	1	0.4
Toplam	245	100

Araştırmaya katılan girişimcilerin babalarının eğitim durumları Tablo 22 de verilmiştir. Buna göre girişimcilerin babalarının; %40.4' ünün ilkokul mezunu, %39.2' sinin ortaokul, %16.3' ünün lise, %0.4' ünün meslek yüksek okulu, %3.7' sinin niversite mezunu olduğu grlmştir. Araştırmaya katılan girişimcilerin babalarının çoğunluğunun ilkokul ve ortaokul mezunu olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 22. Girişimcilerin Babalarının Eğitim Durumlarına Göre Dağılımları

Babaların Eğitim Durumu	Frekans(f)	Yüzde(%)
İlkokul	99	40.4
Ortaokul	96	39.2
Lise	40	16.3
Meslek Yüksek Okulu	1	0.4
Üniversite	9	3.7
Yüksek Lisans/Doktora	0	0.0
Toplam	245	100

Araştırmaya katılan girişimcilerin annelerin meslekleri Tablo 23'de verilmiştir. Buna göre girişimcilerin annelerin; %88.6' sının ev hanımı, %2.9'unun esnaş, %0.8'inin ifti, %4.9'unun memur, %2.9'unun işçi, çalışan, şoför ve serbest meslek sahibi anneye rastlanmadığını bulgularına ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan girişimcilerin annelerin çok büyük çoğunluğunun mesleklerinin ev hanımı olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 23. Girişimcilerin Annelerinin Mesleklerine Göre Dağılımları

Annelerin Meslekleri	Frekans(f)	Yüzde(%)
Ev hanımı	217	88.6
Esnaş	7	2.9
Çiftçi	2	0.8
Memur	12	4.9
İşçi	7	2.9
alışan	0	0.0
şoför	0	0.0
Serbest	0	0.0
Toplam	245	100

Araştırmaya katılan girişimcilerin annelerinin eğitim durumları Tablo 24’de verilmiştir. Buna göre girişimcilerin annelerinin; %64.9’unun ilkokul mezunu, %28.2’sinin ortaokul, %5.7’sinin lise, %1.2’sinin üniversite mezunu olduğu görülmüştür. Araştırmaya katılan girişimcilerin annelerinin çok büyük çoğunluğunun ilkokul mezunu olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 24. Girişimcilerin Annelerinin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımları

Annelerin Eğitim Durumu	Frekans(f)	Yüzde(%)
İlkokul	159	64.9
Ortaokul	69	28.2
Lise	14	5.7
Meslek Yüksekokulu	0	0.0
Üniversite	3	1.2
Yüksek lisans/Doktora	0	0.0
Toplam	245	100

4.2. İŞLETME KURMA KARARLARINI ETKİLEYEN DEĞİŞKENLERE AİT BULGULAR VE YORUM

Tablo 25’e göre katılımcı girişimcilerin cinsiyetleri ile işletme kurma kararlarını etkileyen faktörler arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Tablo 25. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörler ve Cinsiyet Arasındaki t-Testi Sonuçları

Değişken	Cinsiyet	N	Ortalama($\bar{X}$)	t	p
İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörler	Kadın	25	101.1250	1.382	0.168
	Erkek	220	98.2545		

Tablo 26 ya göre katılımcıların yaşları ile işletme kurma kararlarını etkileyen faktörler arasında istatistiki düzeyde anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür ($p>0.05$).

Tablo 26. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Yaş Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurskal Wallis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları

Değişken	Yaş Grupları	N	Kruskal-Wallis Ki-Kare	p
İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörler	20-29 yaş	18	2.805	0.591
	30-39 yaş	73		
	40-49 yaş	58		
	50-59 yaş	68		
	60 yaş üstü	28		

Tablo 27’de yapılan analiz sonuçlarına göre katılımcıların medeni hal değişkeni ile işletme kurma kararlarını etkileyen faktörler arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür ($p>0.05$).

Tablo 27. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Medeni Hal Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurskal Wallis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları

Değişken	Medeni Hal	N	Kruskal-Wallis Ki-kare	p
İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörler	Evli	207	0.041	0.840
	Bekâr	36		
	Diğer	2		

Tablo 28’de analiz sonuçlarına göre katılımcıların çocuk sayıları değişkeni ile işletme kurma kararlarını etkileyen faktörler arasında istatistiksel düzeyde bir farkın olmadığı görülmüştür ($p>0.05$).

Tablo 28. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Çocuk Sayıları Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurskal Wallis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları

Değişken	Çocuk Sayısı	N	Kruskal-Wallis Ki-kare	p
İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörler	1 çocuk	31	2.453	0.653
	2 çocuk	57		
	3 çocuk	63		
	4 çocuk	28		
	5 çocuk ve üzeri	23		

Girişimcilerin doğum yerleri değişkeni ile işletme kurma kararlarını etkileyen faktörler arasında istatistiksel düzeyde bir farkın olmadığı görülmüştür [(Tablo 29); ($p>0.05$)].

Tablo 29. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Doğum Yerleri Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurskal Wallis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları

Değişken	Doğum Yerleri	N	Kruskal-Wallis Ki-Kare	P
İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörler	Köy	51	5.557	0.235
	Kasaba	3		
	İlçe	79		
	Küçük İl	57		
	Büyük Kent	55		

Tablo 30'daki bulgulara göre katılımcıların büyüme çağlarının geçtiği yer (<18 yaş) ile işletme kurma kararlarını etkileyen faktörler arasında istatistiksel düzeyde bir farkın olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$).

Tablo 30. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Büyüme Çağlarının (18 Yaşına Kadar) Geçtiği Yer Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurskal Wallis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları

Değişken	Büyüme Yeri	N	Kruskal-Wallis Ki-Kare	P
İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörler	Köy	5	5.738	0.220
	Kasaba	2		
	İlçe	78		
	Küçük İl	75		
	Büyük Kent	85		

Tablo 31' deki bulgulara göre katılımcıların yaşamlarının büyük bölümünün geçtiği yer ile işletme kurma kararlarını etkileyen faktörler arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür ($p>0.05$).

Tablo 31. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Yaşamlarının Büyük Bölümünün Geçtiği Yer Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurskal Wallis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları

Değişken	Büyüme Yeri	N	Kruskal-Wallis Ki-Kare	P
İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörler	Köy	0	6.612	0.085
	Kasaba	1		
	İlçe	59		
	Küçük İl	86		
	Büyük Kent	99		

Tablo 32'de yapılan analiz sonuçlarına göre katılımcıların eğitim durumları ile işletme kurma kararlarını etkileyen faktörler arasında istatistiksel düzeyde bir farkın olmadığı görülmüştür ($p>0.05$).

Tablo 32. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Eğitim Durumları Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurskal Wallis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları

Değişken	Eğitim Durumları	N	Kruskal-Wallis Ki-Kare	P
İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörler	İlkokul	24	5.190	0.393
	Ortaokul	55		
	Lise	99		
	Meslek Yüksek Okulu	14		
	Üniversite	50		
	Yüksek Lisans/Doktora	3		

Tablo 33 de yapılan analiz sonuçlarına göre katılımcıların kardeş sayıları ile işletme kurma kararlarını etkileyen faktörler arasında istatistiksel düzeyde bir farkın olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$).

Tablo 33. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Kardeş Sayıları Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurskal Wallis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları

Değişken	Kardeş Sayıları	N	Kruskal-Wallis Ki-Kare	P
İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörler	1	59	5.654	0.130
	2	63		
	3	73		
	4 +	46		

Girişimci katılımcıların kardeş sıralamasındaki yeri ile işletme kurma kararlarını etkileyen faktörler arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür [(Tablo 34); ($p>0.05$)].

Tablo 34. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Girişimcilerin Kardeş Sıralamalarına Yönelik Kurskal Wallis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları

Değişken	Kardeş Sıralaması	N	Kruskal-Wallis Ki-Kare	P
İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörler	1. Kardeş	5	9.714	0.137
	2. Kardeş	24		
	3. Kardeş	71		
	4. Kardeş	47		
	5. Kardeş	36		
	6. Kardeş	21		
	7. Kardeş Üstü	36		

Tablo 35 bulguları incelendiğinde; analiz sonuçlarına göre katılımcıların ilk işletme kurma yaşları değişkeni ile işletme kurma kararlarını etkileyen faktörler arasında anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 35. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Girişimcilerin İlk İşletme Kurma Yaşları Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurskal Wallis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları

Değişken	Yaş	N	Kruskal-Wallis Ki-Kare	P
İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörler	20-29 Yaş	76	1.833	0.766
	30-39 Yaş	110		
	40-49 Yaş	27		
	50-59 Yaş	27		
	60 Yaş Üstü	5		

Girişimcilerin ilk işletmelerini kurdukları medeni durumları ile işletme kurma kararlarını etkileyen faktörler arasında bulgular incelendiğinde anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir (Tablo 35).

Tablo 36. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Girişimcilerin İlk İşletmelerini Kurduklarındaki Medeni Durumları Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik t-Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları

Değişken	Medeni Durumları	N	Ortalama($\bar{X}$)	T	P
İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörler	Evli	119	98.6723	0.203	0.839
	Bekâr	126	98.4206		

Yapılan analiz sonuçlarına göre katılımcıların şimdiki işletmelerinin kurulma yılları ile işletme kurma kararlarını etkileyen faktörler arasında anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir (Tablo 37).

Tablo 37. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Girişimcilerin Şimdiki İşletmelerinin Kurulma Yılları Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurskal Wallis Testi Sonuçları

Değişken	İşletmelerinin Kurulma Yılları	N	Kruskal-Wallis Ki-Kare	P
İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörler	1999 ve Öncesi	37	0.312	0.855
	1990- 1999	56		
	2000-2009	94		
	2010 ve Sonrası	58		

Tablo 38'deki bulgular incelendiğinde; girişimcilerin işletmelerindeki görevleri ile işletme kurma kararlarını etkileyen faktörler arasında anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 38. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Girişimcilerin İşletmelerindeki Görevleri Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları

Değişken	Görevler	N	Kruskal-Wallis Ki-Kare	P
İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörler	Çalışan	63	2.727	0.605
	Sahibi	87		
	Yönetici	49		
	Satış	45		
	Öğretmen	1		

Tablo 39'deki bulgular incelendiğinde; katılımcıların girişimcilerin mevcut işletmelerini kurmadan önce başka bir işletmede çalışıp çalışmadıkları ile işletme kurma kararlarını etkileyen faktörler arasında anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 39. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Girişimcilerin Mevcut İşletmelerini Kurmadan Önce Başka Bir İşletmede Çalışıp Çalışmadıkları Değişkenine Yönelik t-Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları

Değişken	Başka İşletmede Çalışma	N	Ortalama	T	P
İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörler	Evet	72	98.3056	-0.248	0.805
	Hayır	173	98.6416		

Tablo 40 da bulgular incelendiğinde; girişimcilerin şirketlerinin türü ile işletme kurma kararlarını etkileyen faktörler arasında anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 40. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Girişimcilerin Şirketlerinin Türü Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları

Değişken	Şirketlerinin Türü	N	Kruskal-Wallis Ki-Kare	P
İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörler	Anonim Şirket	22	1.578	0.813
	Limited Şirket	126		
	Kolektif Şirket	2		
	Adi Ortaklık	3		
	Şahıs Şirketi	92		

Yapılan analiz sonuçlarına göre katılımcıların işletme yönetimine göre dağılımı ile işletme kurma kararlarını etkileyen faktörler arasında anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 41. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve İşletme Yönetimine Göre Dağılımı Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurskal Wallis Testi Sonuçları

Değişken	İşletme Yönetimi	N	Kruskal-Wallis Ki-Kare	P
İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörler	Aile Bireyleri	200	0.506	0.776
	Aile Bireyleri ve Profesyonel Yöneticiler	28		
	Profesyonel Yöneticiler	17		

Yapılan analize göre katılımcıların çalışan sayılarına göre dağılımı ile işletme kurma kararlarını etkileyen faktörler arasında anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir (Tablo 42).

Tablo 42. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Çalışan Sayılarına Göre Dağılımı Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurskal Wallis Testi Sonuçları

Değişken	Çalışan Sayıları	N	Kruskal-Wallis Ki-Kare	P
İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörler	0-5 Kişi	15	2.831	0.243
	6-10 Kişi	121		
	10 Kişi ve Üstü	109		

Tablo 42’de yapılan analiz sonuçlarına göre katılımcıların faaliyet alanları ile işletme kurma kararlarını etkileyen faktörler arasında anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 43. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Faaliyet Alanlarına Göre Dağılımı Arasındaki İlişkiye Yönelik t-Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları

Değişken	Faaliyet Alanları	N	Ortalama($\bar{X}$)	T	P
İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörler	Üretim	108	98.5741	0.045	0.964
	Hizmet	137	98.5182		

Tablo 44 de yapılan analiz sonuçlarına göre; katılımcı girişimcilerin sermayelerinin %50’sinden fazlasını sağladıkları kaynaklara göre dağılımı ile işletme kurma kararlarını etkileyen faktörler arasında anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 44. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Girişimcilerin Sermayelerinin %50'sinden Fazlasını Sağladıkları Kaynaklara Göre Dağılımı Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurskal Wallis Testi Sonuçları

Değişken	Sermaye Kaynakları (>%50)	N	Kruskal-Wallis Ki-Kare	P
İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörler	Kendim	45	1.000	0.801
	Ailem	109		
	Kredi Aldım	90		
	3. Şahıslara Borçlandım	1		

Tablo 45'de işletme kurma kararlarını etkileyen faktörleri ve girişimcilerin babalarının mesleklerine göre dağılımı arasındaki ilişki incelenmiştir. Buna göre; katılımcı girişimcilerin babalarının mesleklerine göre dağılımı ile işletme kurma kararlarını etkileyen faktörler arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$).

Bu farkın kaynağını ortaya çıkarmak için Mann Whitney U analizi yapılmıştır. Buna göre baba mesleği esnaflık olan katılımcı girişimcilerin puanlarının ($\bar{X}=101.84$) çiftçi olanların puanlarından ($\bar{X}=61.44$) ve işçi olanlardan ($\bar{X}=67.88$) anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 45. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Girişimcilerin Babalarının Mesleklerine Göre Dağılımı Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurskal Wallis Testi Sonuçları

Değişken	Girişimcilerin Babalarının Meslekleri	N	Kruskal-Wallis Ki-Kare	P
İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörler	Esnaf	142	15.534	0.030*
	Çiftçi	35		
	Memur	26		
	İşçi	36		
	Çalışan	1		
	Şoför	2		
	Serbest	1		

* $p<0.05$

Tablo 46'daki analiz sonuçlarına göre; katılımcı girişimcilerin babalarının eğitim durumuna göre dağılımı ile işletme kurma kararlarını etkileyen faktörler arasında anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 46. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Girişimcilerin Babalarının Eğitim Durumuna Göre Dağılımı Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları

Değişken	Babaların Eğitim Durumu	N	Kruskal-Wallis Ki-Kare	P
İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörler	İlkokul	99	4.871	0.301
	Ortaokul	96		
	Lise	40		
	Meslek Yüksek Okulu	1		
	Üniversite	9		

Yapılan analiz sonuçlarına göre girişimcilerin annelerinin mesleklerine göre dağılımı ile işletme kurma kararlarını etkileyen faktörler arasında anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir (Tablo 47).

Tablo 47. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Girişimcilerin Annelerinin Mesleklerine Göre Dağılımı Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları

Değişken	Annelerin Meslekleri	N	Kruskal-Wallis Ki-Kare	P
İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörler	Ev Hanımı	217	3.549	0.470
	Esnaf	7		
	Çiftçi	2		
	Memur	12		
	İşçi	7		
	Çalışan	0		
	Şoför	0		
	Serbest	0		

Girişimcilerin annelerinin eğitim durumuna göre dağılımı ile işletme kurma kararlarını etkileyen faktörler arasında anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir (Tablo 48).

Tablo 48. İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörleri ve Girişimcilerin Annelerinin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları

Değişken	Annelerin Eğitim Durumu	N	Kruskal-Wallis Ki-Kare	P
İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörler	İlkokul	159	3.295	0.348
	Ortaokul	69		
	Lise	14		
	Meslek Yüksek Okulu	0		
	Üniversite	3		

4.3. KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM

Tablo 49’da katılımcıların kişilik özellikleri ile cinsiyetleri arasında analiz yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre katılımcıların cinsiyeti ile kişilik özellikleri arasında istatistiksel düzeyde bir farkın olmadığı görülmüştür.

Tablo 49. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile Cinsiyet Arasındaki İlişkiye Yönelik t-Testi Sonuçları

Değişken	Cinsiyet	N	Ortalama($\bar{X}$)	T	P
Kişilik Özellikleri	Erkek	24	45.4583	1.380	0.169
	Kadın	219	44.3790		

Tablo 50’de katılımcıların kişilik özellikleri ile yaşları arasında analiz yapılmıştır. Buna göre katılımcıların yaşları ile girişimci kişilik özellikleri arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 50. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile Yaş Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurskal Wallis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları

Değişken	Yaş Grupları	N	Kruskal-Wallis Ki-Kare	P
Kişilik Özellikleri	20-29 Yaş	17	0.446	0.979
	30-39 Yaş	73		
	40-49 Yaş	58		
	50-59 Yaş	67		
	60 Yaş Üstü	28		

Tablo 51’de katılımcıların kişilik özellikleri ile medeni durumları arasında analiz yapılmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre katılımcıların medeni halleri ile girişimci kişilik özellikleri arasında anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 51. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile Medeni Hal Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurskal Wallis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları

Değişken	Medeni Hal	N	Kruskal-Wallis Ki-Kare	P
Kişilik Özellikleri	Evli	207	0.998	0.318
	Bekâr	36		
	Diğer	2		

Tablo 52’de katılımcıların kişilik özellikleri ile çocuk sayıları arasında analiz yapılmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre kişilik özellikleri ile çocuk sayıları değişkeni arasında anlamlı bir farkın olduğu görülmüştür ($p<0.05$).

Bu farkın anlamlılığına ait kaynağı belirlemek için Mann Whitney U istatistiği gerçekleştirilmiştir. Buna göre tek çocuğu olan katılımcıların puanlarının ($\bar{X}=31.52$) 5 ve üzeri çocuğu olanların puanlarından ($\bar{X}=19.66$) anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu farkın nedenini, tek çocuğu olan girişimcilerin risk alabilme becerisinin çok çocuğu olanlara göre daha fazla olmasından kaynaklanabileceğini söyleyebiliriz.

Tablo 52. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile Çocuk Sayıları Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurskal Wallis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları

Değişken	Çocuk Sayısı	N	Kruskal-Wallis Ki-Kare	P
Kişilik Özellikleri	1 Çocuk	31	10.291	0.036*
	2 Çocuk	57		
	3 Çocuk	63		
	4 Çocuk	28		
	5 Çocuk ve Üzeri	23		

* $p<0.05$

Tablo 53’de katılımcıların kişilik özellikleri ile doğum yerleri arasında analiz yapılmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre katılımcıların doğum yerleri ile girişimci kişilik özellikleri arasında anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 53. Katılımcıların Kişilik Özellikleri İle Doğum Yerleri Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurskal Wallis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları

Değişken	Doğum Yerleri	N	Kruskal-Wallis Ki-Kare	P
Kişilik Özellikleri	Köy	51	2.507	0.643
	Kasaba	3		
	İlçe	79		
	Küçük İl	57		
	Büyük Kent	55		

Tablo 54’de katılımcıların kişilik özellikleri ile büyüme çağlarının geçtiği yer (18 yaşına kadar) arasında analiz yapılmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre katılımcıların büyüme çağlarının (18 yaşına kadar) geçtiği yer ile girişimci kişilik özellikleri arasında anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür.

Tablo 54. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile Büyüme Çağlarının (18 Yaşına Kadar) Geçtiği Yer Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurskal Wallis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları

Değişken	Büyüme Yeri(<18 Yaş)	N	Kruskal-Wallis Ki-Kare	P
Kişilik Özellikleri	Köy	5	1.904	0.753
	Kasaba	2		
	İlçe	78		
	Küçük İl	75		
	Büyük Kent	85		

Tablo 55’de yapılan analiz sonuçlarına göre katılımcıların yaşamlarının büyük bölümünün geçtiği yer ile girişimci kişilik özellikleri arasında anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 55. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile Yaşamlarının Büyük Bölümünün Geçtiği Yer Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurskal Wallis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları

Değişken	Büyüme Yeri	N	Kruskal-Wallis Ki-Kare	P
Kişilik Özellikleri	Köy	0	5.031	0.170
	Kasaba	1		
	İlçe	59		
	Küçük İl	86		
	Büyük Kent	99		

Tablo 56’da katılımcıların kişilik özellikleri ile eğitim durumları değişkeni arasındaki ilişkiye yönelik analiz yapılmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre katılımcıların eğitim durumu ile girişimci kişilik özellikleri arasında anlamlı bir farkın olduğu tespit edilmiştir ($p < 0.05$).

Ortaya çıkan anlamlılığın kaynağını belirlemek amacıyla Mann Whitney U istatistiği gerçekleştirilmiştir. Buna göre yüksek lisans-doktora mezunlarının puanlarının ($\bar{X}=23.33$) ortaokul mezunu katılımcıların puanlarından ($\bar{X}=12.83$) anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 56. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile Eğitim Durumları Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları

Değişken	Eğitim Durumları	N	Kruskal-Wallis Ki-Kare	P
Kişilik Özellikleri	İlkokul	24	11.036	0.049*
	Ortaokul	55		
	Lise	99		
	Meslek Yüksek Okulu	14		
	Üniversite	50		
	Yüksek Lisans/Doktora	3		

*p<0.05

Katılımcıların girişimci kişilik özellikleri ile kardeş sayıları değişkeni arasındaki ilişkiye yönelik analiz yapılmıştır (Tablo 57). Yapılan analiz sonuçlarına göre katılımcıların kardeş sayıları ile girişimci kişilik özellikleri arasında anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 57. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile Kardeş Sayıları Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları

Değişken	Kardeş Sayıları	N	Kruskal-Wallis Ki-Kare	P
Kişilik Özellikleri	1 Kardeş	59	3.125	0.373
	2 Kardeş	63		
	3 Kardeş	73		
	4 +	46		

Katılımcıların girişimci kişilik özellikleri ile kardeş sıralamaları değişkenine yönelik analiz yapılmıştır (Tablo 58). Yapılan analiz sonuçlarına göre katılımcıların, girişimcilerin kardeş sıralamaları ile girişimci kişilik özellikleri arasında anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 58. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile Kardeş Sıralamalarına Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları

Değişken	Kardeş Sıralaması	N	Kruskal-Wallis Ki-Kare	P
İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörler	Birinci Kardeş	5	8.274	0.219
	İkinci Kardeş	24		
	Üçüncü Kardeş	71		
	Dördüncü Kardeş	47		
	Beşinci Kardeş	36		
	Altıncı Kardeş	21		
	Yedinci Kardeş ve Üstü	36		

Tablo 59’da katılımcıların girişimci kişilik özellikleri ile işletme kurma yaşları değişkenine yönelik analiz yapılmıştır. Buna göre; katılımcıların ilk işletme kurma yaşları ile girişimci kişilik özellikleri arasında anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 59. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile İlk İşletme Kurma Yaşları Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları

Değişken	İşletme Kurma Yaşı	N	Kruskal-Wallis Ki-Kare	P
Kişilik Özellikleri	20-29 Yaş Arası	76	3.986	0.408
	30-39 Yaş Arası	110		
	40-49 Yaş	27		
	50-59 Yaş Arası	27		
	60 Yaş ve Üstü	5		

Tablo 60’da katılımcıların girişimci kişilik özellikleri ile ilk işletmelerini kurduklarındaki medeni durumları değişkenine yönelik analiz yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre katılımcıların ilk işletmelerini kurduklarındaki medeni durumları ile girişimci kişilik özellikleri arasında anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür.

Tablo 60. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile İlk İşletmelerini Kurduklarındaki Medeni Durumları Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik t-Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları

Değişken	İlk Medeni Durumları	N	Ortalama($\bar{X}$)	T	P
Kişilik Özellikleri	Evli	119	44.3644	-0.503	0.616
	Bekâr	126	44.6000		

Tablo 61’deki analiz sonuçlarına göre katılımcıların şimdiki işletmelerinin kurulma yılları ile girişimci kişilik özellikleri arasında anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 61. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile Şimdiki İşletmelerinin Kurulma Yılları Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurscal Walis Testi Sonuçları

Değişken	İşletmelerinin Kurulma Yılları	N	Kruskal-Wallis Ki-Kare	P
Kişilik Özellikleri	1999 ve Öncesi	37	4.512	0.105
	1990- 1999	56		
	2000-2009	94		
	2010 ve Sonrası	58		

Tablo 62’de katılımcıların girişimci kişilik özellikleri ile işletmelerde buldukları görevleri değişkenine yönelik analiz yapılmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre katılımcıların işletmelerindeki görevleri ile girişimci kişilik özellikleri arasında anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 62. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile İşletmelerindeki Görevleri Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Değişken	Görevler	N	Kruskal-Wallis Ki-Kare	P
Kişilik Özellikleri	Çalışan	63	6.802	0.147
	Sahibi	87		
	Yönetici	49		
	Satış	45		
	Öğretmen	1		

Tablo 63’de katılımcıların girişimci kişilik özellikleri ile girişimcilerin işletmelerini kurmadan önce başka bir işletmede çalışıp çalışmadıklarına analiz yapılmıştır. Buna göre; katılımcıların mevcut işletmelerini kurmadan önce başka bir işletmede çalışıp çalışmadıkları ile girişimci kişilik özellikleri arasında anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 63. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile Girişimcilerin Mevcut İşletmelerini Kurmadan Önce Başka Bir İşletmede Çalışıp Çalışmadıkları Değişkenine Yönelik t- Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları

Değişken	Başka Bir işletmede Çalışması	N	Ortalama($\bar{X}$)	T	P
Kişilik Özellikleri	Evet	72	44.8028	0.871	0.384
	Hayır	173	44.3547		

Tablo 64’de katılımcıların girişimci kişilik özellikleri ile girişimcilerin şirketlerinin türü arasında analiz yapılmıştır. Buna göre; katılımcıların şirketlerinin türü ile girişimci kişilik özellikleri arasında anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 64. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile Şirketlerinin Türü Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Değişken	Şirketlerinin Türü	N	Kruskal-Wallis Ki-Kare	P
Kişilik Özellikleri	Anonim Şirket	22	6.523	0.163
	Limited Şirket	126		
	Kolektif Şirket	2		
	Adi Ortaklık	3		
	Şahıs Şirketi	92		

Tablo 65’deki analiz sonuçlarına göre; katılımcıların yönetimi ile girişimci kişilik özellikleri arasında anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 65. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile Yönetimine Göre Dağılımı Arasındaki İlişkiye Yönelik Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Değişken	Yönetim	N	Kruskal-Wallis Ki-Kare	P
Kişilik Özellikleri	Aile Bireyleri	200	0.574	0.751
	Aile Bireyleri Ve Profesyonel Yöneticiler	28		
	Profesyonel Yöneticiler	17		

Tablo 66’da katılımcıların girişimci kişilik özellikleri ile girişimcilerin çalışan sayıları arasında analiz yapılmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre katılımcıların çalışan sayıları ile girişimci kişilik özellikleri arasında anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 66. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile Çalışan Sayılarına Göre Dağılımı Arasındaki İlişkiye Yönelik Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Değişken	Çalışan Sayıları	N	Kruskal-Wallis Ki-Kare	P
Kişilik Özellikleri	0-5 Kişi	15	0.573	0.741
	6-10 Kişi	121		
	10 Kişi Üstü	109		

Tablo 67’de katılımcıların girişimci kişilik özellikleri ile girişimcilerin faaliyet alanları arasında analiz yapılmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre katılımcıların faaliyet alanları ile girişimci kişilik özellikleri arasında anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 67. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile Faaliyet Alanlarına Göre Dağılımı Arasındaki İlişkiye Yönelik t-Testi Sonuçları İstatistiği Sonuçları

Değişken	Faaliyet Alanları	N	Ortalama($\bar{X}$)	T	P
Kişilik Özellikleri	Üretim	108	44,7477	0.994	0.321
	Hizmet	137	44,2794		

Tablo 68’de katılımcıların girişimci kişilik özellikleri ile girişimcilerin sermayelerinin %50’sinden fazlasını sağladıkları kaynaklar arasında analiz yapılmıştır. Analize göre; katılımcıların sermayelerinin %50’sinden fazlasını sağladıkları kaynaklar ile girişimci kişilik özellikleri arasında anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 68. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile Girişimcilerin Sermayelerinin %50'sinden Fazlasını Sağladıkları Kaynaklara Göre Dağılımı Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurskal Wallis Testi Sonuçları

Değişken	Sermaye(>%50)	N	Kruskal-Wallis Ki-Kare	P
Kişilik Özellikleri	Kendim	45	3.218	0.359
	Ailem	109		
	Kredi Aldım	90		
	3.Şahıslara Borçlandım	1		

Katılımcı girişimcilerin babalarının meslekleri ile girişimci kişilik özellikleri arasında anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir (Tablo 69).

Tablo 69. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile Girişimcilerin Babalarının Mesleklerine Göre Dağılımı Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurskal Wallis Testi Sonuçları

Değişken	Babalarının Mesleği	N	Kruskal-Wallis Ki-Kare	P
Kişilik Özellikleri	Esnaf	142	6.210	0.400
	Çiftçi	35		
	Memur	26		
	İşçi	36		
	Çalışan	1		
	Şoför	2		
	Serbest	1		

Tablo 70'de katılımcıların girişimci kişilik özellikleri ile babalarının eğitim durumu arasında analiz yapılmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre katılımcıların babalarının eğitim durumu ile girişimci kişilik özellikleri arasında anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 70. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile Babalarının Eğitim Durumuna Göre Dağılımı Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurskal Wallis Testi Sonuçları

Değişken	Babaların Eğitim Durumu	N	Kruskal-Wallis Ki-Kare	P
Kişilik Özellikleri	İlkokul	99	4.470	0.346
	Ortaokul	96		
	Lise	40		
	Meslek Yüksek Okulu	1		
	Üniversite	9		

Tablo 71'de katılımcıların girişimci kişilik özellikleri ile annelerin meslekleri durumu arasında analiz yapılmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre annelerin meslekleri

durumu ile girişimci kişilik özellikleri arasında anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 71. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile Girişimcilerin Annelerinin Mesleklerine Göre Dağılımı Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurskal Wallis Testi Sonuçları

Değişken	Annelerin Meslekleri	N	Kruskal-Wallis Ki-Kare	P
Kişilik Özellikleri	Ev Hanımı	217	2.236	0.693
	Esnaf	7		
	Çiftçi	2		
	Memur	12		
	İşçi	7		
	Çalışan	0		
	Şoför	0		
	Serbest	0		

Tablo 72’de katılımcıların girişimci kişilik özellikleri ile annelerin eğitim durumu arasında analiz yapılmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre katılımcıların annelerin eğitim durumu ile girişimci kişilik özellikleri arasında anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 72. Katılımcıların Kişilik Özellikleri ile Girişimcilerin Annelerinin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı Arasındaki İlişkiye Yönelik Kurskal Wallis Testi Sonuçları

Değişken	Annelerin Eğitim Durumu	N	Kruskal-Wallis Ki-Kare	P
Kişilik Özellikleri	İlkokul	159	1.359	0.715
	Ortaokul	69		
	Lise	14		
	Meslek Yüksek Okulu	0		
	Üniversite	3		

Tablo 73’de hipotezlerin kabulü ve reddine ait analizler yapılmıştır. Buna göre; girişimcilik eğilimlerinin oluşmasında ailesel faktörlerin olduğu, aile büyüklerinin meslek seçimlerinin girişimci bireyleri de etkilediği, ticaretle uğraşan aile bireyelerine benzemek isteğinin girişimci olmalarında etkili olduğu, girişimcilerin ayırt edici özelliği ile özgürlükçü, bağımsızlığa düşkün bir karakter yapısına sahip olduğu, risk alma eğiliminin yüksek olduğu, hipotezleri kabul edilmiştir.

Girişimcilerin kendi hayatları ile ilgili kararları kendilerinin verebilmesi durumu ve yaşanan toplumda statüko eğilimi, sosyal anlamda etkinlik algısı ve yüksek ekonomik gelir elde etmek durumu, hipotezleri ret edilmiştir.

Tablo 73. Hipotezlerin Red – Kabul Tablosu

Hipotez	Sonuç
Girişimcilik eğilimlerinin oluşması ile ailesel faktörler arasında ilişki vardır.	Kabul Edildi
Aile büyüklerinin meslek seçimleri ile girişimci bireylerin kişilik özellikleri arasında ilişki vardır.	Kabul Edildi
Bireylerin, ticaretle uğraşan aile bireyelerine benzetmek istemeleri ile girişimcilik arasında ilişki vardır	Kabul Edildi
Yaşanılan toplumda statüko eğilimi, sosyal anlamda etkinlik algısı ve yüksek ekonomik gelir elde etmek isteği ile girişimcilik arasında ilişki vardır.	Ret Edildi
Girişimcilerin ayırt edici özelliği ile özgürlükçü, bağımsızlığa düşkün bir karakter yapısına sahip olmak arasında ilişki vardır.	Kabul Edildi
Girişimcilerin kendi hayatları ile ilgili kararları kendilerinin verebilmesi durumuna ile girişimci kişilikleri arasında ilişki vardır.	Ret Edildi
Girişimcilerin risk alma eğiliminin yüksek olması ile girişimcilik eğilimlerinin yüksek olması durumuna göre farklılık göstermektedir.	Kabul Edildi

SONUÇLAR

Araştırmada bulgulara dayalı olarak elde edilen genel sonuçlar aşağıdadır:

1. Araştırma grubunun çok büyük çoğunluğunu erkek girişimciler oluşturmuştur. Erkeklerin kadınlara göre çok büyük çoğunlukta olması, araştırma yapılan çevrenin insan kaynağının yaşantı profilinden kaynaklandığı söylenebilir. Bir diğer ifade ile kültürel doku, sosyo ekonomik yapı, kadının iş hayatına girmesinin önündeki ailesel ve sosyolojik etmenler ve erkeğe biçilen roller erkek girişimcilerin kadınlara oranla daha fazla olmasının sebepleri olduğu söylenebilir. Ayrıca girişimcilerin büyük çoğunluğu evlidir. Yine girişimcilerin çoğunluğu 30-49 yaş aralığındadır. Girişimcilerden evli olanların çok büyük çoğunluğu çocuk sahibidir.
2. Girişimcilerin çoğunluğu kırsal bölge sayılabilecek, köy, kasaba veya küçük ilçede doğup, yaşamlarının 18 yaşına kadar olan kısmını genelde doğdukları bölgede geçirmişlerdir. Ancak, köyden kente göç niteliği de diyebileceğimiz, işlerini kurdukları ve bu anlamda yaşamlarını devam ettirdikleri yerlerin çok büyük çoğunlukta küçük il ve büyük kentler olduğu görülmüştür.
3. Araştırmaya katılan girişimcilerin büyük çoğunluğunun; lise mezunu ve kardeş sahibi girişimciler oluşturmuştur.
4. Girişimcilerin büyük çoğunluğunun genç yaşlarında ilk işletmelerini kurduğunu, orta yaşın üzerinde ilk işletmelerini kuranların oranlarının çok düşük olduğunu söyleyebiliriz. Ayrıca girişimcilerin çoğunluğunun işletme sahibi olduğu görülmüştür. Yine girişimcilerin büyük çoğunluğunun mevcut işlerini kurmadan önce başka işletmelerde çalışmadıklarını söyleyebiliriz.
5. Girişimcilerin kuruluşlarının şirket türlerinin çoğunluğunun limited şirket ve şahıs şirketi olduğunu söyleyebiliriz. İşletmelerin çok büyük çoğunluğunun aile bireyleri tarafından yönetildiği, profesyonel yönetim şeklinin işletmelerde yaygın olmadığı ve girişimcilerinde profesyonel yönetimden çok, aile içi yönetime yöneldiği görülmüştür.
6. Girişimcilerin çalıştığı işletmelerin çok büyük çoğunluğunun 6 kişiden fazla çalışanı olan küçük KOBİ işletmesi olduğu, bu işletmelerin çoğunun üretim ve hizmet alanında faaliyet gösterdiği görülmüştür. Ayrıca girişimcilerin işletme

sermayelerinin büyük çoğunluğunu kendi öz kaynağından çok aile bireylerinden ve işletme kredilerinden sağlanmıştır.

7. Girişimcilerin babalarının çoğunluğunun mesleklerinin esnaf ve ilkokul-ortaokul mezunu olduğunu söyleyebiliriz. Girişimcilerin annelerinin çok büyük çoğunluğunun mesleklerinin ev hanımı; annelerinin çoğunluğunun ilkokul ve ortaokul mezunu olduğunu söyleyebiliriz.
8. Girişimcilerin çoğu kendi işletmelerinin dışında başka bir yerde çalışmadığını belirtmiş olsalar da baba mesleği esnaf olanların oranının yüksek olması, aile işletmesinde iş tecrübesi edinildiğini göstermektedir.
9. Girişimcilerin cinsiyetleri, yaşları, medeni halleri, çocuk sayıları, doğum yerleri, büyüme çağlarını geçirdiği yer, yaşamlarının büyük bölümünü geçirdiği yer, eğitim durumları, kardeş sayıları, kardeş sıralaması, ilk işletme kurma yaşları, ilk işletmeleri kurdukları medeni durumları, işletmelerindeki görevleri, işletmelerini kurmadan önce başka bir işletmede çalışıp çalışmadıkları, şirketlerin türü, işletme yönetimindeki görevleri, işletmelerindeki çalışan sayılarına göre dağılımları, faaliyet alanları, sermayelerinin %50' den fazlasını sağladıkları kaynaklar, babalarının mesleklerine göre dağılımları, babalarının eğitim durumları, annelerin meslekleri ve eğitim durumları ile "işletme kurma kararlarını etkileyen" faktörler arasında anlamlı bir farkın olmadığını görmüştür.
10. Girişimcilerin cinsiyetleri, yaşları, medeni durumları, doğum yerleri, büyüme çağlarını geçirdiği yer, yaşamlarının büyük bölümünü geçirdiği yer, kardeş sayıları, kardeş sıralaması, ilk işletme kurma yaşları, ilk işletmeleri kurdukları medeni durumları, işletmelerindeki görevleri, işletmelerini kurmadan önce başka bir işletmede çalışıp çalışmadıkları, şirketlerin türü, işletme yönetimindeki görevleri, işletmelerindeki çalışan sayılarına göre dağılımları, faaliyet alanları, sermayelerinin %50' den fazlasını sağladıkları kaynaklar, babalarının mesleklerine göre dağılımları, babalarının eğitim durumları, annelerin meslekleri ve eğitim durumları ile "girişimci kişilik özellikleri" arasında anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir.
11. Katılımcı girişimcilerin babalarının mesleklerine göre dağılımı ile işletme kurma kararlarını etkileyen faktörler arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Buna göre baba mesleği esnaflık olan katılımcı girişimcilerin puanları baba mesleği

çiftçi olan girişimcilerin puanları ile baba mesleği işçi olan girişimcilerin puanlarından anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir.

12. Katılımcı girişimcilerin girişimci kişilik özellikleri ile çocuk sayıları arasında istatistiksel düzeyde bir farkın olduğu görülmüştür. Buna göre tek çocuğu olan girişimci kişilerin puanlarının 5 ve üzeri çocuğu olan girişimcilerin puanlarından yüksek olduğu görülmüştür.
13. Katılımcı girişimcilerin eğitim durumları ile girişimci kişilik özellikleri arasında istatistiksel düzeyde bir farkın olduğu görülmüştür. Buna göre yüksek lisans-doktora mezunu olan girişimci girişimcilerin puanlarının ortaokul mezunu olan girişimcilerden yüksek olduğu görülmüştür.

ÖNERİLER

Yapılan bu araştırmada elde edilen sonuçlara göre Akademisyenlere, Girişimcilere, Ticaret Meslek Örgütlerine ve bu konuda araştırma yapacaklara şu önerilerde bulunulabilir:

1. Girişimcilerin hiçbirinin doğdukları yer olan köyde yaşamlarını devam ettirmemesi araştırılması gereken bir durumdur. Girişimcilerin doğup büyüdüğü yerde yatırımda bulunmalarının sağlanması bu sorunun çözümü için önemli bir aşamadır. Küçük yerleşim yerlerinde bulunan girişimci anlayışa sahip kişiler yatırım yapmaları konusunda teşvik edilmelidir.
2. Girişimcilerin kuruluşlarının şirket türlerinin çoğunluğunun limited şirket ve şahıs şirketi olduğunu söyleyebiliriz. İşletmelerin çok büyük çoğunluğunun aile bireyleri tarafından yönetildiği, profesyonel yönetim şeklinin işletmelerde çok yaygın olmadığı ve girişimcilerinde profesyonel yönetimden çok, aile içi yönetime yöneldiği görülmüştür. Şirket işletmelerinin özellikle bireysel işletme niteliğine neden kaydığı araştırılabilir.
3. Araştırmadaki girişimci profiline bakıldığında yerleşim bölgelerinde erkek girişimci oranının çok yüksek olduğu görülmektedir. Bunun da yerleşim bölgelerinin sosyo- kültürel yapısından kaynaklandığı söylenebilir. Kadın girişimcilerin sayısının artırılması için kamu kurumlarının kadınlara yönelik mali destek ile birlikte kredi kolaylığı, finans yönetimi eğitimi, teknolojik eğitim alt

yapı desteği, fırsatların belirlenmesi, faaliyette bulunulacak alan hakkında bilgilendirme, pazarlama ve e-ticaret gibi konularda bilgilendirme ve teşvik programları hazırlanabilir.

4. Üniversite eğitimi esnasında girişimcilik derslerinin artırılması, genç girişimci destek imkânlarının genişletilmesi ve bu anlamda bir bilinç oluşturulması üniversite mezunu girişimci oranının da artmasını sağlayacaktır.
5. Genç girişimcilerin yararlanacağı kredi, teşvik gibi yatırım imkânları genişletilip bu konuda eğitici ve bilgilendirici programların düzenlenmesi genç girişimci sayısını artıracığı gibi aileden bağımsız sermaye imkânına yönelimi de destekleyecektir.

KAYNAKÇA

- Ağca, Veysel. Dursun Yörük. (2006). “Bağımsız Girişimcilik ve İç Girişimcilik Arasındaki Farklar: Kavramsal Bir Çerçeve”, *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi*, C.8, S.2, Ss.155-169.
- Akhter, Rahma. Farhana Rahman Sumi. (2014). “Socio-Cultural Factors Influencing Entrepreneurial Activities; A Study Bangladash”, *University of Information Technology and Sciences, Bangladesh, IOSR Journal of Business and Management*, C.16, S.9, Ss. 01-10.
- Aktan, Oğuz. (1996). *Türk İşadamları ve İşletmesi*, Gündoğan Yayınları, Ankara.
- Altuntaş, Gültekin. Dilek Dönmez. (2010). “Girişimcilik Yönelimi ve Örgütsel Performans İlişkisi: Çanakkale Bölgesinde Faaliyet Gösteren Otel İşletmelerinde Bir Araştırma”, *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, C.39, S.1, Ss.50-74.
- Amesi, Joy. (2014). “Entrepreneurship Business and Communication Ability of Female Entrepreneurs in Rivers State”, *Business Education Department, Nigeria, Global Journal of Arts Humanities and Social Sciences*, Cilt.2, S.1, Ss.14-22.
- Arslan, Kahraman. (2007). *Dağcılık Felsefesi ve Girişimcilik*, Ekin Kitapevi, Ankara.
- Arslantaş, Cem Cüneyt. (2001). “Girişimcilikte Yaratıcılık ve Yenilik”, *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme İktisadi Enstitüsü Dergisi*, C.12, S.38, Ss.17-23.
- Avşar, Mustafa. (2007). *Yüksek Öğretimde Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Araştırılması, Çukurova Üniversitesinde Bir Uygulama*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim dalı, Adana.
- Aykan, Ebru. (2012). “Girişimciliğin Değişen Yüzü: Ekogirişimcilik”, *Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, S.3. C.17. Ss.195-212.
- Babu, R. Ranga. M. Murali Krishna, A. Swathi. (2013). “Role Of Creativity and Innovation in Entrepreneurship”, *Innovative Journal of Business and Management*, İndia, C.2. Ss.112-115.

- Balaban, Özlem. Yasemin Özdemir. (2008). “Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerindeki Etkisi: Sakarya Üniversitesi”, *İ.İ.B.F. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, Y.32, Ss.133-148.
- Başol, Oğuz. (2010). *Girişimci Kadın ve Erkeklerin Başarı Algısındaki Farklılıklar: Küçük Ölçekli İşletmelerde Bursa İli Örneği*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı, Bursa.
- Başol, Oğuz. Salih Dursun, Serpil Aytaç. (2011). “Kişiliğin Girişimcilik Niyeti Üzerine Etkisi: Üniversiteli Gençler Üzerine Bir Uygulama, “İşgüç” Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi, C.13, S.4. Ss.7-22.
- Bateman, Thomas. J. Michael Crant. (1999). “Proactive Behavior: Meaning”, *Impact, Recommendations, Business Horizons*, C. 42, S. 3, Ss. 63.
- Baum, J. Robert. Edwin A. Locke. (2004). “The Relationship of Entrepreneurial Traits, Skill, and Motivation to Subsequent Venture Growth”, *University of Maryland, Journal of Applied Psychology*, C.89, S.4, Ss.587-598.
- Bhat, Shabir. Riyaz Khan. (2014). “Entrepreneurship and Institutional Environment: Perspectives from the Review of Literature,” *University of Kashmir, European Journal of Business and Management*, C.6, N.1, Ss.84-91.
- Bozkurt, Ö. Çetinkaya. (2011). *Dünyada ve Türkiye’de Girişimcilik Eğitimi: Başarılı Girişimciler ve Öğretim Üyelerinden Öneriler*, Detay Yayıncılık. Ankara.
- Bozkurt, Ö. Çetinkaya. Adnan Kalkan. Osman Koyuncu. A. Murat Alparslan. (2012). “Türkiye’de Girişimciliğin Gelişimi: Girişimciler Üzerinde Nitel Bir Araştırma”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C.1, S.15, Ss.229-247.
- Bozkurt, Öznur. Kutbettin Erdurur. (2013). “Girişimci Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimindeki Etkisi: Potansiyel Girişimciler Üzerinde Bir Araştırma”, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, C.8, S.2, Ss.57-78.
- Bozkurt, Veysel. Şenol Baştürk. (2009). “KOBİ Girişimcilerinde Risk ve Belirsizlik Algıları: Bursa Örneği”, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, C.2, S.64, Ss.44-74.

- Börü, Deniz. (2006). *Girişimcilik Eğilimi Marmara Üniversitesi İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma*, Marmara Üniversitesi, Yayın No.733, İstanbul.
- Bulut, Çağrı. Ahmet Murat Fiş. Bora Aktan. Senem Yılmaz. (2008). “Kurumsal Girişimcilik: Kavramsal Yapı Üzerine Bir Tartışma”, *Journal of Yasar University*, C.3, S.10, Ss.1389-1416.
- Caliendo, Marco. Frank Fossen, Alexander Kritikos. (2011). “Personality Characteristics and the Decision to Become and Stay Self-Employed”, IZA Discussion Paper. Germany.
- Cansız, Emine. (2007). *Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesi: Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Isparta.
- Cansız, Mehmet. (2013). *Türkiye'nin Yenilikçi Girişimcileri Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Örneği*, T.C. Kalkınma Bakanlığı Kütüphane, Yayın ve Arşiv Dairesi Başkanlığı, Ankara.
- Crant, J.Michael. (1996). “The Proactive Personality Scale as A Predictor of Entrepreneurial Intentions”, *Journal of Small Business Management*, C.34, S.3.
- Demir, Cengiz. Mustafa Kemal Yılmaz. (2010). “Stratejik Planlama Süreci ve Örgütler Açısından Önemi”, *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C.25, S.1, Ss.69-88.
- Dirlik Serkan, Emine Uzun. (2007). “Kobi Sahiplerinin Girişimcilik, Kişilik ve Liderlik Özelliklerinin Değerlendirilmesi: Muğla İlinde Ampirik Bir Araştırma: İstanbul”, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.6, S.11, Ss.133-148.
- Dollinger, Marc J. (2008). “Entrepreneurship Strategies and Resources”, Lombard, Illinois U.S.A. : Sheridan Books, Inc. http://campus.globalnxt.edu.my/FileRepository/Community/15710/195940/doc/T_extbook.pdf , (Erişim Tarihi:18 Aralık 2015)
- Duxbury, Tom. (2012). “Creativity: Linking The Oryand Practice for Entrepreneurs”, <http://timreview.ca/article/594> (Erişim Tarihi:20 Mayıs 2016).

- Duygulu, Ethem. (2008). “Algılanan Kurumsal Görünüm, Proaktif Kişilik Özelliği ve İş Kurma (Girişimcilik) Tutumu: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Öğrencileri Üzerine Bir İnceleme :İzmir”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C.10, S.2.
- Efeoğlu, Efe. (2014). “Çevreci Açından Girişim; Eko-Girişimcilik”, *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S.1. C.23. Ss.103-118.
- El-Annan, Saher H. (2013). “Innovation, Proactive, and Vision are Three Integrated Dimensions Between Leadership and Entrepreneurship”, *European Journal of Business and Social Sciences*, C.12, S.1, Ss.148-163.
- Er, Perihan Hazel. (2012). *Girişimcilik ve Yenilikçilik Kavramlarının İktisadi Düşüncedeki Yeri: Joseph A. Schumpeter*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı, Konya.
- Ersoy, Hüseyin. (2010). “Kültürel Çevrenin Girişimcilik Tercihine Etkisi”, *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, C.2, S.1, Ss.71-77.
- Fadaee, Akbar. Haitham Obaid Abd Alzahrh. (2014). “Explaining the Relationship between Creativity”, *Innovation and Entrepreneurship*, C.3, S.12
- Fillis, Lan. (2009). *The Role of Creativity in Entrepreneurship*, Scotland, Deakin University, Australia
- Güleç, Sabite. (2011). *Kadın Girişimciliği-Karaman Örneği*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Bilim Dalı, Karaman.
- Güney, Semra. (2015). *Girişimcilik Temel Kavramlar ve Bazı Güncel Konular*, Siyasal Kitap Evi, Ankara.
- Güney, Semra. Arman Nurmakhamatuly. (2007). “Kültürün Girişimciliğe Etkisi: Kazakistan ve Türkiye Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesine Yönelik Kültürlerarası Araştırma”, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C.10, S.18, Ss.62-86.

- Güreşçi, Ertuğrul. (2014). “Girişimcilik Eğilimi Üzerine Bir Araştırma: İspir Hamza Polat MYO Örneği”, *Ahi Evran Üniversitesi, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, C.9, S.1, Ss.23-36.
- Haftacı, Vasfi. (2015). *Kobi'ler ve Girişimcilik*, Umuttepe Yayınları, İstanbul.
- Havinal, Veerabhadrapa. (2009). *Management And Entrepreneurship*, New Delhi: New: Age International (P) Lmited, Publishers.
- İbrahimoglu, Nurettin. Özlem Yaşar Uğurlu. (2013). “Kobi’lerde İç Girişimcilik ve Örgüt Kültürü İlişkisi: Sektörel Bir Araştırma,” *H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, S.1 Cilt.31 Ss. 103-126.
- İlhan, Süleyman. (2003). “Sosyo-Ekonomik Bir Fenomen Olarak Girişimciliğin Oluşumunu Etkileyen Başlıca Faktörler”, *Muğla Üniversitesi SBE Dergisi*, C.15, S.1, Ss.217-248.
- İnce, A. Rıza. Fuat Camlıbel, Yunus E. Birol. (2016). “Kosgeb Girişimcilik Eğitimine Katılan Kursiyerlerin Girişimcilik Kararını Etkileyen Sebepler Üzerine Bir Araştırma”, *Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C.21, S.1, Ss.116.
- İrmiş, Ayşe. Lütfiye Özdemir. (2011). “Girişimcilik ve Yenilik İlişkisi”, *Yönetim Bilimleri Dergisi*, C.9, S.1, Ss.139-161.
- Kapu, Hüsnü. (2001). *Orta ve Güneydoğu Anadolu'da Yaşayan Girişimci/Yöneticilerin Yaşamı ve Girişimcilik Değerleri*, (Basılmamış Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kara, Mehmet. (2009). “Sosyal ve Kültürel Yapının Girişimcilik Üzerine Etkileri ve Türk Toplumundan Örnekler:Bozok Üniversitesi”, *Journal of Azerbaijani Studies*. S. 465-468.
- Karagöz, Melahat. (2009). *Girişimcilik Profili Araştırması: Isparta İli Örneği*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı, Isparta.

- Kaygın, Erdoğan. (2012). “Sürdürülebilir Bir Rekabet Avantajı Sağlamanın Yolu: İç Girişimcilik Anlayışı”, *Kafkas Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, C.4, S.1, Ss. 1309-8012.
- Korkmaz, Oya. (2012). “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi Örneği”, *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİBF Dergisi*, C.14, S.2, Ss.209-226.
- KOSGEB, (2000). *Girişimci Olabilir Miyim*, Ledu Girişimcilik Yayın Dizisi, Ankara.
- Kurt, Mustafa. Veysel Ağca. Saffet Erdoğan. (2006). “Afyonkarahisar İli Girişimcilik Performansının Coğrafi Bilgi Sistemleri ile Analizi”, *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi*, C.8, S.2, Ss.97-114.
- Kutunis, R. Özen. Sümeyra Alpaslan. (2006). “Girişimci ve Yönetici Kadınların Profilleri Farklı mıdır?”, *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi*, C.8, S.2, Ss.139-153.
- Kuvan, Hakan. (2007). *Türk Girişimcilerinin Yaşam ve Çalışma Değerleri: Malatyalı Girişimciler Üzerine Bir Araştırma*, Isparta: (Basılmamış Doktora Tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı, Isparta.
- Lukes, Martin. (2013). *Entrepreneurs As Innovators: A Multi-Country Study On Entrepreneurs' Innovative Behaviour*, University of Economics.
- Marangoz, Mehmet. (2012). *Girişimcilik*, Beta Basım A.Ş, İstanbul.
- Mohar, Yusof. Manjit Singh Sandhu and Kamal Kishore Jain. (2007). “Relationship Between Psychological Characteristics and Entrepreneurial Inclination: A Case Study of Students at University Tun Abdul Razak”, *Malaysia, Journal of Asia Entrepreneurship and Sustainability*, C. 3, S. 2, Ss.5.
- Mueller, Stephen L. (2008). “Gender-Role Orientation as A Determinant of Entrepreneurial Self-Efficacy”, *Northern Kentucky University, USA, Journal of Developmental Entrepreneurship*, C.13, S.1, Ss.3-20.
- MÜSİAD, (2014). *Girişimcinin Yol Haritası*, Yönetim Kitaplığı, Ankara.
- Ören, Kenan. Mehmet Biçkes. (2011). “Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Potansiyeli Üzerindeki Etkileri (Nevşehir’deki Yüksek Öğrenim Öğrencileri Üzerinde Yapılan

Bir Araştırma)”, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C.16, S.3, Ss.67-86.

Özdemir, Ali. (2015). *Girişimcilik: Gece Kitaplığı*, İstanbul.

Özkara, Burcu. (2010). *İş fikri Bulma Yöntemleri Üzerinde Kişiliğin ve Karar Verme Tarzlarının Etkisi: Isparta ve Burdur İllerindeki Girişimciler Üzerinde Bir Araştırma*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yönetim Organizasyon Bölümü, Isparta.

Özkul, Gökhan. (2008). *Girişimcilik Teorileri ve Girişimci Tipleri: Antalya-Burdur-Isparta İllerinde (İbbs Düzey 2 Tr61 Bölgesinde) İmalat Sanayi Kobi'lerindeki Girişimciler Üzerine Bir İnceleme*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı, Isparta.

Öztürk, İbrahim. (2008). *Girişimcilik Raporu*, İGİAD Yayınları, İstanbul.

Papulova, P. (2014). “The Significance of Vision and Mission Development for Enterprises in Slovak Republic”, *Journal of Economics, Business and Management*, C.2, S.1, Ss.12-16.

Parlak, Kemalettin. (2013), *Girişimci Kişilik Özelliklerine Sahip Olmak ile Kendini ve Başkalarını Tanıma (İçsel ve Sosyal) Zekaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Dergisi, S.55-64.

Perktaş, Erkan. (2014). “Bölgesel Kalkınma Özelinde Girişimciliğin Ekonomik Kalkınma Sürecindeki Rolü”, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, S.7, Ss.472-486.

Rathore, Nisha. (2012). “Creativity, Innovation And Entrepreneurship: Potential Partners or Distant Cousins?”, *M. D. S. University, Ajmer, National Monthly Refereed Journal*, C.1, S.10

Roomi, Muhammad Azam. Pegram Harrison. (2011). “Entrepreneurial Leadership: What is It and How Should It Be Taught?”, *International Review of Entrepreneurship*, C.9, S.3.

Sefertiz, Eleni. (2000). *Creativity*, http://www.adi.pt/docs/innoregio_creativityen.pdf, (Erişim Tarihi: 30 Mayıs 2016).

- SEGE, (2013). *İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü Araştırması*, Ankara.
- Seyfullahoğulları, Ayhan. (2011). “Türk Girişimcilerin İş Ve Yaşam Değerlerinin Demografik Değişkenlerle İlişkisi Üzerine Bir Araştırma: Bursa İli Uygulaması”, *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.13, S.1, Ss.158-160
- Sezer, Cemal. (2013). “Girişimcilik Kariyerine Yönelim Nedenleri ve Girişimcilik Dersinin Etkisi Üzerine Bir İçerik Analizi: Ktmü Örneği”, *Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C.2, S.8.
- Sirkeci, Osman. (2014). *Kobilere Yeni Yaklaşımlar, Mikro İşletmeler*, Gündoğan yayınları, İstanbul.
- Soylu, Ali. Dilek Şenel. V. Rıza Kalfa. M. Levet Kocaalan. (2015). “Girişimcilik Eğitimlerinin Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerine Olan Etkilerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Pamukkale Üniversitesi Honaz Meslek Yüksekokulu Örneği”, *İşletme Araştırmaları Dergisi*, C.7, S.3, Ss.311-335.
- Spulber, Daniel F. (2008). *The Economic Role of the Entrepreneur*, Northwestern University.<http://lawlab.org/EconomicRoleoftheEntrepreneur.pdf>, (Erişim Tarihi: 21 Kasım 2015).
- Tekin, Mahmut. (1999). *Girişimcilik*, Damla Ofset Matbaası, Konya.
- Temeltaş, Handan. (2011). *Girişimci Olarak Tasarımcı: İstanbul Teknik Üniversitesi Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümü Mezunları Üzerinde Bir Çalışma*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Timuroğlu, M. Kürşat, Sezin Çakır. (2014). “Girişimcilerin Yeni Bir Girişim Yapma Niyetlerinin Risk Alma Eğilimi ile İlişkisi”, *Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi*, C.16, S.2, Ss.119-136.
- Topaloğlu, Tayfun. (2006). *Girişimcinin Motivasyonel ve Bilişsel Kişilik Özellikleri: Girişimci ve Yöneticilerin Öğrenilmiş (Manifest) Gereksinimleri ve Kontrol*

- Odaklarının Kıyaslanmasına Yönelik Bir Araştırma*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Doku Eylül Üniversitesi İşletme Anabilim Dalı, İzmir.
- Tulunay, Leyla. (2010). *Girişimciliği Etkileyen Faktörler ve Girişimci Profili: İstanbul-Kayseri-Van Örnekleri*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- TUSİAD, (2002). Türkiye'de Girişimcilik, Lebib Yalkın Yayınları ve Basım İşleri A.Ş., Ss.17, İstanbul.
- Türkmen, Ali. (2007). *Girişimcilik ve Girişimcilik Kültürü*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı Yönetim Organizasyon Bilim Dalı, Konya.
- Uluköy, Metin. Cemalettin Demireli. Vasfi Kahya. (2013). “Kosgeb Girişimcilik Eğitimi Kurslarına Katılan Katılımcıların Girişimcilik Profiline Yönelik Bir Alan Araştırması”, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, C.8, S.2, Ss.79-96.
- Wilfling, Sebastian. Uwe Cantner. Rainer K. Silbereisen. (2011). *Which Big-Five Personality Traits Drive Entrepreneurial Failure in Highly Innovative Firms?*, www.druid.dk/conferences/viewpaper.php?id=502444 (Erişim Tarihi: 03 Mart 2016).
- Wilson, Fiona. Jill Kickul. Deborah Marlino. (2007). “Gender, Entrepreneurial Self-Efficacy and Entrepreneurial Career Intentions: Implications for Entrepreneurship Education”, *Baylor University*, http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1540-520.2007.00179.x/epdf?r3_referer=wol&tracking_action=preview_click&purchase_referrer=www.google.com.tr&purchase_site_license=LICENSE_DENIED (Erişim Tarihi: 05 Şubat 2016).
- Xie, Chuanyin. (2014). “Why Do Some People Choose to Become Entrepreneurs? An Integrative Approach, University of Tampa”, *Journal of Management Policy and Practice*, C.15, S.1, Ss. 25-38.
- Yazıcıoğlu, Yahşi. Saniye Erdoğan. (2004). *SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Detay Yayıncılık, Ankara.
- Yelkikalan, Nazan. Ayten Akatay. H. Mehmet Yıldırım. Yasin Karadeniz. Can Köse. Öznur Koncagül. Eray Özer. (2010). “Dünya ve Türkiye Üniversitelerinde

Girişimcilik Eğitimi: Karşılaştırmalı Bir Analiz”, *Karaman: KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, S.12, Ss.51-59.

Yeniçeri, Özcan. Mehmet İnce. (2005). *Bilgi Yönetim Stratejileri ve Girişimcilik*, Kültür Sanat Yayınları, İstanbul.

Yıldırım, M. Halit. Yavuz Demirel. Leyla İçerli. (2011). “İşletme Sahibi Yöneticilerin Girişimci Kişilik Özellikleri ile Girişimcilik Becerileri Arasındaki İlişkinin Tespiti”, *Aksaray: Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, C.3, S.2, Ss.189-199.

Yıldız, Seçkin. (2007). *Girişimcilik*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Kahramanmaraş.

Yılmaz, Yaşar. A. Dosmahanbe Seydinbekuli. Nurzhan Abishov. (2014). “Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinde Ailesel Özelliklerin Etkisi: Ahmet Yesevi Uluslararası Türk- Kazak Üniversitesinde Bir Alan Araştırması”, *Marmara Sosyal Araştırmalar Dergisi*, S.4, Ss. 10-24.

Yüksel, Hasan.Cevher Ezgi. Mesude Yüksel. (2015). “Öğrencilerin Girişimci Kişilik Özellikleri ile Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma”, *Çankırı Karatekin Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi*, C.5. S.1, Ss.143-156.

EKLER

Ek:1 Anket Formu

BİLGİ TOPLAMA ÖLÇEĞİ

Bu anket, Abdulhamit KARAPİÇAK tarafından Prof. Dr. Hasan ÖZYURT danışmanlığında “Girişimcilik: Trabzon, Giresun ve Bayburt İllerinde Girişimci Profili” konulu yüksek lisans tezinin bilimsel araştırma bölümünde kullanılacak verilerin toplanması amacıyla hazırlanmıştır. Tamamen akademik amaçlıdır. Sorulara verilecek yanıtlar istatistiksel veri analizinde kullanılacak olup gizlilik ilkesine göre saklanacaktır.

Ankete katılım gönüllülük esasına dayanmakta ve katılımcıların isim soy isim bilgileri alınmamaktadır. **Katılımınız ve desteğiniz için teşekkür ederim.**

KİŞİSEL BİLGİLER ÖLÇEĞİ (DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ)

1. Cinsiyetiniz: ( ) Kadın ( ) Erkek
2. Yaşınız:.....
3. Medeni Haliniz: ( ) Evli ( ) Bekâr ( ) Diğer
4. Kaç Çocuğunuz Var?.....
5. Doğum Yeriniz: ( ) Köy ( ) Kasaba ( ) İlçe ( ) Küçük İl ( ) Büyük Kent
6. Büyüme çağınızda (18yaşınakadar) aşağıdaki ortamlardan hangisinde daha çok bulundunuz?
( ) Köy ( ) Kasaba ( ) İlçe ( ) Küçük İl ( ) Büyük Kent
7. Şimdiye dek yaşantınızın büyük bölümünü geçirdiğiniz yer aşağıdakilerden hangisidir?
( ) Köy ( ) Kasaba ( ) İlçe ( ) Küçük İl ( ) Büyük Kent
8. Eğitim Durumunuz:
( ) İlkokul ( ) Ortaokul ( ) Lise ( ) Meslek Yüksek Okulu ( ) Üniversite ( ) Yüksek Lisans /Doktora
9. Kaç kardeşiniz?.....
10. Siz kardeşler arasında kaçınıcı sıradasınız?.....
11. İlk şirketinizi kaç yaşında kurdunuz?.....
12. İlk şirketinizi kurduğunuzda medeni durumunuz neydi?
( ) Evli ( ) Bekar ( ) Diğer
13. Şu anki şirketinizi ne zaman kurdunuz?.....
14. Bu şirkette hangi görevde çalışıyorsunuz?.....
15. Bu şirketi kurmadan önce başka bir yerde çalıştınız mı? (Cevabınız hayır ise lütfen17.sorudan devam ediniz)
( ) Evet ( ) Hayır

16. Cevabınız evet ise,

Nerede?.....

Hangi görevde?.....

Kaç yıl çalıştınız?.....

17. Şirketinizin türü nedir?

( ) Anonim Şirket ( ) Limitet Şirket ( ) Kolektif Şirket ( ) Adi Ortaklık ( ) Şahıs şirketi

18. Şirketinizde yönetim kimin elindedir?

( ) Aile bireyleri

( ) Aile bireyleri ve profesyonel yöneticiler birlikte

( ) Profesyonel yöneticiler

( ) Diğer

19. Şirketinizde toplam kaç kişi çalışmaktadır?.....

20. Şirketiniz hangi alanda faaliyet göstermektedir?

( ) Üretim(Belirtiniz).....

( ) Hizmet(Belirtiniz).....

21. Şirketinizin kuruluşu için sermayenin, kurmanızda gerekli olan sermayenin %50'den fazlası kim tarafından sağlandı?

( ) Kendim

( ) Ailem

( ) Kredi Aldım

( ) Şahıslara Borçlandım

( ) Diğer

22. Babanızın Mesleği:..... ,

23. Babanızın Eğitim Durumu:

( ) İlkokul ( ) Ortaokul ( ) Lise ( ) Meslek Yüksek Okulu ( ) Üniversite ( ) Yüksek Lisans/Doktora

24. Annenizin Mesleği:.....

25. Annenizin Eğitim Durumu:

( ) İlkokul ( ) Ortaokul ( ) Lise ( ) Meslek Yüksek Okulu ( ) Üniversite ( ) Yüksek Lisans/Doktora

ANKET 1 (İŞLETME KURMA KARARLARINI ETKİLEME ÖLÇEĞİ)

İşletme Kurma Kararlarını Etkileyen Faktörler	Hiç Etkili Olmadı	Pek Etkili Olmadı	Biraz Etkili Oldu	Etkili Oldu	Çok Etkili Oldu
1. Yeni bir ürün geliştirmek.	1	2	3	4	5
2. Toplumda saygın bir yer edinmek.	1	2	3	4	5
3. Piyasada para kazanılacak yerin olması.	1	2	3	4	5
4. Ticaret ve sanayi ile uğraşan aile bireylerine benzemek.	1	2	3	4	5
5. Kendi toplumumda daha etkili olmak.	1	2	3	4	5
6. Başkaları tarafından saygı görmek.	1	2	3	4	5
7. Bir şeyi başarmak.	1	2	3	4	5
8. Zamanımı daha iyi değerlendirmek.	1	2	3	4	5
9. İlgilerimin gelişimine katkıda bulunmak.	1	2	3	4	5
10.İçinde yaşadığım toplumun refahına katkıda bulunmak.	1	2	3	4	5
11.Kendime, eşime ve çocuklarıma güven vermek.	1	2	3	4	5
12.Aynı düşünce ve görüşleri paylaştığım insanların gelişimine katkıda bulunmak.	1	2	3	4	5
13.Yaşamıma bir anlam kazandırmak.	1	2	3	4	5
14.Devlet kurumlarıyla iş yapmak.	1	2	3	4	5
15.Yeni kurulan ve gelişen bir şirketin problemleri ile uğraşmak.	1	2	3	4	5
16.Kendimin ve ailemin statü ve prestijini yükseltmek.	1	2	3	4	5
17.Takdir ettiğim ve örnek aldığım kişilere benzemek.	1	2	3	4	5
18.Yüksek kazanç elde etmek.	1	2	3	4	5
19.Yeniliklerin ve teknolojik gelişmenin öncüsü olmak.	1	2	3	4	5
20.Sürekli öğrenmek.	1	2	3	4	5
21.Sahip olduğum düşünceleri işe uygulamada özgür olmak.	1	2	3	4	5
22.Ülke ekonomisine katkıda bulunmak.	1	2	3	4	5
23.İstihdam imkânları yaratmak ya da oluşturmak.	1	2	3	4	5
24.Çevremde gördüğüm girişimcilerin sahip olduğu ekonomik koşullarının iyi olması.	1	2	3	4	5
25.Aile geleneğini devam ettirmek.	1	2	3	4	5

ANKET 2 (KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ ÖLÇEĞİ)

Kişilik Özellikleri	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Şirketimi kurmak için sermaye sahibi olmasam bile, banka kredisi veya yakın çevrem dışındaki kişilerden borç alarak da kendi işimi kurardım.	1	2	3	4	5
2. Yeniliklere açığımdır, herhangi bir konuda fikrimi değiştirebilirim.	1	2	3	4	5
3. İşim ile ilgili problemlerin çözümü için değişik yollar ararım.	1	2	3	4	5
4. Çalışanlarımı şirketinin amaçları doğrultusunda yönlendirebilirim.	1	2	3	4	5
5.Genellikle elimdeki bilgilerle yetinmem, yeni kaynaklardan bilgi toplamaya çalışırım.	1	2	3	4	5
6. Başkaları ile yakın ilişkiler kurmak benim için kolaydır.	1	2	3	4	5
7. Başarısız olduğum bir konuda tekrar tekrar deneme yapmaktan korkmam.	1	2	3	4	5
8. Başarısızlık karşısında karamsarlığa kapılmam.	1	2	3	4	5
9. Büyük sorunlarla karşılaştığımda tek başıma üstesinden gelebileceğime inanırım.	1	2	3	4	5
10. İşlerin nasıl yapılması gerektiği konusunda hislerime güvenirim.	1	2	3	4	5
11. Gelişen piyasaları iş sahama ilgili olmasa bile takip eder, ne zaman harekete geçmem gerektiğini bilirim.	1	2	3	4	5
12. İşime yönelik uzun vadeli hedeflerim vardır.	1	2	3	4	5
13. Başarısızlığa uğrama düşüncesi bende sıkıntı ve endişe yaratmaz.	1	2	3	4	5
14. Her problemin bir çözümü olduğuna inanırım.	1	2	3	4	5
15. Planlamanın problemlere daha fazla çözüm ürettiğine inanırım.	1	2	3	4	5
16. İnsanları harekete geçirmek için biraz politik davranma ve inandırma yeteneği gerektiren durumlarda bu işi yapmak genellikle benden istenir.	1	2	3	4	5
17. Bir görevi yerine getirirken aklımı başka konularla meşgul etmez, görevime odaklanırım.	1	2	3	4	5
18. Başarılı olmak için, her yol denenebilir.	1	2	3	4	5
19. Kendi hayatımı nasıl değiştireceğime her zaman ben karar veririm.	1	2	3	4	5
20. Esir olmaksansa, ölmeyi tercih ederim.	1	2	3	4	5

Ek: 2. Anket İzin Onayı

Sayın Hamit Karapıçak,
İzin akmanız çok nazik bir davranış.. Anketi kullanabilirsiniz..
Hangi üniversite ve bölümdesiniz öğrenebilirmiyim..
iyi günler

iPhone'umdan gönderildi

hamit KARAPIÇAK <abdulhamit_k@hotmail.com> şunları yazdı (5 Ara 2016
12:20):

Sayın Leyla TULUNAY;

“Girişimciliği Etkileyen Faktörler ve Girişimci Profili: İstanbul-

Kayseri-Van Örnekleri”, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2010 , bu
çalışma içeriğinde kullanmış olduğunuz anketi hazırlamakta olduğum
Yüksek Lisans tezinde kaynak göstererek kullanmak istiyorum.

Bu konuda tarafınızdan anketi kullanıp kullanmamam ile ilgili izin
almayı uygun gördüm. Bu konuda ki cevabınızı bekliyorum.

Teşekkür ederim

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Abdulhamit KARAPIÇAK
Doğum Yeri : TİREBOLU
Doğum Tarihi : 1984
Yabancı Dili : İNGİLİZCE
E-mail : abdulhamit_k@hotmail.com
İletişim Bilgileri : Avrasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi

Öğrenim Durumu:

Derece	Bölüm/ Program	Üniversite	Yıl
Lisans	İşletme	Giren Amerikan Üniversitesi	2009
Y. Lisans	İşletme	Avrasya Üniversitesi	2016